MONICA ASLAN

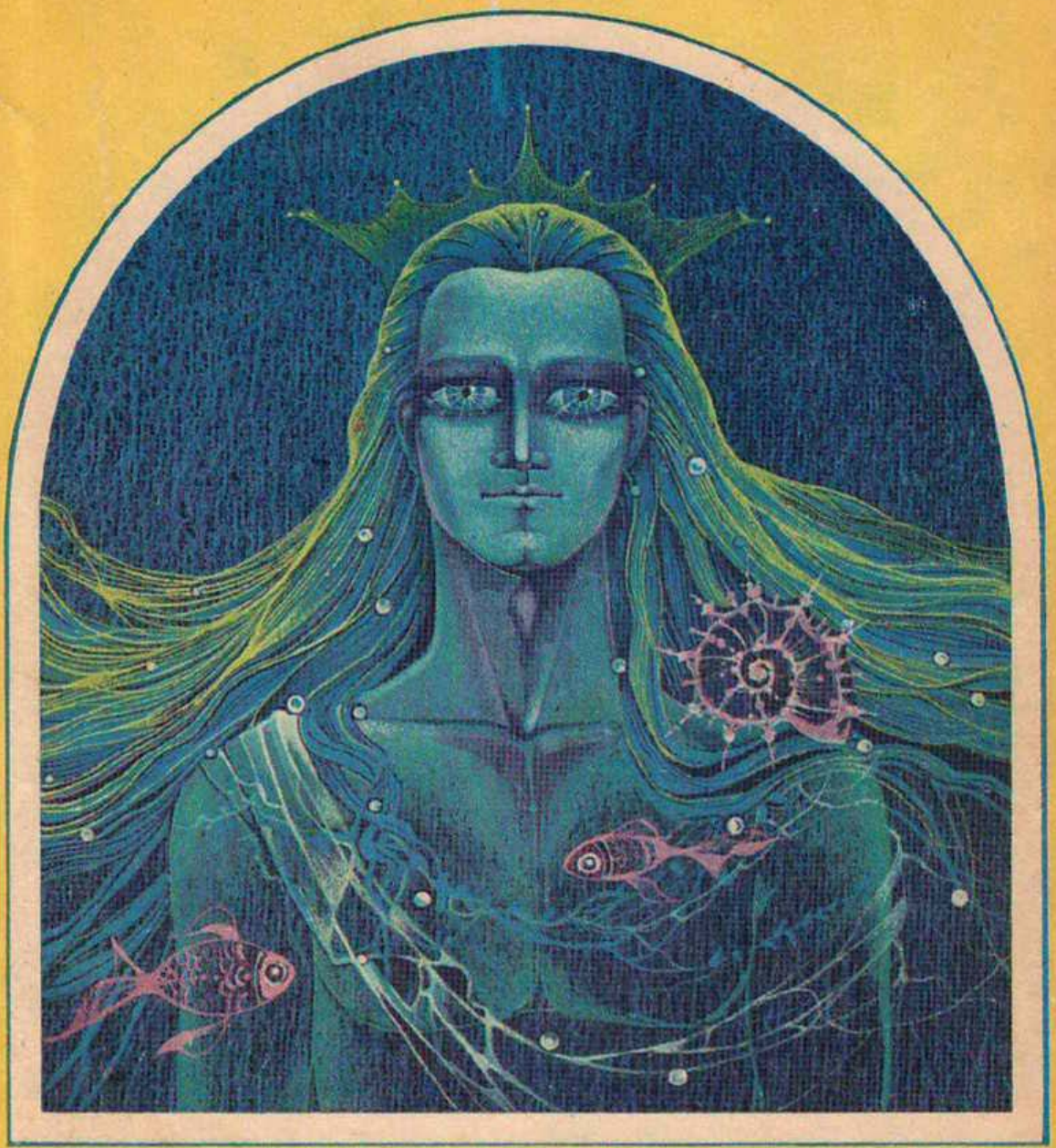

BASMELE APELOR

Editura Ion Creangă

MONICA ASLAN

BASMELE APELOR

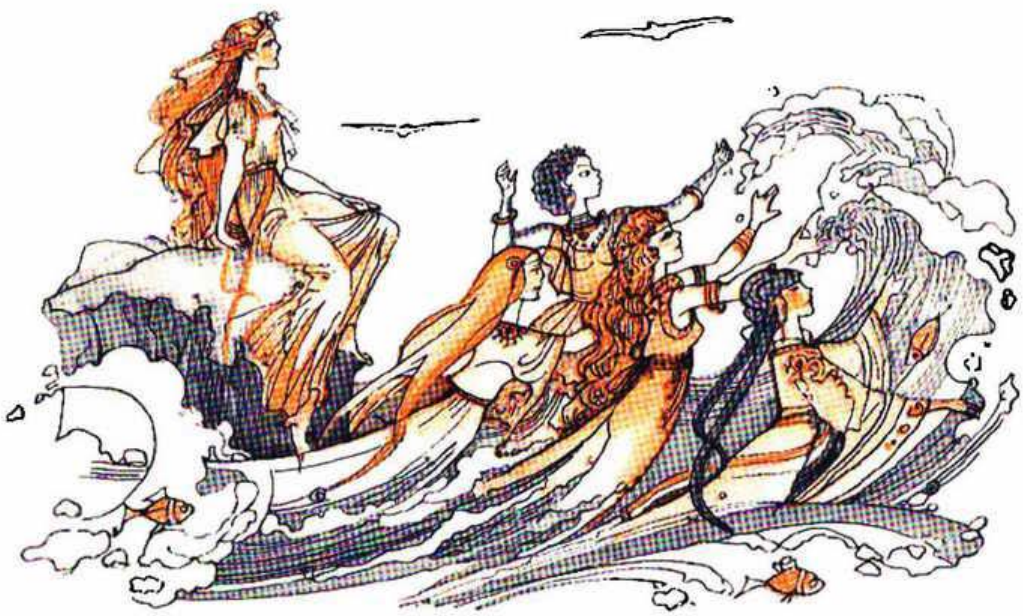

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI, 1987

Mamei mele

Crăiasa Alexandra

Craiul Teleor rămăsese văduv cu doi feciori pe braţe. Jeli el ce jeli o vreme şi apoi, cînd sufletul i se mai linişti, prinse a se duce iar pe la sărbători şi petreceri, spre a-şi afla altă domniţă pe plac.

Şi aşa se făcu că, la sărbătorile de primăvară, cînd aprilie umpluse ramurile de flori, îi căzu dragă, nu o domniţă tinerică, ci mîndra crăiasă Antohia, frumoasă la chip, dar aspră la suflet, care-şi părăsise primul soţ fără îndurare. Cînd trecea, înaltă şi semeaţă, cu părul negru strîns cunună pe cap tot cu şiruri de mărgăritare, bietul crai se topea de dragul ei, gîndind că aşa o mîndreţe e potrivită pentru a fi crăiasa norodului său.

Cu mare codeală se învoi trufaşa Antohia a-i deveni soţie, spunîndu-i dintru început că ei nu-i plac copiii şi nu are nici un gînd de-a se îngriji de feciorii craiului. Teleor o îmblînzi, liniştind-o că are destule dădace şi slugi pentru copii, aşa că, pînă-n cele din urmă, Antohia îl urmă ca soţie în palatele sale.

O vreme, crăiasa fu voioasă, căci numai în petreceri şi dans o ţinea, ori în vesele vînători şi călătorii. Cînd, însă, simţi că

va avea un prunc, o mare deznădejde o cuprinse. Gîndurile că nu va mai putea purta diafanele-i rochii și nici că va mai putea dansa ori călători o umplură de atîta necaz, încît prinse mare ură pe nevinovata ființă ce trebuia a se naște.

Cînd, la venirea pruncului pe lume, mai văzu că-i și fată, amărăciunea ei nu mai avu margini. Nădăjduise, cel puțin, că va face un fecior, mai frumos ca cei doi ai craiului, care să rămînă în urma lui la domnie, prin stăruințele ei. Așa, cu acea plăpîndă copilă, își închisese viața de petreceri și marile drepturi la care rîvnea.

Nici nu privi la mica făptură, lăsînd-o în seama slugilor, iar ea pornea cît era ziua, călare, departe-hăt, sau toată noaptea pe la ospețe.

Craiul Teleor, dus în bătălii ori prins cu treburile domnești, nu prea băga în seamă pe micuța Alexandra, care creștea departe de grija și iubirea părintească, de la o dădacă la alta. Nici cei de la curte nu se prea sinchiseau de ea, văzînd nepăsarea părinților și se îngrijeau doar de cei doi coconi, ce urmau a cîrmui țara.

Dar nedorita copilă crescu, cu anii, mare și frumoasă, cu cosițele negre pînă la călcîie și ochii ca două mure, în obrazul trandafiriu. Cum părinții n-o prea scoteau la petreceri spre a cunoaște cuconi de seama ei, domnița, cu timpul, prinse mare drag de Ștefănică, feciorul grămăticului domnesc. Era nespus de frumos, cu părul-i ca spicul și ochii mari, visători, și cîte basme, snoave și versuri minunate nu povestea el! Cînd îl vedea că vine, cu părul aurit de soare și glasu-i de miere, inima i se zbătea în piept ca o pasăre, nedorindu-și altul pe lume. Dar iată că, într-o zi, crăiasa o chemă la ea, o privi lung și-i porunci a se găti cu singura-i rochie mai aleasă, căci în acea noapte o va lua la petrecere, spre a îi logodită cu un crai bogat, văduv, spre bune legături de hotărnicie cu acest vecin. Cînd auzi ce-o așteaptă, biata copilă vărsă amar de lacrimi pe pieptul dragului ei Ștefănică.

— Nu te mai zbuciuma așa, o mîngîie dînsul, că nu te las a suferi o asemenea soartă. Iacă, la noapte, pregătesc doi cai, și vom fugi în lumea largă, rămînînd neștiuți, alături, o viață.

Și așa și făcură!

Mînios, craiul trimise pe urmele lor hăitași cu ciini ageri, care multă vreme și zadarnic îi căutară, căci tinerii fugiseră de-a lungul unui pîrîu, prin care nu se mai cunoșteau nici urme, nici miros, pierzîndu-se în adîncul codrului. Acolo, într-o colibă, după o vreme, Alexandra aduse pe lume o dulce copilă.

De necaz și ură, crăiasa se jurui a-i pedepsi amarnic. Chemă

degrabă pe cele cinci gogorițe tainice ce le avea în putere: Spaima, Singurătatea, Sărăcia, Slutenia, Stîrpirea și le zise:

— Una cîte una, pe rînd să vă duceți pe urmele lor, plutind peste văzduhuri, pînă ce-i veți afla, chinuindu-le viața pînă la pieire.

Prima porni *Spaima*, cu hîdu-i chip, care dînd roată peste lume, îi zări în coliba de lemn, în inima codrului. Ca o nălucă se lăsă peste pădure, urlînd cu vîntul, izbind cu gheare de crengi uscate în fereastră, hohotind ca o cucuvea, azvîrlind umbre fioroase prin unghere.

Biata Alexandra își strîngea prunca la sîn, bîntuită de pretutindeni de alaiul spăimoaselor năluciri.

Ștefănică, văzînd-o cum se chinuie, se căina amarnic de-a o fi luat de la palat ca să îndure acum frica nelirescului.

Dar, numai cînd îl auzi pomenindu-i de palatul părintesc, Alexandra își aminti de toată amărăciunea și singurătatea copilăriei sale, care-i lăsaseră rană fără leac în suflet, și cu dulci cuvinte îl liniști spunîndu-i că nici o grozăvie din lume nu-i poate despărți.

Descumpănită, Spaima, văzînd că nu mai este luată în seamă, se întoarse de-i povesti Antohiei despre dîrzenia tinerilor și neizbînda ei.

— Las' că-i vin eu de hac acestei fugare, se semeți crăiasa, trimițînd degrabă, la locul tăinuit, pe cea de-a doua gogoriță, *Singurătatea*.

Aceasta, căutîndu-l, colindă un timp prin lume și de cum îi găsi, seceră viața bietului Ștefănică, lăsînd singură pe lume pe înlăcrimata Alexandra, cu o pruncă în leagăn și alta, abia născută, la sîn. Cumplită i-a fost singurătatea în tăcerea codrului, și poate s-ar fi prăpădit de atît pustiu și jale, dacă n-ar fi fost ciripitul Ruxandrei și gungurițul Mixandrei, drăgălașele-i copile. De cum se ridicară pe picioruțe, alergau strigînd-o și alintînd-o, de ți-era mai mare dragul și bucuria. Casa se umpluse de veselie și povești, iar Alexandra nu mai era singură și tristă.

Alungată, Singurătatea fugi înapoi la palat, povestindu-i crăiesei de cele două copilițe care-i umpleau viața Alexandrei.

— Așa? se încruntă Antohia cu necaz. Să plece de îndată cea de-a treia gogoriță, *Sărăcia*, și să le ia pînă și cenușa de pe vatră.

Într-adevăr, în acea vară, fu o vreme secetoasă, care pîrjoli pădurea de nu mai puteau strînge nici ciuperci, nici fragi, iar alune și mure nici nu se făcură. Balta din poiană secă de pierira toți peștii, iar albinele și păsările zburară prin alte locuri. Bie-

tele copile și mama lor se subțiară de foame, iar cămara pentru iarnă le era goală. Peste astă nenorocire se abătu o iarnă aspră, cu viforniță și ger, de pînă și jivinele fugiră care-ncotro. Înspăimîntată, Alexandra își luă copilele și cu mare greu răzbiră la marginea sătucului de lîngă pădure. Alexandrei îi fu rușine să pornească la cerșit, dar se făcu de mare folos, ba arătînd sătencelor cusături noi, ba învățînd copiii acestora a desluși buchiile cărților, ba lecuind cîte un bolnav.

Muntenii erau tare bucuroși auzindu-și odraslele cum citeau și socoteau, iar nevestele lor cîntînd în coruri la șezători. Așa că, drept mulțumire, unul trimise dăscăliței o capră cu lapte, altul o purcelușă, alții obiecte de lemn înflorat trebuitoare casei, ori făină, iar sătencele îi aduseră care așternuturi, care velnițe ori îmbrăcăminte, care ștergare ori broboade.

Încet-încet, prin truda mamei și sîrguința fetelor, casa se tot umplu, pînă ce Sărăcia nu mai avu loc unde să șadă. Oriunde se trăgea, fetele mai așezau vreun burdui cu brînză, vreo ulcică înfloratâ, vreo doniță cu lapte, căci erau tare harnice și crescuseră coz de frumoase. Ruxandra semăna cu maică-sa, gingașă, cu părul de mătase neagră și ochișorii ca murele sclipind în obrăjorii trandafirii. Cu mare măiestrie picta în vesele culori, marame, cojocele și obiecte de lemn, cu minunate flori, păsări, ramuri, ba chiar chipuri de oameni ce semănau aidoma.

Mixandra era înăltuță și bălaie, cu ochi visători ca ai lui taică-său. Și tot ca el, născocea atîtea povești și snoave, atîtea fermecate închipuiri, încît toți o ascultau vrăjiți.

Erau nespus de iubite și toți le mulțumeau cu daruri, așa că, într-o zi, *Sărăcia*, înghesuită de nu mai avea nici unde să-și tragă sufletul, fugi mohorîtă înapoi la palat.

— Mi-au venit de hac Alexandra, Ruxandra și Mixandra! Sînt atît de harnice și voioase, atît de drăgălașe și de milostive la suflet, încît iubirea le înconjoară de pretutindeni.

Arsă de ciudă, crăiasa chemă cea de-a patra gogoriță, *Slutenia:*

— Du-te de urîțește chipul fie-mi și sufletele copilelor, și piară orice bucurie și iubire dintre ele!

Nu trecu mult și iată că *Slutenia* începu a săpa brazde subțiri pe fața Alexandrei, luîndu-i rumeneala obrajilor. Pletele ei bogate și negre începură a cărunți și puterile îi slăbiră. Sărmana își ascunse părul sub basma, își rumeni fața cu dresuri din culorile Ruxandrei și lucra cu sîrg, cît era ziua, biruindu-și oboseala.

Dar iubitoarele copile nu băgară nimic de seamă, pînă într-o

bună dimineață cînd, venind de la pădure cu donițele pline de zmeură, o găsiră scăldîndu-se în rîu, fără basma pe cap, fără rumenele pe obraji.

— Phii, strigă uimită Ruxandra, ia te iută, surioara, la mama, ce minune!

— Da, surioară, răspunse Mixandra, trebuie că rîul e tămăcat și a prefăcut-o într-o zînă. Privește, părul-i negru s-a prefăcut în argint curat, ochii îi ard ca două diamante negre, iar chipul îi e alb ca floarea de crin!

Și o strîngeau, și o sărutau cu mîndrie, găsind că nici un chip nu-i mai frumos pe lume, decît al mamei lor.

Slutenia nu putuse atinge cu veninul ei inimile copilelor, care rămăseseră la fel de voioase, iubitoare și miloase. Toate jivinele pădurii se îmblînziseră, nemaitemîndu-se de ele și veneau prin preajmă să fie lecuite sau mîngîiate.

Căprioarele își aduceau iezii și se lăsau mulse, iepurii săltau sprinteni, aducînd dulci rădăcini, veveriţele le aruncau alune, aricii veneau cu ciuperci în țepi, păsărelele le cîntau pînă-n noapte. În fiece seară, se iveau în marginea poienii semețul zimbru și măritul urs, așternînd daruri la picioarele lor. Zimbrul lepăda de pe grumaz tot blănuri scumpe de la jivinele ce se săvîrșiseră de bătrînețe, ursul le aducea iaguri cu miere și rugi plini cu mure. Ședeau de le priveau cu nesaț, pînă ce scăpăta soarele, și apoi se pierdeau tăcuți în noaptea codrului.

Mai să plesnească *Slutenia* de necaz că nu izbutise a sluți nici chipul mamei, nici sufletele copilelor. Fugi degrabă să povestească Antohiei de truda ei zadarnică, și de lumina dragostei cu care priveau copilele lumea, chipul mamei și chiar sălbaticile jivine.

Mînioasă, crăiasa își chemă degrabă vînătorii și le zise:

— Luați toți ciinii și armele și duceți-vă în codrul de sub munte de-mi prăpădiți cîte jivine puteți și-mi aduceți vînat bogat și piei de preț, iar tu, *Stîrpire*, du-te cu ei și nu mai să nu mai rămînă pe urma ta!

În acea seară, pădurea vui de strigăte, lătrat de ciini, zăngănit de arme și zbieret de jivine răpuse: lupi argintii, vulpi roșcate, jderi cu blană scumpă, cerbi cu coarne falnice, rîși cu blăniță tărcată, mistreți coltați, bursuci vărgați.

Dar, dintr-o dată, se auzi un muget cumplit și un mîrîit sălbatic, și iată ivindu-se cu fulgerare de aburi pufnind pe nări, semețul zimbru și falnicul urs. Cu coarnele, cu ghearele, cu dinții se năpustiră asupra vînătorilor, sfîșiindu-i, zdrobindu-i, pînă ce, cu mare spaimă, aceștia fugiră, cu ciini cu tot, de unde veniseră.

Istoviți, străpunși de săgeți, zimbrul și ursul se prăbușiră șiroind de sînge.

Cînd se potoli zarva, copilele alergară cu sufletul la gură la locul prăpădului. Zărindu-i însîngerați pe falnicii stăpîni ai codrului, fetele prinseră a-i freca cu ierburi de leac, a-i spăla cu licori, a-i unge cu balsamuri. Neavînd cu ce le lega rănile, își rupseră poalele cămășilor să le oprească sîngele ce izvora necontenit. Trupurile viețuitoarelor se împuținau sub pielea ce le rămînea tot mai largă. Deznădăjduite, copilele începură să plîngă amarnic și lacrimile fierbinți le șiroiau pe trupurile uriașilor vlăguiți.

Atunci, ca prin farmec, zimbrul și ursul deschiseră ochii și sărind în picioare, se scuturară puternic, iar pielea cea largă se desprinse și căzu pe jos, ca un veșmînt nefolositor. Din ea se iviră doi mîndri flăcăi, cu haine crăiești.

Ruxandra și Mixandra rămaseră încremenite. Dar flăcăii, luîndu-le mîinile, grăiră:

— Nu vă temeți, scumpele noastre copile. Noi sîntem doi feciori de voievozi, prieteni nedespărțiți la vînătoare. Toată ziua băteam crîngurile și codrii pustiind animalele, pînă ce, mîniat foarte, Stăpînul Munte s-a scuturat din temelii prăbușind stîncile și vuind ca o furtună, a zis: «Pentru nechibzuința voastră, fie să vă prefaceți și voi în fiare și să trăiți hărțuiți ca ele. Și pînă ce nu veți ajunge a le cunoaște, a le iubi și ocroti, și pînă ce ochi omenești nu vor plînge asupra voastră cu milă, să nu vă recăpătați înfățișările omenești!» Sorocul ni s-a împlinit astăzi, cînd, luptîndu-ne cu hăitașii întru apărarea viețuitoarelor pădurii, am căzut răpuși, pierzînd tot sîngele de jivină, izbăviți de lacrimile voastre calde. Noi vă cunoaștem de mult din codru și v-am îndrăgit nespus, pentru bunătatea, cumințenia și vrednicia voastră. Îngăduiți-ne a nădăjdui că veți primi a fi soțiile noastre.

Copilele roșiră cu sfială spunîndu-le că trebuie a cere încuviințarea mamei lor.

Alexandra îi binecuvîntă cu drag și grăi:

— Fetele mele se codesc crezînd că n-ar fi pe potriva voastră. Aflați că eu sînt fiica craiului Telcor, iar ele nepoatele lui, și marea lor zestre este sufletul lor curat și bogat, vrednicia și frumusețea lor.

— De alt nici nu avem trebuință, se bucurară craii Zimbru și Ursan. Toți codrii aceștia sînt moșia noastră și vom trăi cu drag împreună pe aceste meleaguri iubite.

Văzînd atîta bucurie și izbîndă, *Stîrpitea* fugi săgeată la palat, povestindu-i vitregei Antohia de minunea din codru. Auzind

că Alexandra își va mărita fetele cu doi crai, de ciudă, crăiasa pică la pat, murind după puține zile.

În împărăția codrului se petrecură două nunți de pomină, cu mare strălucire: a Ruxandrei cu falnicul Ursan și a Mixandrei cu semețul Zimbru.

Aceștia scoaseră înainte pe crăiasa Alexandra, punîndu-i pe cap o cunună din mii de mărgăritare, zicînd:

— Aceste mărgăritare sînt nenumăratele lacrimi care le-ai vărsat pentru atîta nedreptate, obidă și griji. Această mantie de aur ce ți-o punem pe umeri e țesută din miile de fire cu care ai trudit, cosînd și împletind o viață, tu, care ai fost umilă femeie printre crăiese, vei fi acum mîndră crăiasă printre femei!

Copilele îi sărutară mîinile cu dragoste, și trăiră cu toții mulți ani fericiți împreună.

Zăganul

Sus pe crestele semețe ale muntelui se zăreau strălucind în soare coroane înalte și străvezii închipuind un falnic castel cu turlele pierdute în nouri. Mulți ar fi dorit să ajungă pînă acolo, să vadă ce se află dincolo de pereții de cleștar, dar nu era chip să răzbată nicicum prin sălbăticia stîncilor, nici prin torentele clocotitoare care se prăbușeau în vîltoarea cascadelor, nici peste prăpăstiile fără fund. Nici păsările nu cutezau a zbura așa înalt prin șuierul vîntului. Doar sus, sus, deasupra muntelui, plutea, cu rotiri largi, un semeț vultur, cu strai de pene strălucitoare, încheiate cu un guler de fulgi ca horbota. Capul mîndru, cu cioc arcuit și ochi pătrunzători, părea a purta o cunună de aur, ghearele puternice luceau ca tăiate din șlefuită baga. Cînd desfăcea aripile-i largi, părea a cuprinde tot cerul, întunecînd o clipă soarele, apoi se rotea pe o parte și pe alta, cuprinzînd cu privirile-i agerе toți codrii și așezările din vale.

Știa, de acolo de sus, fiecare pom, fiecare om, cîntărind tot ce era mai de seamă. Apoi, o dată cu asfințitul, cobora cu line fîlfîiri în fața castelului de cleștar.

De cum atingea lespezile, pe dată se preschimba într-un falnic crai, cu veşminte de mătase şi guler de horbotă fină. Capul lui mîndru, cu nas vulturesc şi ochi scăpărători, purta cu adevărat coroană de aur greu, în care erau pironite diamante cît nuca.

Păşea gînditor prin grădina cu flori puioase de colţ, ce răsăreau ca steluţe albe în tot locul, tufe înmiresmate de ienupăr şi imortele colorate. Castelul de cleştar oglindea lumina în focuri de curcubee şi-n suflarea vîntului cristalele străvezii clicăneau ca nişte clopoţei de argint, ce se-nsuteau cu ecourile printre stînci. Pe lespezile de marmură, prin sălile nesfîrşite, se rînduiau jilţuri, mese, sofale măiestrit lucrate din lemn îmbălsămat, cuverturi, covoare şi draperii de catifele brodate, minunau privirile.

Dar nimic din toate acestea nu păreau a bucura inima tăcutului crai. Căci grea osîndă atîrna asupra vieţii sale! Pe cînd îusese nesăbuit tinerel, Zăgan, crescut tot prin meleaguri muntoase, avusese patima vînătoarei. Nu era arcaş mai iscusit ca el şi mii de păsări dobora, din cel mai iute zbor cu săgeţile-i neiertătoare. Toate încăperile palatului se umpluseră de nenumărate neamuri de păsări împăiate: de cîmpie, de apă sau de pădure, şi alte sute, zăbrelite prin colivii de aur, ciripeau cu jale. Se mîndrea a nu-i fi scăpat nici un soi, în afara mîndrului Vultur ce plutea sus, deasupra munteiui.

N-avea pace şi trufie mai mare decît să ajungă a-l vîna şi pe acela spre a-şi arăta îala şi dibăcia. Dar muntele era sălbatic, părînd cu neputinţă de răzbătut, dar şi agerimea şi voinţa lui Zăgan erau ca de oţel.

Aşa că, odată, cînd pe seninul adînc văzu plutirea măreaţă a Vulturului, cu aprigă dorinţă porni a străbate poienele, a se strecura prin codru, a se căţăra pe stînci, a se tîri pe muchii înguste, peste genuni, a se agăţa cu unghiile şi tîmtele încălţărilor pe pereţii înalţi de piatră, pînă ce, sfîrşit de oboseală, ajunse pe vîrful muntelui.

Acolo, printre sclipitoarele cristale de stîncă, îşi avea sălaşul mîndrul Vultur, şi cînd acesta coborî cu vuiet de furtună din înălţimi, Zăgan slobozi din arcul încordat săgeata-i oţelită. Cu vaier de moarte şi glas ce-nfioară, Craiul-păsărilor grăi omeneşte către el:

— Nesocotitule, tu care mi-ai nimicit neamurile păsăreşti, tu care n-ai alt rost şi trufie pe lume, tu care n-ai milă şi înţelepciune, fie să te preschimbi în locul meu în vultur, sălăşluind pe viaţă aci, în înaltul crestelor, în curgerea vînturilor. Doar aci să mai fii fiinţă omenească, unde nu mai poţi vîna nimic, dar de cum vei voi a păşi spre vale, atingînd ultimele lespezi

ale palatului, să nu poți coborî decît cu aripile, luînd înfățișare de pasăre, căci cu piciorul nu va mai fi chip. Și orice ființă vei voi a aduce să împartă pustiul și singurătatea stîncilor cu tine, la fel să pățească, preschimbîndu-se pe veci în pasăre de cum va voi a coborî treptele. Om printre oameni tu nu vei mai fi, ci vultur printre oameni, și om printre vulturi!

Glasul împărătesc se sfîrși, lumina ochilor se stinse și sîngele ce-i șiroia din rană se prelinse pe picioarele crăișorului. De îndată simți cum un clește de fier îi strînge inima și vol să fugă la vale, dar picioarele i se chirciră în gheare, brațele i se desfăcură în uriașe aripi, veșmintele se rînduiră în pene. Hăurile de jos îl amețeau, șuierul vîntului îl zburătăcea, se izbea de stînci, pînă ce, încet-încet, prinse a bate aripile, a se roti, a pricepe lunecarea pe cer, a simți tăria văzduhului, ca undele unei albastre mări pe care plutea ca o corabie cu pînzele în vînt.

Beția zborului îi cuprinse toate mădularele, cobora în iureș, se înălța în vuiet, sfîșiind aerul ca pe o rece mătase, pînă ce se simți sleit și coborî pe vîrful muntelui. De cum atinse iespezile, trupul i se întregi iar în înfățișare omenească. O clipă crezu că a învins ursirea și dădu să coboare grăbit, dar îndată căzu iar în gol în chip de vultur. Se roti asupra curților părintești, privindu-le cu jale, cercă a coborî pe pridvor alături de maică-sa, chemînd-o cu dor, dar numai un croncănit spăimos îi ieși din gîtlej. Oamenii se repeziră cu bîte și sulițe asupra lui și abia scăpă de moarte, zbucnind în zbor spre recile-i înălțimi, unde putea fi iar om.

Se trase în castel cu sufletul ars de durere, încercă a se îmbărbăta, dar singurătatea, vîntul ce șuiera straniu printre stînci, pustiul din jur îl înfiorară.

Trecu multă vreme pînă izbuti a se obișnui cu înălțimile, cu singurătatea, cu amărăciunea!

Cînd dorul îl sfîșia prea tare, se lăsa să zboare asupra satelor și livezilor, asupra piraielor unde se scăldase, a pădurilor unde vînase, a curților părintești unde copilărise. Pentru ai lui, el murise de mult în sălbăticia munților, dar el îi vedea zi de zi, urmărind tot ce se întîmpla.

Ajunsese, cu trecerea timpului, bărbat în toată firea și tînjea după o ființă omenească, după căldura unui suflet alături de el. Dar nici o ființă omenească nu putea urca pe tărîmurile lui, nici el, ca vultur, nu era primit între oameni.

La nunta ultimei lui surori zări, printre oaspeții aleși, o față de o frumusețe minunată. Înaltă, subțire, cu rochie verde de atlaz brodată cu flori, din toate nestematele, și coroniță bătută

în mărgăritare pe păru-i negru ca pana corbului. Dansa de parcă plutea şi toţi coconii erau în jurul ei.

Inima arse pieptul lui Zăgan cu dogoarea primei rubini şi, de cum se sfîrşi petrecerea, coborî în zbor neauzit, lăsîndu-se furiş pe pervazul ferestrei iatacului unde intrase frumoasa domniţă. Lăsă jos din cioc un smoc de ierburi cu balsam adormitor, care adînci copila în somn pentru un timp şi pruzînd-o uşurel în gheare, o învălui printre fulgii lui calzi şi se înălţă spre castel, unde o aşternu lin pe o soţa, privind-o cu nesaţ.

Cînd domniţa deschise ochii, văzu în faţa ei o mîndreţe de crai cu straie alese, într-o încăpere de basm, cu neasemuite bogăţii. Ochii-i alergau cu plăcere de la giuvaeruriile de preţ la strălucirea mătăsurilor, fără a şti unde se află. Zăgan îi prinse mîinile cu iubire şi o plimbă prin castel, întrebînd-o dacă nu i-ar plăcea a locui în el ca stăpînă, dorind a şti cine este.

— Sînt domniţa Păuniţa şi e minunat la domnia-ta, dar nu ştiu ce pot a-ţi răspunde încă. Vino la petrecerea de mîine seară să dansăm şi vom mai vorbi, căci nici nu te cunosc.

— Sînt Craiul-munţilor şi mîine-seară ne vom întîlni iar negreşit, spuse Zăgan, întinzîndu-i o cupă de cleştar cu ameţitoare băutură.

Păuniţa sorbi şi de îndată se cufundă în somn.

Zăgan o purtă pe braţe afară şi luînd chip de vultur o înălţă peste lespezile pragului vrăjit, lăsînd-o în zbor iar, în palatul din vale.

A doua zi copila se trezi cu mirare tot în patul din odaia ei, cum adormise nedezbrăcată de rochia-i de mătase şi crezu a fi avut un vis minunat, dar lîngă ea găsi o pană vulturească de aur curat. Un simţămînt nelămurit o cuprinse şi parcă toată ziua aşteptă seara, ca să se ivească semeţul crai spre a dansa în braţele lui, dar acesta nu se arătă.

Încredinţată c-a fost într-adevăr vis, se întoarse tîrziu în iatac, dar de cum intră, o ameţeală o prinse, căzînd în somn.

Şi iar se trezi în palatul de cleştar cu doritul crai la picioarele ei, şi iar şezură mult de vorbă, parcă neîndurîndu-se a se despărţi.

Iar dimineaţa era tot în iatacul ei cu pana de aur lîngă obraz. Nu era lucru firesc, dar mult şi-ar fi dorit ca totul să fie aievea.

— Dacă inima ta m-a îndrăgit, aşa cît sufletul meu pe tine, îi spuse el în cea de-a treia noapte, să te găsesc mîine gătită cu acele pene de aur şi voi înţelege că vrei a rămîne pe viaţă cu mine şi voi trimite vulturul meu fermecat să mi te aducă aci, ca şi-n celelalte dăţi. Cetatea mea e clădită pe vîrf de munte şi în alt chip nu se poate ajunge aci, şi nici coborî fără primejdie.

Deci, chibzuieşte bine înainte de a te hotărî, căci nu voiesc lacrimi şi tristeţe în ochii tăi vreodată, ci doar bucuria de-a împărtăşi cu mine viaţa de aici, aşa cum va fi să fie.

În ultima noapte cînd se încheiaseră serbările nunţii, domniţa Păuniţa se ivi minunat îmbrăcată cu rochie de brocart de culoarea turcoazelor verzi-albăstrii, cu măiestrite broderii de fir şi pietre scumpe de-ţi luau ochii. În pletele mătăsoase strînse în conci, străluceau trei pene de aur, ca o jerbă de raze ţîşnind din noaptea părului.

Mulţi coconi îi cerură mîna, dar ea dansa rîzînd voioasă, fără a le da vreo încurajare. Şi cînd se stinse petrecerea, fugi cu pas uşor în iatacul ei, unde de îndată se simţi plutind ca în vis în adierea fermecatelor miresme.

Cu bucurie se trezi în măreţul castel din munţi, unde craiul Zăgan îi puse coroana de aur pe frunte şi-un inel de legămînt pe deget, grăind:

— Scumpă soţie, toate bogăţiile şi frumuseţile acestor încăperi vor fi ale tale, stăpînă a lor şi a inimii mele vei fi, slobodă să-ţi faci orice voie, numai un singur lucru ţi-e de oprelişte: să te fereşti de-a atinge vreodată treptele terasei spre a voi să le cobori spre vale, căci grea primejdie poartă pentru viaţa ta şi fericirea noastră. Ţi-am spus mai dinainte că-ţi dau răgaz de gîndire, pentru a te hotărî de poţi trăi numai alături de mine în împărăţia munţilor, noi şi urmaşii noştri. Ai cumpănit bine?

— O, răspunse Păuniţa, cu drag voi rămîne cu tine! Ce-mi mai pot dori, cînd atîtea scumpe giuvaeruri şi minunate brocarturi şi mătăsuri pentru strae se află aici! Am pentru o viaţă şi voi fi cea mai cu strălucire împodobită femeie din lume!

•

Mare bucurie fu pentru amîndoi la început. Crăiasa alerga veselă, dansînd uşnară prin marile încăperi sau printre coloanele scînteietoare, fluturîndu-şi rochiile, care mai de care mai frumoasă, mai bogată, pe care le alcătuia din atlazurile, vălurile şi taftalele din castel. Zilnic schimba gătelile şi diademele; inele scumpe şi brăţări sunătoare scăpărau pe mîinile ei. Zăganul o privea fericit de nespus, bucuros de a-şi împărţi traiul şi singurătatea cu fermecătoarea Păuniţa. Nu mai cobora în zbor peste munte decît arar, cînd ea dormea, ca nu cumva să-i afle amara-i taină şi să se înspăimînte, pierzîndu-i iubirea.

Zilele treceau, lunile se strîngeau şi, încet-încet, Păuniţa începu a tînji. Îi era dor de oameni, de petrecerile cu cînt şi dans, pline de veselie şi strălucire. Ce folos că avea atîtea rochii şi

giuvaericale, dacă nu era cine s-o vadă şi unde a se mîndri cu ele. Geaba se gătea de trei ori pe zi, geaba era cea mai frumoasă şi împodobită femeie din lume, dacă numai în oglinzi se răsfrîngea şi nu în privirile oamenilor!

Începu a-l ruga pe crai, întîi cu dulci vorbe şi alintări, apoi cu oftări şi grele suspine, să meargă şi ei în veselia lumească la serbări şi şezători, neînţelegînd de ce el nu voia a coborî niciodată printre semenii lui.

Dar ce-i putea răspunde Zăgan?

Clătina mîhnit din cap amintindu-i de legămîntul ei, de-nvoiala lor, rugînd-o a nu trece peste ele, peste fericita lui sihăstrie cu ea, de dragul uşuraticilor petreceri cuconeşti.

Păuniţa, înduioşată, tăcu, dar mintea ei nu înceta a-i vorbi de încîntarea ce-o stîrnea printre curteni, de serile cînd era regină a petrecerilor. Îşi zise că vulturul ce-o purtase fără primejdii peste munte, o va mai putea duce furiş, cînd soţul ei va dormi adînc, o parte din noapte la palatul din vale.

Trebuie că are sălaşul în vreo văgăună de sub trepte, căci, fără să vrea, de cîteva ori îl zărise luîndu-şi zborul de-acolo, peste codri.

Într-o noapte, cînd văzu curţile domneşti de jos strălucind de sărbătoare, turnă în pocalul cu băutură al soţului licoare de somn şi îmbrăcîndu-şi cea mai împodobită rochie şi cele mai scumpe giuvaeruri, se furişă prin grădină spre treptele terasei. Geaba şuieră vîntul cu vaier de jale printre coloane, cercînd a-i ţine calea, geaba tresăriră cu sunet de spaimă clopoţeii cristalelor, părînd a-i şopti de primejdie, geaba se agăţară tulişurile de poalele lungii rochii, voind a-i opri pasul, căci nechibzuita crăiasă ajunse la marginea crestelor, punînd piciorul pe treptele vrăjite, cercetînd văgăuna de sub ele.

Dar nu atinse bine ultima treaptă şi dintr-o dată se simţi uşoară ca o pasăre. Trupul ei îmbrăcă minunate pene ca de atlaz stropite cu nestemate, iar capul micuţ purta uşoară coroniţă de mărgăritare. Aripi strălucitoare-i cuprinseră braţele şi începu a se prăvăli peste prăpăstii, în zbor zbuciumat, părînd că tăria văzduhului şi spaima inimii îi vor stinge suflarea.

Ajunse sleită la curtea palatului, unde oamenii o înconjurară minunîndu-se de frumuseţea acelei păsări necunoscute, de broderia măiestrită a penelor viu colorate.

Biata de ea mergea tîrîndu-şi trena fostei rochii, strigînd cu jale: «Păuniţa, Păuniţa!»

Dar nimeni n-o înţelegea, nimeni n-o recunoştea! Toţi o mîngîiau şi-o îngrijeau cu mult drag, iar nu peste mult timp, frumoasa Păuniţă făcu patru ouă de aur. Din ele ieşiră puişori,

care făcîndu-se mari, deveniră mîndrii păuni, atît de frumos colorați, de parcă erau brodați cu fir și pietre scumpe.

Biata Păuniță încercă de nenumărate ori a se înălța în zbor înapoi, spre creste, în palatul Zăganului, dar aripile-i slabe nu aveau putere și tăria văzduhului o dobora de fiecare dată.

Adînc întristat de necredința și pierderea ei, neștiind care îi e soarta, craiul șezu multă vreme singur, fără a mai avea curajul de a-și lua altă soție, și mai cu seamă nu din lumea domnească, unde jupînițele erau atît de ușuratice și impătimite după găteli și petreceri. Dar odată, dînd roată prin înălțimi, peste conacele și livezile curtenilor, auzi un glas ca o strună de argint ce-și înălța trilurile fermecate. Coborî pe furiș pe la marginea codrului și se apropie de grădina unde se auzea dulcea cîntare.

O gingașă copilă, cu părul bălai ca spicul revărsat pe ia de galben borangic, broda la gherghef în cerdacul casei. Și cînd își picura viersul, pomii își legănau coroanele, florile își tămîiau miresmele, păsările își opreau ciripitul, ca fermecate.

Multă vreme o ascultă vrăjit Zăganul, privind la oamenii ce se strînseseră în jurul ei, umplînd-o de flori și daruri. Mulți voinici o priveau cu nespusă iubire, nădăjduind fiecare a fi alesul drăgălașei Cănărița. Dar nici unul nu avea să aibă parte de ea, că, în acea noapte, Zăgan coborî lin cu ierburi ametitoare în pîlsc, și le puse pe fereastra copilei, care căzu în dulce somn asupra gherghefului. Luînd-o ușurel între aripile lui, sui cu dînsa degrabă în înaltul pîlsc de cleștar.

Cînd fata se deșteptă, dădu cu ochii de mărețul crai care, privind-o cu nesaț, îl grăi:

— Gingașă copilă, nu te speria! Ești în castelul craiului Zăgan, stăpînul acestor munți. Te-am zărit și te-am auzit de sus, căzîndu-mi tare dragă, și am trimis vulturul meu fermecat să mi te aducă-ncoace. Vino să-ți arăt minunatele priveliști ce se văd de-aici și bogățiile acestui locaș și vezi dacă te trage inima a rămîne cu mine.

Copila îl privi vrăjită. Nu mai văzuse așa mîndrețe de crai și niciînd așa falnice încăperi.

Dar nu atît bogățiile o încîntară, cît acele măiestre instrumente de cîntat ce se aflau în tot locul. Harfe de bronz, alăute de abanos, țitere de aur, fluiere de argint, clape de sidef și cîte altele.

— Vino dar să închinăm o cupă cu nectar și, cînd te vei hotărî a rămîne cu mine, și numai cu mine, căci înapoi nu mai e chip a coborî vreodată, dă-mi un semn, și vulturul mi te va aduce aci, încheie Zăgan, sorbindu-și licoarea.

Cînd se trezi din somn, în zori, tot în odaia ei din vale, Cănăriţa crezu cu tristeţe că totul a fost doar un vis şi privi cu mirare la pana vulturească de aur din poala ei.

Aşa o noapte, aşa şapte nopţi pînă cînd drăgălaşa copilă prinse drag nespus de cel din vis şi nicicînd ziua n-o mai îndemna inima a cînta ca mai 'nainte, de se mirau cu toţii, cu mare părere de rău, ce-o fi cu ea.

Într-o seară, Cănăriţa se hotărî: luă cele şapte pene, goale pe dinăuntru, le lipi alături şi prinse a suna dintr-însele, ca dintr-un nai fermecat, dulci cîntări.

Cînd o auzi de pe stînci, Zăganul coborî săgeată şi o purtă adormită în aşezarea lui, cu inima arzînd de bucurie. Cînd se trezi copila în castelul din munţi, fu nespus de fericită, legîndu-se a rămîne cu el pe viaţă.

— Soţie scumpă, îi spuse craiul, totul şi toate sînt ale tale aici, numai ai mare grijă de nu trece de marginile acestor meleaguri, căci de cum vei pune piciorul pe hotar, mare nenorocire te aşteaptă!

— Cu drag îţi voi rămîne alături, alt pe lume nu-mi trebuie şi niciunde nu aş fi mai fericită decît cu tine, cu minunatele alcătuiri de cîntat din palat şi sunetele de basm pe care le scoate vîntul printre coloanele şi ciucurii de cristal ai teraselor.

Ce zile fermecate trăiră împreună cei doi soţi şi ce bucuros era din nou craiul! Mai tot timpul Cănăriţa se auzea cîntînd prin încăperi şi grădini, însoţindu-se ba de sideful clapelor, ba de aurul ţiterei, ba de strunele harfei. Vîntul o asculta purtîndu-i cîntările prin văzduhuri, munţii i le înmulţeau în melodioase ecouri, apele i le susurau, curgînd la vale. Parcă totul prindea viaţă în jur şi parcă mii de glasuri fermecate răspundeau din tot locul.

Cu rochia-i lungă, uşoară, de borangic galben, cu părul bălai revărsat pînă la brîu, Cănăriţa părea o pasăre de aur cîntătoare.

Şi zilele se depănau făcîndu-se săptămîni, şi săptămînile luni. Dar încet-încet, copila prinse a tînji, a cînta doine de jale, a privi tot mai cu dor în vale. Ce folos că avea tot ce-şi visase, dacă minunatele-i cîntări răscoleau numai munţii, dacă nu avea cine-o auzi, dacă nu mai erau oameni să-i asculte glasul, copleşind-o cu laude, flori şi mulţumiri! Aci cînta doar pentru pustiuri, iar Zăganul cel tăcut şi gînditor nu era ca veseliі şi zburdalnicii flăcăi, ce făceau coruri împreună cu ea.

Jos, se pregăteau de serbările primăverii, la care ea, în fiece an, umplea văzduhul de trilurile-i argintii, fiind mereu aleasă

«împărătița cintecului» și purtală în caleașcă cu flori, și-n urale.

În două rînduri își întrebase soțul ce-i cu acel vultur fermecat ce-o purtase pe aripile lui și unde își are cuibul, dar Zăgan, privind-o lung, îi răspunsese că acela se arăta arar din sălașul lui de sub stîncărie și venea cînd îl șuiera de trei ori.

A doua seară, cînd Cănărița zări departe jos aprinzîndu-se lumina facielor de sărbătoare, ascunse în buchetul de flori de munte, ce-l duse în odaia craiului, ierburi cu miresme adormitoare, și ea se strecură pe terasă, căutînd din ochi, pe după stînci, umbra vulturului. Se apropie tot mai mult de iespezile din margine, șuierînd de trei ori, dar vai!, la cel de-al treilea șuierat nu-i ieși din gîtlej decît un ciripit, se simți ușoară ca fulgul, și o gingașă păsăruică aurie prinse a se rostogoli la vale, în vîrtejurile de aer, fîlfîind cu spaimă micuțele-i aripioare. Cînd poposi pe bătrînul stejar din poiana sărbătorii, oamenii zăriră cu mirare acel bulgăraș ca de aur, ce picura din cioculeț triluri atît de dulci și tînguitoare încît toți o îndrăgiră, asemuind-o mult cu acea Cănăriță a lor de mai an, și numind-o astfel. Curînd ea făcu patru ouășoare de aur, din care ieșiră puișori galbeni, ce umplură grădinile cu glăscioarele argintii.

•

Zăgan se frămîntă multă vreme, nemaivoind nicicînd a mai zbura deasupra așezărilor omenești. Plutea singuratic deasupra munților și codrilor, cobora în șuier prin prăpăstii, da ocoluri peste plaiuri neumblate. Și iată că-ntr-o zi văzu cu mirare, din înălțimi, o mică stînă pitită în umbra pădurii, cu un ciopor de oi și-un cioban bătrîn cît muntele, printre ele. La chemarea lui, ieși din stînă o fată voinică, frumoasă coz, cu două cozi castanii pînă la mijloc și ochii mierii ca fagurele. Era înveșmîntată cu ie și fotă simple țesute de mîna ei din lîna moale a oilor, și-o bundiță cu înfloriturl îi strîngea mijlocelul. Cu strigăt puternic și voios ea mînă oile spre pășune și se așeză alături de baci, torcînd harnică firul caierului pe fus.

Spre seară, porni să mulgă mioarele și puse laptele la prins, pentru a-l face urdă și caș.

Zăganul se ațînu mai tot timpul prin umbra copacilor după ei, privindu-i și ascultîndu-i.

— Copilă dragă, îi spunea bătrînul, iacă, eu simt că azi-mîine îmi va veni sfîrșitul și tare mi-e greu știind că te las singură pe lume. Află că eu nu ți-s nici bunic, nici alt neam. Acum șaisprezece ani, cînd mai trăia baba mea, am zărit odată un vultu-

raș de stîncă zburînd greoi cu ceva mărișor în gheare. Gîndind că mi-a furat vreun miel, mă luai după zborul lui și cățărîndu-mă din stei în stei, ajunsei la cuibul de crengi, dar spre mirarea mea, nu o mieluță era acolo, ci o pruncă ce țipa cît o ținea suflarea. Cine știe din ce depărtări o furase! Am luat-o binișor, coborînd cu ea la stînă, spre marea bucurie a babei mele care a grăit:

«De cînd îmi doream o copilă! Din cer ne-a picat și, fiindcă ai găsit-o în cuib de vultur, îi vom zice Vulturica și-o vom crește ca pe-a noastră!»

Și-a inimii noastre ai fost, iar acum te las a nimănui, doar cu ciurda asta ca zestre; dar cu o mare bogăție de suflet, căci ești vrednică, cinstită și curată ca lacrima, fără a cunoaște cele lumești, nici vreo trufie nu ai, nici odoarele și palatele nu au pentru tine vreun preț. Fii binecuvîntată și-ngroapă-mă aici, lîngă stîna noastră, să-mi mai auz, în visul cel veșnic, behăitul mioarelor, tălăngile berbecilor, lătratul zăvozilor, și-oi dormi în tihnă. Candela Luceafărului îmi va veghea la căpătîi, brazii vor fremăta cîntări pentru mine!

Cu drag și dor îl jelî copila după ce se stinse.

Dar vremea și treburile nu stau pe loc, așa că Vulturica se apucă a munci cît doi, pregătind roțile de caș, burdufurile cu brînză, punîndu-le apoi la uscat, agățate sub fum de rășină.

Zăgan veni peste noapte și, luînd o roată mare de caș în gheare, zbură cu ea sus, lăsînd în locul ei o pană de aur curat.

Mult se minună Vulturica a doua zi de întîmplare, căci picior de om sau fiară nu putea sui prin acele sălbatice locuri.

Așa o noapte, așa două, așa nouă, pînă ce burdufurile și cașurile pieriră pe rînd, și-n locul lor, de fiecare dată, găsea o scumpă pană de aur, iar într-a noua oară, un inel ce avea cioplit în nestemata lui un falnic chip.

«Asta nu-i lucru curat!» gîndi copila.

Un vultur care să fure mai văzuse ea, dar ca să lase în loc podoabe de preț, asta nu era minte vulturească, ci pornit din cuget omenesc și nu degeaba o făcea acela, ci pentru a-i stîrni băgarea de seamă. Ba izbutise a-i stîrni și inima, acea mîndră înfățișare, ce părea că-i pătrunde pînă-n adîncul sufletului cu ochii-i scăpărători, ascunzînd parcă o tainică mîhnire, ce o priveau din străveziul nestematei.

Se așeză deci la pîndă, în fundul șopronului, acoperită de fîn, și iată, curînd se arătă un semeț vultur, ce coborî furiș și lăsînd din plisc o cunună de aur cu nestemate, desprinse ultimul burduf și dădu să zboare cu el afară. Dar, dintr-un salt, copila trînti ușa șopronului, zăvorînd-o.

— De acu', grăi ea către vultur, punîndu-şi inelul şi cununa, mă vei duce degrabă la stăpînul tău, de mai vrei a îl lăr slobod!

Parcă înţelegînd, acesta plecă grumazul şi fata se aşeză între aripile lui, smucind zăvorul uşii.

În lin fîlfîit o duse Zăganul sus, pe crestele 'nalte, şi dintr-o dată în faţa ei se ivi în toată strălucirea, scăpărînd în focuri de curcubeu în razele răsăritului, castelul de cleştare. Ca-ntr-o lume de basm păşi Vulturica, nevenindu-i să creadă că e aievea.

În spatele ei se auzi un pas uşor şi, întorcînd capul, zări mîndrul chip ce se oglindise în nestemata inelului.

Purta coroană de aur şi mantie crăiască pe umerii largi, strînsă pe lîngă gît cu guler de horbotă.

— Frumoasă copilă, grăi el, fii binevenită în împărăţia craiului-munţilor Zăgan. Eu am trimis acel vultur fermecat a-ţi lua agoniseala vrednicei tale munci, cu domnească plată, pentru a-ţi hotărî cugetul şi inima să voieşti a veni în sălaşul meu. Sîntem doi singuratici pe aceste plaiuri şi, dacă te-ai învoi, aş dori să-mi fii soţie, rămînînd pe viaţă alături de mine, doar noi, cu odraslele ce le vom avea. Vino să-ţi arăt frumuseţile şi bogăţiile acestui castel, care toate vor fi ale tale, dacă vei voi a fi stăpînă aci şi dacă socoţi că nu ţi se va urî în aceste pustietăţi stîncoase ale munţilor.

Vulturica îl privi cu sfială, apoi răspunse că bogăţiile şi podoabele îi păreau fără de vreun folos şi nu avea alt mai drag pe lume decît munţii din jur, codrii şi văzduhul curat în care trăise de-o viaţă, precum şi acel crai care-i şedea în faţă.

Tresărind de bucurie, Zăgan îi trecu inelul de legămînt pe deget şi, sărutîndu-i mîna aspră de muncă, îi zise:

— Atunci, iubită soţie, preafericiţi vom fi împreună, dar fii cu băgare de seamă a nu slăbi această fericire, călcînd vreodată pe lespezile coborîtoare ale terasei, căci mare necaz ne aşteaptă şi despărţiţi pe veci vom rămîne.

Copila îi făgădui cu sufletul curat şi multă vreme fericită se scurse pentru cei doi. Vulturica nu se plictisea nicicînd printre crestele semeţe cu aer înmiresmat de păduri şi cîntecele vîntului printre cristalele sunătoare. Şedea voioasă alături de crai, povestindu-şi multe întîmplări şi legende, ori torcea din caier, cîntîndu-şi doinele străvechi, cînd soţu-i lipsea, dus pe cine ştie unde.

Însă cu timpul băgă de seamă că, doar cînd el era plecat, se ivea în slăvi semeţul vultur ce-o adusese acolo, ca şi cum doar atunci îl slobozea craiul pentru zbor.

Dar ea nu-şi tulbura sufletul, nici nu bătea capul soţului cu întrebări, dacă acesta nu găsea de cuviinţă a i le desluşi. Pi-

nă-ntr-o zi cînd zări vulturul sosind în zbor zbuciumat, ca şi cum avea o aripă rănită, şi nu după mult, se ivi de după stînci şi craiul, căzînd, galben ca ceara, cu umărul străpuns de o săgeată. Gîndurile ei se umplură de teamă şi nedumerire. Picior de om nu putea răzbate pînă la ei, să-l fi săgetat.

Vulturica îl îngriji cu nespusă iubire pînă ce-l tămădui, însă grija ce-o rodea nu-i dădea pace, întrebîndu-l cum de ajunsese a fi rănit de mînă omenească, dar craiul nu îndrăzni a-şi mărturisi osînda, şi-i spuse că ar fi căzut singur în tolba cu săgeţi, din care una l-ar fi străpuns. Dar Vulturica văzuse bine că aceea ce i-o trăsese din umăr nu era din săgeţile lui şi, plină de nelinişte pentru viaţa lui, se hotărî a-i desluşi taina, punîndu-se la pîndă cînd pleca.

Doamne, şi cu ce spaimă văzu ea cum Zăgan, călcînd pe ultimele trepte spre povîrniş, se preface dintr-o dată în semeţul vultur pe care prea bine îl ştiai Deci asta era taina şi osînda bietului ei soţ!

Lacrimi amarnice prinseră a-i curge din ochi şi cum se rostogoleau pe rîpă udînd pămîntul, din fiece strop răsărea o floricică galbenă ca aurul ochilor ei, rămînîndu-i numele pînă azi de «vulturica de stînci».

Acum înţelegea ea de ce o oprise craiul a păşi pe acele lespezi şi ce vrajă purtau. Cu inima-i vitează, plină de dragoste, Vulturica se hotărî a urma aceeaşi soartă cu a soţului drag, şi se duse drept la trepte, coborînd pe ele.

Şi deodată simţi cum aripi mari îi cresc din braţe, cum trupul se leagănă uşor în văzduh, şi porni a pluti în zbor lin, cu un strigăt de biruinţă.

Zăganul o auzi din slavă şi coborî ca fulgerul către ea spre a o opri, dar cînd ajunse, o mîndră vulturiţă, cu aripile larg deschise şi iubitoare privire, se alătură zborului său, dînd roate line.

Cînd obosiră, coborîră în grădina castelului, îmbrăţişîndu-se cu nesaţ.

— De-acum nimeni şi nici o taină nu ne-o mai putea despărţi, şi-aceeaşi soartă vom împărţi-o, noi şi urmaşii noştri! strigă voioasă Vulturica.

De jos, din văi, oamenii vedeau ades în adîncurile albastre, plutind falnica pereche de zăgani, cu aripile larg deschise, ca două corăbii cu pînzele umflate în vînt pe o senină mare.

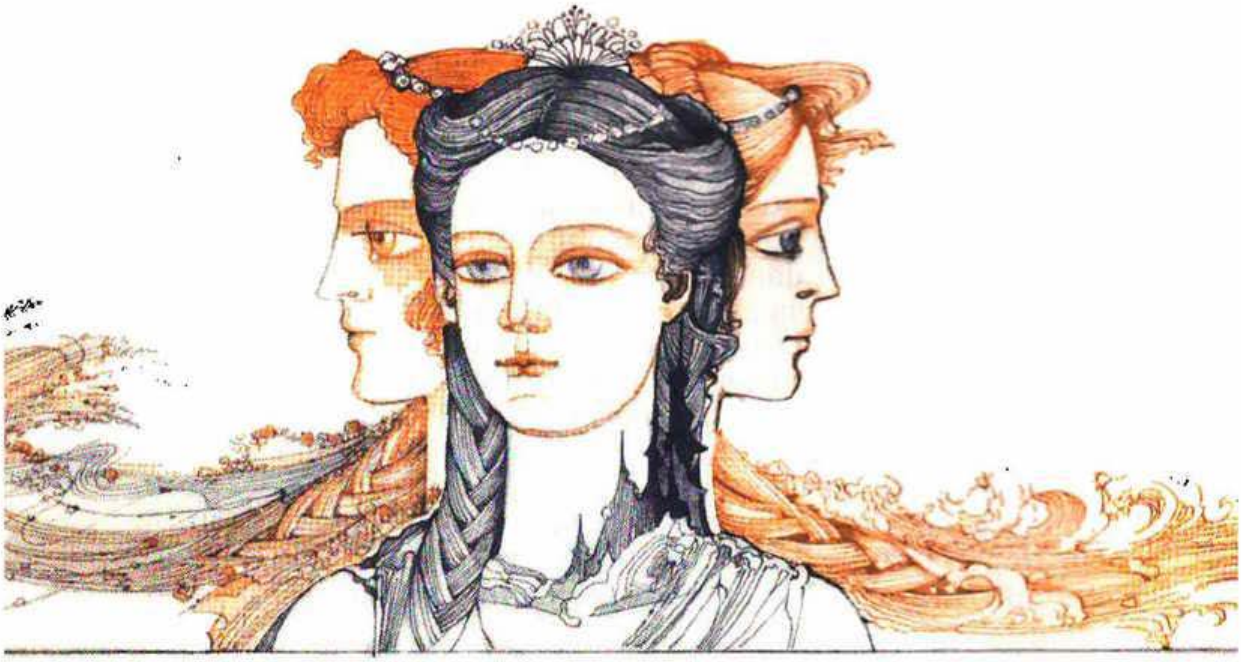

Inelele zmeilor

Frumoase şi bogate erau meleagurile craiului Vlah, cu marea cea albastră clocotind de peşti, şesurile aurite de grîne şi cununa de munţi plini de codri şi vînat. Şi mult mai rîvneau la moşia lui cei trei zmei ce-şi aveau sălaşul în ţinuturile sterpe ale celuilalt tărîm, dar nu cutezau a da piept cu vajnicul crai, nici cu viteazu-i norod. Dar mai mult le ardea pieptul frumuseţea Domnicăi, soţia craiului, ce adusese pe lume trei feciori ca trei luceferi: Mălin-păunaşul-munţilor, Codin-coconaşul-cîmpiilor şi Sorin-crăişorul-apelor, care se-ngrijeau cu mult drag, fiecare-n parte, de moşia părintească.

Zmeoaica bătrînă, văzînd necazul fiilor ei, se apucă de-mpleti trei funii de bice: unul din mătase neagră, altul de mătase cafenie şi al treilea de mătase galbenă, picurînd pe fiecare cîte un strop din sîngele ei zmeiesc; chemîndu-şi fiii, le grăi:

— Iaca, v-am făurit trei bice fermecate. Cînd veţi trosni din cel negru, orice bărbat vă va sta-mpotrivă se va face stană de piatră. Cînd veţi pocni din cel cafeniu, orice tărîm îl veţi prefface-n ineluş putîndu-l lua pe deget. Cînd veţi plesni din cel gal-

ben, stanele de piatră şi inelele s-or desface de vrajă, fiind iar ca mai-nainte. Acu' eu mă duc a mă întrece cu craiul Vlah şi ştiu dinainte că pieirea lui va fi şi a mea, de aceea m-am codit atît, dar eu sînt singura a mă măsura cu el şi doar dîndu-mi sufletul, duhul meu va însufleţi aceste bice.

Şi desfăcîndu-şi aripile negre de liliac, cotoroanţa zbură deasupra întinderilor, lăsîndu-se pe pămînt în chip de ursoaică, drept în faţa craiului ce se afla la vînătoare. Şi se luptă acesta zi de vară pînă-n seară cu ea, răpunînd-o istovit. Dar din sîngele ei crescu un mistreţ cu colţii ca secerile, năpustindu-se sălbatic asupra vînătorului ce se apără din înserat pînă-n noptat, pînă ce-i veni de hac. Cu ultimele puteri, din sîngele mistreţului, zmeoaica se făcu dihor, care sări la gîtul craiului retezîndu-i vinele. Dar şi acesta îşi încleştă mîinile pe gîtul fiarei sugrumînd-o ca să nu mai curgă sînge din ea, spre a se putea readuna din el la viaţă, şi rămaseră amîndoi fără suflare la pămînt.

Mare jale fu la curtea domnească şi în ţară, aflîndu-se de pieirea craiului, mai cu seamă că nimeni nu se mai putea lupta cu zmeii fără a nu fi prefăcut în stană de piatră, aşa cum păţiseră toţi trimişii domneşti care cercaseră a-i răpune pentru a-şi răzbuna cîrmuitorul şi-a mîntui ţara.

Şi numai ce se arătă zmeul cel mai mare la palat şi spuse Domnicăi:

— Mîndră crăiasă, primeşte a fi soţia mea şi-a veni cu mine pe tărîmul meu şi te voi umple de slavă.

— Ba eu nicicînd n-oi mai lua alt soţ decît cel cu care m-am legat pe viaţă şi nici ţara strămbunilor mei n-o voi lăsa, căci n-am alt mai drag decît munţii ei semeţi cu codrii lor; asta mi-i slava.

— Atunci dară, izbucni zmeul furios, vei veni domnia-ta după mine rugîndu-mă, căci îţi voi lua munţii cei falnici pe tărîmul meu.

Şi trosnind din biciul cel caleniu strînse cununa munţilor într-un ineluş cu piatră verde de smarald şi, punîndu-l pe deget, abia zbură cu greutatea lui spre sălaşu-i.

— Veni-va ceasul să aduc munţii noştri înapoi, şi tu vei fi un stei de piatră printre ei! strigă dîrză crăiasa.

După un timp veni al doilea zmeu la crăiasă, cercîndu-şi norocul cu daruri şi făgăduieli:

— Frumoasă Domnică, alege-mă de soţ şi te-oi umple cu giuvaericale şi aur.

— Eu voi umbla cernită restul vieţii, n-am trebuinţă de podoabe şi nu dau aurul holdelor ţării mele pe tot aurul tău. Menirea mea e pe pămîntul acestor lanuri.

— Atunci veni-vei domnia-ta după ele, căci le voi lua pe tărîmul meu, se întunecă zmeul. Şi pocnind din biciul caleniu, strînse cîmpiile într-un inel de aur cu piatră galbenă de topaz şi zbură greoi spre tărîmurile lui, căci inelul cîntărea cît pămîntul cu livezi şi grîne.

— Găsi-se-va cel ce să le-aducă într-o zi înapoi întregind ţara, şi tu vei fi piatră de hotar! oftă crăiasa.

Şi iaca şi zmeul cel mai tînăr, sigur de sorţi de izbîndă, venind cu scumpe blănuri şi brocarturi şi aşternîndu-i-le la picioare, grăi:

— Mult îndrăgită Domnică, lasă văduvia şi jalea şi vino cu mine, căci numai în cîntece şi legănări te-oi ţine.

— Ba văduvia mi-e hlamida şi lacrimile-mi ţes veşmîntul şi nu dau eu cîntările şi legănarea mării pe ale braţelor tale.

— Ba vei veni a mă ruga, căci marea cu tărmurile-i însorite ţi le voi lua ca o chezăşie! strigă zmeul cu necaz, plesnind din biciul fermecat şi de-ndată apele albastre cu maluri aurii se adunară într-o piatră de salir pe inel de aur. Şi dus a fost zmeul, icnind din greu.

— Stîncă de care se vor izbi valurile mării vei fi cînd hotarele ni s-or reîntregi cu apele lor! strigă cu lacrimi crăiasa.

Cu deznădeje şi amar Domnica îşi chemă cei trei feciori şi Sfatul Ţării, pentru a găsi calea mîntuirii ei. Dar cine şi cum să ajungă pe acel tărîm şi să răpună zmeii, dobîndind fermecatele bice?

— Noi! se încumetară cei trei coconi domneşti.

Din mijlocul norodului strîns în jurul palatului, se desprinse o femeie chipeşă, naltă la stat, înţeleaptă la sfat, care ieşind în faţa tuturor grăi astfel:

— Mărită Crăiasă, geaba ar cerca coconii noştri, că-i vom pierde şi pe ei în vrăjita împietrire. Aşa a menit zmeoaica cel bici, pentru orice bărbat care le va sta-mpotrivă, dar nu şi pentru femei, negîndind că vreo slabă muiere ar putea îndrăzni a le ţine piept. Prost gînd, măria-ta, căci nu e fiară mai abraşă ca leoaica-mamă, ce vrea să-şi apere prăsila şi sălaşul. Iaca, eu mi-s Ileana văduna şi anii mi-au slăbit puterile, dar am trei copile frumoase şi mintoase, care se prind că ele vor izbîndi a-i păcăli pe zmei şi-a curma obida ţării. Noi sîntem sărace şi ne ţinem zilele ţesînd şi cosînd pentru boieri, de-aceea nu putem dovedi singure ce ne-am pus în gînd, dar cu ajutorul domniei-tale veni-le-vom de hac zmeilor. Trimite-le dară solie prin vulturul stîncilor ce zboară pînă-n tărîmurile-nalte, că pregăteşti un mare ospăţ în cinstea lor ca semn de împăcare, şi-i poftești a veni negreşit în cea de-a treia noapte la petrecere. Să fie mulţi

tineri și jupînițe, dar nu din cele mai arătoase, și veni-vor și fetele mele, și las' pe ele că de-acolo-nainte e treaba lor.

— Soră a sufletului meu, o-mbrățișă Domnica lăcrimînd, și maică bună acestei țări, fii binecuvîntată și toate le vom face cum ai chibzuit. Vino dară cu mine să mai sfătuim împreună, căci înțelepciunea neamului grăiește prin gura ta.

Între timp, cele trei copile ale Ilenei zoreau cu acul la rochiile lor de sărbătoare. Ele nu aveau mătăsuri, catifele și brocarturi ca odraslele curtenilor, pentru care lucrau, dar le rămîneau sute de peticuțe din croială, pe care le îmbinau cu deosebită măiestrie, scoțînd minuni cu mîinile lor îndemînatice.

Mădălina, cea mai mare, cu părul ca pana corbului și ochii verzi ca frunza codrului, alesese toate rămășițele de catifele cafenii, albe și verzi și le alcătuise într-un strai de pe poalele cărora se înălțau munți semeți. Pe unde se legau peticele, ascundea cusăturile cu brazi falnici tăiați din catifeaua verde, cu cerbi și ciute cafenii, cu tufișuri înflorite, iar vîrfurile înălțimilor străluceau de omătul luminos și pufos al catifelei albe.

Cătălina, fata mijlocie, cu piele castanii și ochi blînzi, mierii, adunase resturile de borangic auriu, brodînd pe ele spice de grîu, presărînd maci și cicoare, din mici peticuțe de mătase roșie și albastră peste înnădituri, de jurai că-i cîmpul cu holdele, în care rîdeau florile.

Serafima, cea mai mică, cu părul bălai ca razele și ochii senini ca apele mării, strînsese toate rămășițele de văluri albastre, alcătuindu-și o rochie cu zeci de volane, împodobite cu horbotă albă, întocmai ca valurile mării, livîte cu spumă dantelată. Pe piept își brodase un soare ce părea a se-nălța din unde și icicolo, peste cusături, pluteau în zbor pescărușii cu aripile larg deschise.

Cînd se ivîră în sala de bal, mulțimea le privi încremenită. Erau într-atît de frumoase, în trei chipuri atît de deosebite, încît nu știai la care să te uiți mai întîi. Părul lor bogat, ce le crescuse pînă la călcîie, era împletit într-o coadă groasă cît brațul, pe care-o răsuciseră în trei rînduri, ca pe o cunună, în jurul capului.

Mădălina și-o împodobise tot cu frunze verzi de izmă îmbălsămată, verzi ca ochii ce-i scăpărau în fața albă ca un crin.

Cătălina și-o împletise cu albăstrele și maci, aprinși ca și obrajii ei rumeni.

Serafima o-ncrustase cu sidefui scoicilor și crenguțe de corali trandafirii, ca fețișoara-i de roze petale.

Valurile mării se legănau pe trupu-i subțirel; holdele de aur fremătau în mătasea foșnitoare a Cătălinei; codrii munților își

împrăştiau miresmele din fiece mişcare a Mădălinei.

Toţi înţeleseră graiul acestor rochii, făgăduiala închisă în priveliştile brodate. Cei trei coconi se plecară adînc în faţa lor şi, prinzîndu-le de mînă, porniră la dans cu ele. Mălin-păunaşul-munţilor nu se mai dezlipi de Mădălina; Codin-coconaşul-cîmpiilor tot pe lîngă auriile lanuri ale Cătălinei se aţinu; Sorin-crăişorul-apelor privea fermecat la bălaia Serafima.

Cînd sosiră cei trei zmei la palat, porţile se deschiseră larg, crainicii dădură glas trîmbiţelor şi sala de ospeţe se umplu de slujitorii ce veneau, pe două rînduri, aducînd tipsiile de argint încărcate cu vînaturi alese, vinuri de soi, păuni şi fazani copţi, în penele lor strălucitoare, la cuptor mocnit, bucate în sos îmbelşugat, fructe de toate soiurile, plăcinte care mai de care.

Un fecior de casă se înclină în faţa zmeilor şi grăi:

— Mărita Crăiasă vă roagă a întîrzia oleacă ospăţul şi-a potoli în iatacul domniei-sale, căci are a vă vorbi ceva de taină şi nu poate cobori, fiind suferindă.

Biata Domnica îi aştepta zăcînd între perini, cu credincioasa Ileana alături, ţinînd leacurile în mînă.

— Bine aţi venit, cinstiţi oaspeţi, şi vă rog de iertare că m-aţi găsit astfel, dar grea boală m-a lovit. Simţind că n-o s-o mai duc mult, vreau să mor liniştită, şi de toate cele ce-am greşit ispăşită, deci căindu-mă de necazul ce vi l-am făcut, vroi să ne împăcăm. Eu n-oi mai putea lua pe vreunul dintre voi ca soţ, dar am chemat la ospăţ cele mai frumoase fecioare de neam de la curte, să vă alegeţi singuri, fiecare, pe care v-o plăcea mai cu osebire, să vă fie credincioasă soţie. Pe suflet îmi şedea singurătatea voastră, căci toate cîte le-aţi răpit a vă fi roabe şi soaţe s-au azvîrlit de pe stînci, dar acestea vă vor urma de bună voie, bucuroase de zestrea ce le aşteaptă, cu munţii, cîmpiile şi marea ce le vor regăsi pe tărîmurile voastre şi pe care le vor gospodări cu vrednicie. Duceţi-vă, dară, în sala de ospeţe, mîncaţi, beţi, petreceţi, dănţuiţi şi sărbătoriţi-vă logodna cu alesele voastre.

Obrajii Domnicăi păliră, ochii-i păreau stinşi. Ileana îi picură degrabă leacuri din şip pe buze şi făcu semn zmeilor a o lăsa să se odihnească. Aceştia se plecară tăcuţi şi ieşiră, coborînd spre sălile de jos.

De-ndată Domnica sări din pat şi privi cu Ileana pe-o fereastruie tainică.

Taraforile începură a cînta cu veselie, bucatele a se rîndui pe mese şi cine se tot învîrtea pe lîngă zmei servindu-i, turnîndu-le vin, ştergîndu-le cu năframe bărbile de sosuri, decît cele trei mîndre codane! Ochii zmeilor se plimbară pe toate jupîni-

tele, dar parcă mai era vreuna ca ele? Cine-şi flutura mătasea genelor negre, privindu-l pe cel mare mai cu drăgălăşenie, ca dalba Mădălina? Cine ciripea mai dulce, surîzîndu-i cu dinţii ca mărgăritarele celui mijlociu, ca voioasa Cătălina? Cine roşea mai sfielnic, alegînd cele mai bune bucăţi cu mînuţele-i gingaşe celui tînăr, ca bălăioara Serafima?

Cu totul se zăpăciseră zmeii de vinul cel tare, de privirile surorilor, de frumuseţea lor neasemuită, spre tainica mîhnire a celor trei coconi domneşti.

La încheierea petrecerii, zmeii le prinseră de mînă şi strigară cu fală:

— Iaca, aceste domniţe s-au învoit a ne lua de soţi, aşa că, după vrerea lor, peste o lună vom face nunta. Acum le vom duce cu noi a-şi vedea noile tărîmuri, a-şi coase rochiile de mireasă şi-a rîndui toate cele trebuitoare de nuntire. Mulţămim Crăiesei pentru ospeţia din astă-seară şi pentru aceste trei podoabe de copile şi-i dorim tot sănătate şi-mpăciuire.

Şi zicînd acestea, îşi luară între spete logodnicele şi desfăcînd largile aripi de liliac, se înălţară cu zorii spre sălaşurile lor.

*

Ajunse acolo, copilele, revăzîndu-şi meleagurile răpite, se plecară şi cu lacrimi sărutară pămînturile dragi. Apoi, trăgîndu-se toate trei în iatacul cel mare, se apucară de lucru, neingăduind zmeilor a le sta în preajmă decît cînd prînzeau laolaltă, căci nu se cuvenea, pînă la căsătorie, a se vedea prea mult, cum cerea datina din bătrîni pe care ele o ţineau cu sfinţenie, ca nişte copile pline de cuviinţă şi cinste. Dar cum plecau zmeii la vînătoare, ele cotrobăiau cu sîrg prin palatele lor, făcîndu-se a orîndui şi curăţa încăperile, pînă ce dădură de cele trei bice fermecate, ce şedeau ferecate cu belciuge şi lacăte, prinse în piroane deasupra căpătîielor paturilor, să le fie la-ndemînă. Nici un voinic, nici un fierar iscusit n-ar fi izbutit a le deschide, dar mîntoasele surori nici nu se sinchisiră de asta. Tăiară simplu cu foarfecele funiile de mătase ale bicelor de pe mînerele ţintuite şi, fără să şovăie, îşi jertfiră minunatele lor cosiţe împletite, la fiecare într-o coadă groasă, care-o legară de cele mînere. Cosiţa cea neagră a Mădălinei pe mînerul cel de oţel, cosiţa castanie a Cătălinei pe mînerul de aramă, cosiţa cea galbenă a Serafimei pe mînerul cel de aur, încît cu nimic nu se deosebeau de cum fuseseră. Iar funiile fermecate de mătase, le prinseră de părul lor retezat pînă pe umeri, împletindu-le cu panglici

de fir trainice şi ascunzînd înnăditura tot cu flori şi giuvaericale primite de la zmei, părînd şi mai frumoase acestora.

Acum puteau trosni din bice să-i facă oricînd pe zmei stane de piatră şi ţinuturile ineluşe pe degete, dar cine să le poarte-napoi în zbor, cu atîta greutate, tocmai din acele tărîmuri?

Zoriră de isprăviră rochiile de mirese şi cînd zmeii se-ntoarseră acasă, încărcaţi de vînat, le găsiră plîngînd amarnic pe gherghefurile lor.

— Dar ce aveţi, dragele noastre? se mirară aceştia, căci de obicei tot voioase şi grăbite îi întîmpinau.

— Oh, am zărit de-aci, de sus, zăbranic negru la palatul crăiesei Domnica, preabuna noastră naşă, ce ne-a crescut de mici ca pe ale sale, şi pe care o iubim ca pe o mamă. Se cheamă că e pe moarte şi n-avem pace şi hodină pînă ce nu ne veţi duce a ne lua rămas bun de la ea şi-a-i cere binecuvîntarea pentru căsătoriile noastre. Aşa cere datina şi, ca aceste căsătorii să fie trainice şi legiuite, haideţi să mergem a îngenunchea la patul ei şi-a primi binecuvîntarea de cum se va lumina de ziuă. Noi ne vom îmbrăca rochiile de mirese şi-n faţa ei ne vom cununa.

— Ştergeţi-vă lacrimile, aşa vom face! le mîngîiară zmeii. După odihna de noapte, porni-vom.

Înainte de cîntatul cocoşilor, fetele se gătiră ca trei mîndre mirese, împodobindu-se cu toate giuvaericalele de preţ de prin lăzile zmeilor, de nu mai rămase grăunte în palat.

Apoi, trosnind din funia cafenie, Cătălina adună ţinuturile părinteşti în trei inele, unul cu smaraldul munţilor, al doilea cu topazul cîmpiilor aurite, al treilea cu safirul mării albastre, punînd în locul lor, la geamul fiecărui zmeu, rochiile lor făurite din petice, închipuind munţii, cîmpiile şi apele.

Cînd se treziră zmeii, priviră, ca de obicei, pe ferestre cu grijă şi se liniştiră văzînd toate la locurile lor. Munţii cei înalţi cu omătul pe creste, îşi unduiau brazii semeţi, printre care se zăreau căprioarele. Cîmpiile îşi legănau, cu foşnetul mătăsii, lanurile împestriţate de maci şi albăstrele, marea îşi frămînta valurile albastre în soarele ce răsărea.

Desferecară bicele zmeoaicei, luîndu-le cu ei, ca de cîte ori coborau pe pămînt, să le aibă întru apărare şi, suindu-şi miresele, mai frumoase ca oricînd, pe spate, porniră a zbura hăt, către văi.

Dar ori soarele pripea prea tare în acea zi, ori nu aveau ei suflarea zdravănă ca de obicei, că tare li se mai păreau grele gingaşele copile şi sudoarea le curgea şiroaie pe frunţi. Ce să ştie ei că purtau în circă inelele cu greutatea ţinuturilor furate!

Răpus de oboseală, zmeul cel mare se tînguia:

— Mădălină, Mădălină,
Trupu-ți, gingașă tulpină,
Cît un munte greu atîrnă!

Iar copila, suspinînd, îi răspundea:

— Dragă soțioare zmeu,
Dar cum să nu fie greu,
Cînd l-apasă-amarul meu!

La rîndu-i zmeul cel mijlociu se văieta:

— Cătălină, Cătălină,
Trupul tău, dulce grădină,
Cît pămîntul greu atîrnă!

Dar copila, lăcrimînd, grăi:

— Dragă soțioare zmeu,
Dar cum să nu fie greu,
Cînd l-apasă chinul meu!

Zmeul cel mic abia mai putu gîfîi:

— Serafimă, Serafimă,
Trupul tău ca o lumină
Cît o mare greu atîrnă!

Însă copila, jeluind, îi spuse:

— Dragă soțioare zmeu,
Dar cum să nu fie greu,
Cînd l-apasă dorul meu!

Cînd atinseră pămîntul, d-abia ce săriră fetele jos, că zmeii căzură istoviți la pămînt. Feciorii domnești, ce cunoșteau toată tărășenia de la crăiasă, îi pîndeau de după stînci și le și săriră înainte, cu paloșele ridicate. Geaba trosni din biciul cel negru zmeul cel mare, că nici unul din coconi nu se făcu stană de piatră. Ba, spre uimirea zmeilor, Serafima plesni din cosița ei galbenă și toate stîncile din jur, ce fuseseră cîndva oșteni, se treziră la viață împrejurîndu-i.

Cu mugete de fiară se năpustiră zmeii cu buzduganele lor grozave, să dea iama-n coconi și oșteni, dar Mădălina, pocnind din cosița-i neagră, îi țintui pe loc în trei urlașe steiuri de cremene.

Serafima doar atinse cu vîrful biciului său inelele fermecate, şi pe dată munţii se-nălţară spre slăvi, lanurile şi livezile acoperiră cîmpiile, apele albastre ale mării se-ntinseră în vechiul lor locaş, clocotind de peşti.

Cu mantia-i crăiască pe umeri, Domnica se ivi însoţită de credincioasa Ileana, care-şi privea cu mîndrie vitezele copile.

Coconii îngenuncheară în faţa crăiesei şi se rugară:

— Maică, încuviinţează căsătoria noastră cu aceste vrednice fiice ale neamului nostru.

Domnica puse mîna Mădălinei în mîna lui Mălin-păunaşul-munţilor, pe-a Cătălinei în cea a lui Codin-coconaşul-cîmpiilor şi gingaşele degete ale Serafimei în mîna lui Sorin-crăişorul-apelor şi le dădu binecuvîntarea.

Mulţimea izbucni în urale şi strigăte de bucurie, sărutînd poalele mantiei crăieşti.

— Nu, nu trebuie a-mi săruta mie poalele mantiei, ci mîinile acestor neasemuite copile, ce şi-au pus viaţa, dragostea şi mintea în slujba neamului din care s-au născut. Cu bucurie şi mîndrie le las în scaunul domnesc, alături de fiii mei, căci ştiu că pe bune mîini las ţara.

Şi s-au făcut trei nunţi de pomină şi fericită a fost acea ţară cîrmuită de asemenea oameni.

Armăsarul năzdrăvan

În ţara craiului Murgilă era mare sărbătoare. Crăiasa Zorina adusese pe lume un crăişor aşa de minunat, încît ospeţele ţinură trei zile şi trei nopţi, iar vinul curse şuvoi. Avea coconaşul pielea ca laptele, ochii mari negri, iar părul ca un fuior de aur curat. Părinţii nu-i spuneau decît «Bulgăraş-de-aur», mulţimea de la curte «Feciorașul d-aur», pînă ce-i rămase numele Daur. Pe ce creştea, frumuseţea lui înflorea într-atît, încît părinţii se uitau la el ca la un soare, făcîndu-i toate voile, nelăsîndu-l a se osteni cu vreo muncă. Ba maică-sa îl îmbrăca numai cu straie de catifea neagră pentru a da mai multă strălucire pletelor sale, ce-i curgeau ca un şuvoi de aur pînă la brîu, neîndurîndu-se a-i tunde vreodată vreun fir. Astfel, copilandrul fericit nu făcea decît să alerge călare peste cîmpii şi păduri pe minunatul său armăsar ca abanosul, încît de departe, cu hainele-i negre pe calul negru, păreau că sînt o singură stranie fiinţă.

Cînd sosea acasă pe-nserat de la vînătoare, cu ochii negri, scînteietori, în obrajii îmbujoraţi şi valul părului fîlfîind ca o lumină, maică-sa îl pierdea din ochi de drag şi se grăbea a-i

servi vinatul în talere de aur, netezindu-i apoi așternutul de mătase. Crăiasa nu mai avu alți copii, așa că toată dragostea și nădejdea lor erau în Daur.

Dar iată că tatăl-său se prăpădi într-o zi pe cîmpul de bătălie și crăiasa se trezi cu toate treburile țării pe umeri, neputînd a le dovedi. Atunci, cernită și deznădăjduită, îl chemă pe frumosul Daur s-o sprijine, să ia frîiele conducerii în mîinile sale, căci era tocmai împlinit acum. Numai că zglobiul coconaș, crescut doar în slobodă voie și plăcere, nu se pricepea și nici nu voia a-și lăsa vînătorile prin înfloritele pajiști și păduri prin care gonea cu nesaț pînă-n seară. Boierii cei lacomi jeluiau ce puteau, năvălitorii pe la hotare pustiau satele, țarinile se pîrjoleau, vistieria țării seca și biata crăiasă își frîngea mîinile de jale și grijă. Cu amarnice lacrimi se ruga de fecioru-său să lase frîul calului și să-l ia pe cel domnesc, căci țara se duce de rîpă. Însă Daur, cînd cobora de pe cal, se simțea stîngaci și străin prin palat, pierzînd ziua fără rost, trebăluind fără spor, ca apoi să fugă mînios la grajduri, să sară pe spatele lui Abanos și să zboare săgeată, cu părul fluturînd ca o beteală, spre codri.

Lovită în inimă de obida norodului și nepăsarea fiului, crăiasa pică jos ca fulgerată; întinzînd mîna a blestem, cu glasul slab, murmură:

— Face-te-ai tu însuți armăsar; cît îi noapte să alergi fără hodină, pîn' ce-i cădea istovit în zori, ca om! Și să nu te izbăvești de aceasta, decît atunci cînd pielea și copitele de cal îți vor crăpa de muncă și luptă!

Și buzele ei încremeniră pe veci, stinse de viață.

Și dintr-o dată, Daur, în goana lui, simți ceva ciudat, de parcă tot trupu-i creștea, de parcă galopa pe propriile lui picioare, de parcă era el însuși un armăsar. Se opri înfierbîntat lîngă lac și cînd se aplecă să soarbă apă, zări cu spaimă în oglinda luciului nu chipul său minunat, ci al unui semeț armăsar negru, cu o coamă bogată de aur care-i curgea pînă la copite. Voi să strige, dar doar un jalnic nechezat umplu tăcerea. Înnebunit de groază și umilință, alergă toată noaptea pînă hăt-departe să-și piardă urma dincolo de hotarele țării. Copitele îi ardeau de atîta goană, pînă ce, sfîrșit de oboseală, se prăbuși sub un arbore, căzînd în somn adînc.

Cînd zorile destrămară vraja nopții, Daur deschise ochii privindu-se cu teamă, dar văzu cu uimire că avea iar înfățișare omenească, era iar frumosul Crăișor cu păr de aur și haine de catifea neagră. Sări în sus de bucurie, socotind că a avut doar un vis urît în acea noapte, și-și fluieră armăsarul, dar acesta nu se ivi de nicăieri.

Nepăsător şi vesel începu a cerceta locurile necunoscute, stîmpărîndu-şi foamea cu fructe de pădure, hribi fripţi şi ouă de păsări.

Dar nici nu-i trecu prin minte a se întoarce acasă să vadă ce-i cu maică-sa şi restrişlea ţării.

Apoi se trase sub umbrar să se ferească de arşiţa zilei şi adormi aşteptînd răcoarea amurgului spre a se-nturna la palat. Dar cînd seara porni să-şi cearnă negurile, Daur se trezi înfiorat. Picioarele-i zvîcniră, trupu-i, ca străin, sări în sus şi simţi, înnebunit, cum cade iar pe patru copite şi strigătu-i răsună iar ca un rînchezat. Goni iar năvalnic toată noaptea, căutînd scăpare, dar în zadar. Acum ştia că vrajă grea îl apasă: ca noaptea să se preschimbe în armăsar, să fugă de ochii tuturor, şi numai ziua să aibă chip de om. Dar cum mai putea el trăi printre oameni, cînd noaptea trebuia să-şi ascundă blestemul pentru a nu ajunge de spaima semenilor?!

Adîncă durere îi scormoni inima şi mult ar fi voit acum a se întoarce între ai săi, a fi mereu fiinţă omenească, a-şi cîrmui

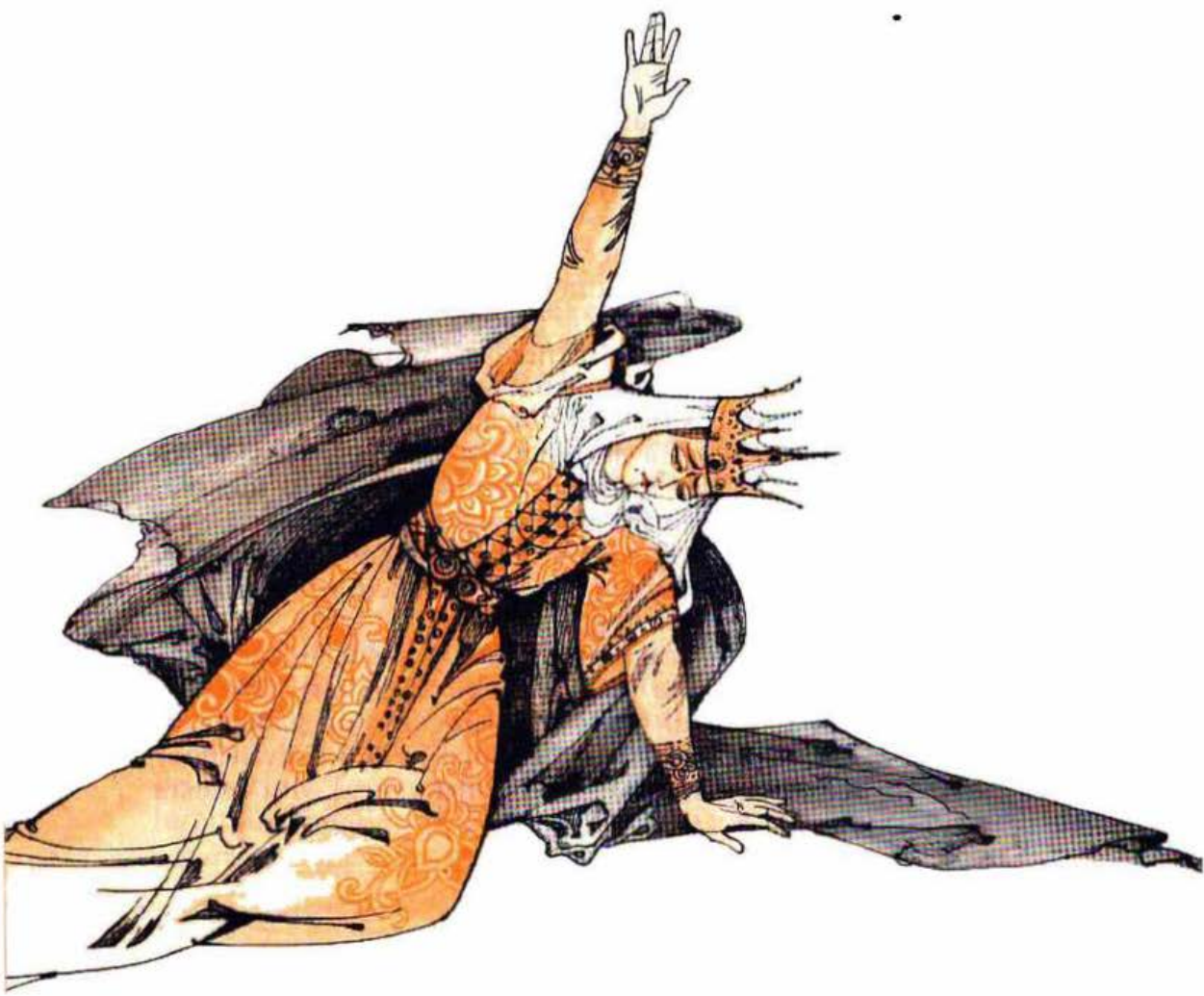

cu drag norodul. Dar frica și rușinea îl purtau tot mai departe de meleagurile lui, pe tărîmuri necunoscute. Ziua se ferea de așezările lumești, căci părul lui de aur era prea de faimă pentru a nu fi recunoscut, dar noaptea colinda ținuturile rămînînd doar cu plăcerea de-a vedea neasemuite frumuseți. Munți semeți, rîuri clocotitoare, palate măreție și cîte priveliști de basm.

Dar deși se ferea, ajunsese totuși de legendă.

În toate satele se vorbea cu uimire și teamă despre un armăsar negru cu coama de aur curat care străbătea întinderile ca o nălucă sub lună și, o dată cu zorii, pierea fără urme. Unii au încercat a-l pîndi să-l prindă pentru bună plată de la domnie, dar fuseseră sfărîmați în copite, să nu poată da mărturie, încît ajunse de groaza oamenilor.

Dimineața se trăgea la hodină, cînd sub umbrar de copac, cînd în vreo colibă părăsită de pădurari, iar după-amiaza ieșea la vînat iepuri și păsări cu arcul ce și-l făurise din coardă de alun.

El, care mînca pe vremuri doar din talere de aur și cupe de cleștar, își părpălea acum singur agoniseala la foc de găteje, bînd în genunchi din apa pîraielor. Într-o zi, oprindu-se a-și potoli setea la un izvor ce țîșnea dintr-o bortă de stînci, zări, prin spărtură, o peșteră adîncă din care zbucnea afară acel izvor. Dădu tufișurile dese deoparte și pătrunse înăuntru o dată cu razele soarelui. Ce minunății i se înfățișară în fața ochilor! Tavanul înalt se sprijinea pe sute de coloane și turțuri de cleștar curat, ce scînteiau în mii de focuri sub bălaia luminii. Părea un castel de basm așternut cu covoare moi de nisip de aur, cărat și măcinat de izvorul ce-l smulsese din măruntaiele muntelui. Și tot puterea apei sculptase stînca, făurind alcătuiri fantastice: uriași de piatră, ghirlande de flori, lavițe, draperii și jilțuri, ca într-o încăpere crăiască.

Fermecat de atîta frumusețe, Daur își rostui acolo locuința, așternînd mușchi verde și moale pe o lavită lată, drept saltea, și blănuri de iepuri și jderi ca învelitoare. Agăță în fundul peșterii, de crengile străvezii, vînat afumat, ciuperci și fructe uscate, burdufuri din scoarță de brad pline cu ceară și miere, strînse din scorburile albinelor de pădure. Ciopli din bucăți de cleștar polire și talere pe care le așeză pe masa dăltuită în piatră.

Acum galopa noptile fără grijă, bucuros de tainicul palat ce-l avea ca om. Dar singurătatea începuse să-l apese, simțind un dor arzător de meleagurile copilăriei, de părinții iubitori, de oamenii în mijlocul cărora trăise atît de fericit.

Aflase de mult de moartea maică-si și de necazurile norodu-

lui, de la celele de pădurari ce povesteau de toate, strînşi în jurul focului, în codru, pe cînd el sta pitit în umbra tufişurilor dese. O, de-ar şti cum se poate mîntui de vrajă pentru a se-ntoarna să-şi ajute norodul, ce-i aştepta încă întoarcerea cu dragoste şi nădejdel Acum vedea altfel viaţa şi lumea, inima şi mintea i se luminaseră. Adesea galopa într-acolo, privind de pe înălţimi grădinile şi palatul părintesc.

Într-o noapte neguroasă, cînd norii porniră o furtună cu tunete înfricoşătoare, Daur, biciuit de ploaie şi orbit de fulgere, alerga fără să mai ştie încotro. Deodată copitele îi alunecară pe glodul cleios şi se pomeni rostogolindu-se pe o coastă abruptă, rănindu-se de bolovani şi crengi, pînă se prăbuşi, fără cunoştinţă, în fundul văii. Cînd se deşteptă în zori, privi cerul ca prin ceaţă. Nu cuteză a se mişca de durere, dar îşi văzu cu mirare un braţ oblojit. Întoarse ochii şi tresări. Capul lui odihnea în poala unei gingaşe copile, care-i ştergea fruntea cu grijă. Trebuie că era vreo zînă, căci era neasemuit de frumoasă. Faţa-i strălucea ca un crin în mătasea părului negru, iar ochii-i erau de un albastru neobişnuit, ca cel al peruzelelor ce-i atîrnau la cercei.

— Bine că te-ai trezit la viaţă, preafrumosule necunoscut! se auzi vocea ei, dulce ca o strună. Te-am găsit doborît, plin de glod şi sînge, pe cînd mergeam la cules de fragi. Ţi-am spălat rănile cu apă din pîrîu şi ţi le-am presărat cu frunze tămăduitoare, legîndu-le cu năframa mea. Cine eşti şi de unde vii? Te văd cu straie domneşti.

Daur tăcu întîi, neştiind ce să-i spună copilei întru a-şi păstra taina. Închise ochii şi murmură:

— Nu ştiu ce să-ţi răspund. După furtuna grozavă de azinoapte, care m-a prăbuşit aci, nu-mi mai amintesc nimic, dar cînd mi se va limpezi capul de zdruncinătură, o să-mi reamintesc, de bună seamă, o amăgi el.

— Voi chema oamenii să te ducă la palatul nostru, să stai pînă ce te vei lecui.

Daur se gîndi cu spaimă la ce i se va-ntîmpla cînd va veni noaptea şi spuse repede:

— O, nu este trebuinţă a-ţi face griji, căci picioarele mi-s zdravene şi mă pot ridica şi a merge. O să-mi fluier calul şi o să mă poarte el acasă de unde sînt, căci am un armăsar năzdrăvan care cunoaşte toate drumurile şi ştie singur încotro să o ia. Mai întîrzii oleacă, să-mi trag sufletul şi să mai stăm de vorbă, căci nu ştiu cine eşti, dacă nu vei fi vreo zînă, zise el privind-o cu drag.

— Sînt Mărgărita, nepoata voievodului acestor ţinuturi. Pă-

rinții mei murind pe cînd eram micuță, acest unchi al meu m-a dat, ca orfană, să fiu crescută, cu aleasă grijă și înțelepte învățături. Acum m-a adus să stau pe lîngă doamna măriei-sale, pînă-mi vor hotărî viitorul. Dar nu mi-s obișnuită cu larma curții și mai dau cîte o fugă prin liniștea cringului, după fragi, încheie ea, întinzînd coșulețul plin către fecior, să mănînce.

Dintr-o dată, se stîrni mare zarvă și toți fugeau care-ncotro, cu spaimă. În tropot de tunet se ivi, izbind în lături porțile curții, armăsarul cel temut, cu falnica-i coamă de aur. El îi dădu roată îngrămădindu-i pe toți pe lîngă ziduri, azvîrli pe scări, cu dinții, o pungă grea cu un înscris pe ea și, îngenunchind în fața Mărgăritei, plecă grumazul ca să poată încăleca pe el. Fata, împietrită, își zări năframa legată de coama lui și înțelese cine i l-a trimis, amintindu-și cum îi povestise că are un armăsar năzdrăvan. Fără a mai șovăi, cu bucurie, se aruncă pe spatele lui și acesta se ridică zbucnind ca o săgeată printre porți, topindu-se în beznă.

Voievodul, uluit, ridică punga plină cu aur și citi: «Slăpînul meu are grămezi din acest aur, nu-i trebuie zestrea Mărgăritei, ci inima ei».

•

Copila, învăluită în coama moale de aur, nu simți nici o frică și-i cuprinse cu drag gîtul cu brațele.

Cînd ajunse în fața peșterii, armăsarul o lăsă să alunece ușurel jos, cu dulce rînchezat. Mărgărita intră și rămase uimită de frumusețea și bogăția încăperii, luminată de zeci de lumînări ce-și răsfrîngeau lumina însutit în scăpărarea policandrelor, turturilor și jerbelor de cleștar ale tavanului. Pași ca într-o vrajă pe covorul din nisip de aur curat, privind la toate alcătuirile de basm făurite în mii de ani de pirîul cu murmur lin, ce izvora din lacul cel cald, chenărit cu ametiste viorii, din fundul peșterii.

Era mult mai măreț decît orice palat împărătesc și se uita nerăbdătoare în jur, neștiind de unde o să răsară îndrăgitul ei cu părul de aur.

Cînd primele raze de soare se răsfrînseră în mii de curcubee în cristalele pereților, la intrare se ivi, cu obrazul strălucind de frumusețe și iubire, crăișorul Daur.

— Frumoasă Mărgărită, grăi Daur sorbind-o din ochi, voi păstra năframa ta, ce ți-a atins obrazul, ca dulce mîngîiere,

iar tu primește de la mine, întru a nu mă uita, acest dar ce-mi poartă numele, căci alt n-am asupra mea acum. Și smulgîndu-și un nasture de mărgăritar de la strai, îl legă pe un fir de aur din părul său, pe care-l împleti ca pe-un inel, trecîndu-l pe degetul copilei. După trei zile, cînd voi fi mai întremat, mă voi întoarce aci, în poiană, o dată cu dimineața, și poate ochii mi se vor bucura iar găsindu-te printre flori.

— Cred că voi veni să le culeg și sub ploaie, șopti copila îmbujorată, privind vrăjită inelul.

Trei nopți la rînd se strecură Armăsarul-cu-coama-de-aur, cu ușor șchiopătat, pe sub zidurile palatului, privind pe geamuri în iatacul Mărgăritei. Vătămăturile i se lecuiseră, doar în inimă rămăsese cu o dulce rană. Copila ședea pînă tîrziu brodînd la gherghefu! ei, oprindu-se cînd și cînd să-și privească inelul din firul de aur, umplînd de bucurie sufletul lui Daur. O, cum ar fi dorit-o soție pe viață, dar cum putea el năzui la așa fericire, cu blestemul de peste noapte? Și cum ar fi îndrăznit a cere unei copile de neam să împartă cu el, nu un palat domnesc, ci o tainică peșteră?

Dar a treia noapte, zări ochii Mărgăritei picurînd lacrimi amarnice pe pînza gherghefului și luminarea ei nu se stinse pînă la cîntatul cocoșilor, veghind nesomnul copilei. Tulburat, Daur alergă dis-de-dimineață la poiana cu fragi și găsi acolo, cu privirea tristă și fața trasă, pe scumpa-i Mărgărita.

— Ce ți-a putut întuneca inima-ntr-atît de ți-s ochii cerniți? o întrebă el cu blîndă privire.

— Oh, spuse ea cu tremur în glas, măria-sa a hotărît a mă trimite la o mănăstire, căci are deja trei fete pe care trebuie să le-nzestreze, cînd le va mărita, și nu poate secătui vistieria și pentru mine. Dar cine o să voiască a lua o fată orfană fără zestre? Mîine, după serbarea din noaptea asta, de la palat, dacă nici un tînăr nu-mi va fi cerut mîna, voi pleca printre măicuțe, cu o danie domnească din partea voievodului.

— Să-ți închizi între zidurile ei mohorîte tinerețea, frumusețea și căldura inimii pentru veci?! se cutremură Daur.

— Eu sînt obișnuită acolo, copilărind în liniștitele ei grădini, oftă copila, și nu mi-ar fi fost jalea așa adîncă de nu mi-ar fi ieșit în cale acum trei zile ceva mai drag ca soarele! hohoti a plîns Mărgărita, fugind ca o năluca și ștergîndu-se către palat.

Inima lui Daur păru o clipă a-i părăsi pieptul. Gîndurile se întretăiau zbuciumate. Să plece la mănăstire ori să i-o ia altul? Privi mîhnit la punga plină cu pulberea de aur curat ce i-o adusese în dar, la năframa ei ca zăpada..

•

O dată cu lăsarea nopții, palatul se umplu de strălucire și lumini, oaspeții soseau de pretutindeni în carete aurite, curțile și grădinile forfoteau de lume. Domnițele dansau voioase cu feciorii de neam, doar Mărgărita se trăsese tăcută în răcoarea grădinii.

Cu nespusă bucurie căzură unul în brațele celuilalt, el afundindu-se în cerul senin al privirilor ei, ea, în noaptea înstelată a ochilor lui.

— Mireasa mea, îi spuse el, aci vei avea și palatul lipsit de larma deșartă a curtenilor, și liniștea pajiștilor înflorite, atît de dragi ție. Primești a rămîne pe viață cu mine, numai noi doi, fără a cerceta să afli cine sînt, de ce mă aflu aci ca un sihastru, unde mă poartă călătoriile de noapte? De vei încerca a trece peste iubire, dezlegîndu-mi taina, va fi jalnica destrămare a unirii și fericirii noastre, fără voia mea.

— Nu, nimic nu-mi va fi mai presus decît iubirea și alt loc mai minunat ca acesta n-aș putea găsi pe lume. Cu tine alături, oricum îmi va fi bine! se legă copila.

•

Zile fericite trecură pentru tinerii soți, și harnica Mărgărita rostuia treburile casei plină de voioșie. Doar că se mira în sinea ei că el lipsește noapte de noapte, auzindu-l cum se-ndepărtează în tropotul armăsarului, pe care nu-l zărea niciciînd ziua și nici grajdul lui de adăpost nu se afla niciunde.

Iar Daur sosea ca frînt în zori, căzînd în somn pînă la amiază.

Într-o noapte, Mărgărita, neputînd să doarmă de căldură, ieși afară să se răcorească printre flori. Zări de departe armăsarul cu fluturările coamei fîlfîind sub luna plină, dar crăișorul nu era pe el. Își strigă soțul, dar nici un răspuns nu primi. Însă în zori, Daur se ivi ostenit, izuind a miros de cal și-i povesti de niște locuri minunate, cu cascade spumoase, unde-l purtase armăsarul. Inima Mărgăritei tresări neliniștită, dar nu-l întrebă nimic, așa cum îăgăduise. Nu voi a-și călca legămîntul și a-l pîndi, căci cinstea sufletului n-o îngădula, iar teama de a-l pierde îi cetlui gura.

Dar într-o zi, Daur sosi ud de ploaia nopții și căzu la pat cu fierbințeli și mintea aiurită. Cu gingășie îl îngriji Mărgărita, turnîndu-i leacuri pe buze, udîndu-i fruntea încinsă, veghindu-i somnul, dar, spre seară, acesta începu a da semne de neliniște,

a zvîcni din picioare, a se zvîrcoli înfrigurat. Se sculă să fugă din peșteră, însă căzu grămadă pe patru copite la intrare. Cu spaimă nebună văzu Mărgărita cum se prefăcuse deodată în cal, luînd înfățișarea falnicului Armăsar-cu-coama-de-aur. În mintea învălmășită îi trecură ca un fulger cuvintele celui drag: «De-mi vei afla taina, va fi destrămarea fericirii noastre, fără voia mea».

Oh, Doamne, era un blestem asupră-i, fără voia lui!

Toată noaptea s-a frămîntat biata de ea între teamă, milă și iubire, pricepînd că el suferea o grea ispășire. Dar cum să-l izbăvească, să poată fi iar om și zi și noapte?

Dimineața, crăișorul se trezi cu capul în poala ei și înțelese cu groază că soața-i dragă îi aflase cumplita taină și, de bună seamă, îl va părăsi.

Însă Mărgărita îl ruga cu lacrimi în ochi, mîngîindu-i pletele ude de sudoare, să se mărturisească ca să-l poată ajuta a se mîntui. Cu adîncă durere Daur îi povesti nevrednicia lui, amărăciunea maică-si și jalea norodului.

— Aș face orice, dar nu știu cum aș putea desface greaua pedeapsă pentru nepăsarea mea. Iar noaptea, vreau-nu vreau, alerg nebunește bătînd coclaurile zadarnic.

Mărgărita, fată crescută cu grijă și-nțelepciune, care știa strădania ce trebuie făcută în a cîrmui, orîndui și apăra o țară, se jurui a-l face să-și biruie firea ușuratică și hoinară și-a nu mai trăi fără rost, ci cu folos.

De cum se făcea seară, sărea pe spatele lui și-l pornea în goană spre așezările oamenilor. Acolo, cît era noaptea de lungă, îl înjuga la treabă. Oriunde era mult de muncă și țăranii nu mai dovedeau cu robotitul, ziua, lucrul se înfăptuia ca prin farmec, noaptea. Cînd se sculau în zori, găseau ori cîmpul arat, ori grînele strînse, cînepa bătută în copite, la margini de ape năvoadele grele de pește trase la mal, copacii cei tăiați din pădure cărați la vale, roțile cele grele învîrtite și grînele măcinate, torentele de apă zăgăzuite cu stînci și trunchiuri în calea ogoarelor, și cîte altele.

Se dusese vestea cîtu-i pămîntul de cel Armăsar-năzdrăvan ce fusese spaimă și blestem, că ajunsese binecuvîntare și ajutor. Copitele i se tociseră de atîta tras, pielea i se subțiase de atîta trudă, trupul se făcuse vînjos de atîta muncă.

Cînd străjerii dădură de veste că vrăjmașii iar au năvălit cu jaf și prăpăd peste hotare, toată suflarea, cu sulițe, ghioage, arcuri și paloșe alergă întru apărarea țării. Căzdeau secerați și de-o parte și de alta, luptîndu-se ziua-ntreagă pînă-n seară, cînd, deodată, pe culmea dealului se ivi, azvîrlind fulgere de

aburi pe nări, cumplitul armăsar. Cu coama de aur fîlfîind ca un steag în goana-i, cu sălbatic nechezat, cu tropot de tunet, își făcu cărare printre luptători, apucîndu-i cu dinții, izbindu-i cu bicele coamei, zdrobindu-i în copite, doborînd cellalți cai cu pieptu-i vînjos. Cu groază nebună prinseră a fugi năvălitorii, ce-i auziseră de faimă, neștiind cum să scape de diavolul negru din legendă.

Răpus de oboseală și răni, Armăsarul se prăbuși înfrîngerat la pămînt. Din pielea crăpată, din copitele subțiate, țîșneau sîngele și sudoarea peste el.

Mărgărita se lăsă în genunchi lîngă el, ștergîndu-l cu năframa ei, acoperindu-l cu mantie crăiască. Și cînd luna se-nălță în slavă, de miezul nopții, se ivi sub bătaia razelor ei, strălucitor de frumusețe, un chip bărbătesc, aprig, cu părul de aur curat revărsat peste straiele de catifea neagră.

Cu toții strigară cu bucurie și mîndrie:

— Este măria-sa Daur, voievodul nostru ce ne-a izbăvit țara! Bine ai venit iar între ai tăi și binecuvîntat fii că ți-ai mîntuit norodul! Să ne trăiești o sută de ani cu vrednica-ți crăiasă!

Înconjurînd umerii Mărgăritei cu dragoste, Daur se întoarse, dezlegat de blestem, în cetatea părintească, unde cîrmui cu dreptate și vitejie pînă la adînci bătrînețe.

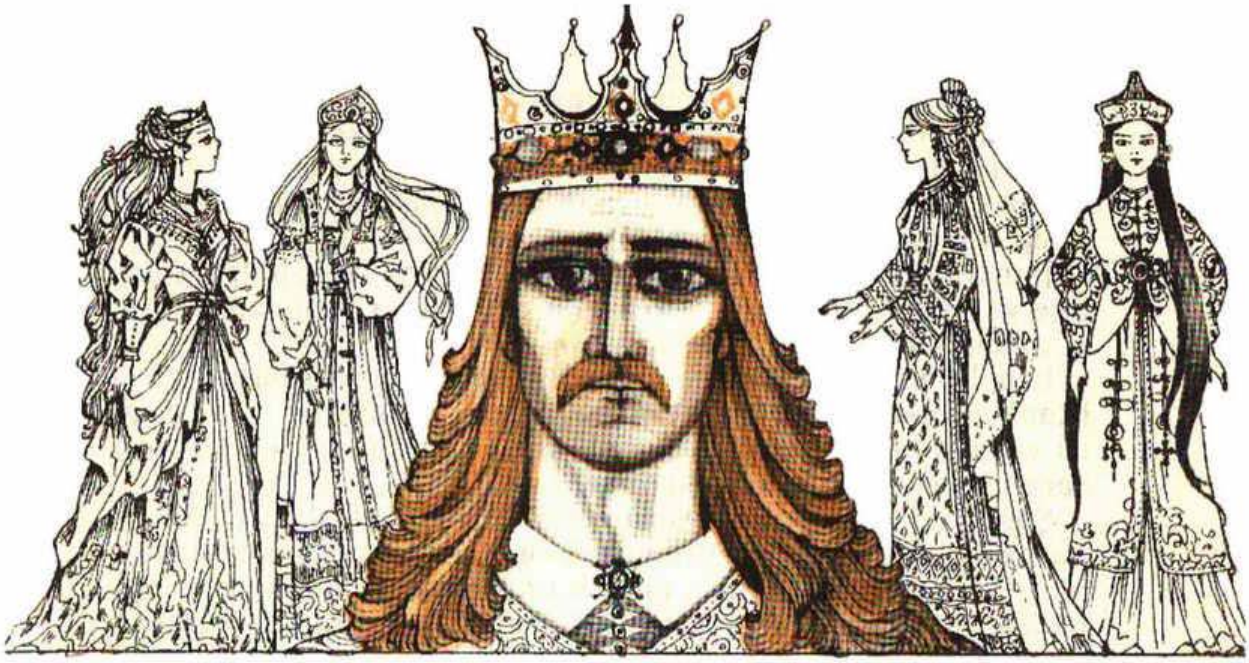

Nunta voievodului Ion

PARTEA I. ALEASA VOIEVODULUI

Voievodul Ion,cel cu plete bălane şi mustaţă ca spicul, trimisese crainici spre cele patru hotare, să dea veste că voieşte a se însura. Şi-ar fi dorit o domniţă înţeleaptă, harnică, drăgălaşă, care să-i dăruiască nişte feţi-frumoşi, ca vrednici urmaşi. Şi iată că nu trecu mult şi, din cele patru ţări megieşe, sosiră la curte, purtaţi de cai repezi, patru isprăvnicei îmbrăcaţi tot cu mătase şi fir. Ei aduceau daruri şi răvaşe din partea crăieştilor lor stăpîni, cu alese vorbe de poftire.

«Mărite voievod, scria cel dinspre apus, rog poftește degrabă la noi, căci fata noastră cea mare, Clara, cu părul ca văpaia şi ochi de chihlimbare, a ajuns la vîrsta măritişului şi bine ne-ar părea dacă alegerea ei ar cădea pe domnia-ta».

«Sănătate şi gînd bun, scria cel din miazănoapte, domniţa noastră, cea cu părul de aur şi ochii ca smaraldele, aşteaptă, cu bucurie sfioasă, vizita măriei-talel».

Marele Han Tamir, dinspre răsărit, glăsuia prin răvaşul său:

«Să trăieşti o sută de ani şi tot atîţia ani buni vecini vom fi, de-ţi va plăcea a' te însoţi cu preagingaşa noastră copilă,

Naramzé, cea cu ochii ca murele şi plete de mătase neagră».

Solia voievodului dinspre miazăzi suna astfel:

«Frate Ion, tot ca fraţi vom rămîne, chiar de nu-ţi va cădea dragă cödana noastră, Măriuca, cea cu ochii ca albăstrelele şi cosiţe castaniil».

Inima voievodului Ion era plină de bucurie. Din patru domniţe va avea cum alege pe cea mai potrivită a fi doamna ţării, şi inimii sale.

Umplînd patru rădvane cu daruri, veşminte sărbătoreşti şi merinde pentru drum, încălecă pe Graur, armăsarul său şarg, cu coama ca un fuior de aur şi, urmat de doisprezece mîndri curteni, porni către soare-apune.

Şase zile şi şase nopţi drumeţiră ei peste dealuri cu livezi încărcate de poame, printre munţi cu codri falnici şi ape năvalnice, peste şesuri cu nesfîrşite întinderi de grîne şi rîuri domoale, şi-n cea de-a şaptea zi intrară în strălucita cetate a Craiului-de-Apus, cea plină de palate împodobite şi largi uliţe pietruite, pe care treceau în goană carete aurite. Şase trîmbiţaşi vestiră cu trîmbiţe de argint sosirea voievodului Ion, cu alaiul său. I se făcu aleasă primire de către Craiul-de-Apus, care-l găzdui în cele mai frumoase încăperi ale palatului său, vestindu-l că, de-a doua zi, începeau serbările de toamnă, cu belşugul recoltelor, dansurile şi cîntecele neamului său.

De cum se iviră zorile, oraşul răsuna de forfotă, voioşie şi cîntece. Flamuri de mătase îşi fluturau culorile pe turnuri, covoare măiestrite atîrnau de la ferestre şi mii de flori îmbălsămate împodobeau casele şi uliţele. Caleşti, călăreţi, stoluri de fete şi flăcăi se îndreptau spre lunca marelui rîu ce străbătea oraşul. Acolo, pe sub copacii îmveşmîntaţi de toamnă în aur şi aramă, şedeau stivuite în grămezi, mere pîrguite, pere şi gutui ca de ceară, struguri cu boabe de chihlimbar, nuci şi prune brumate, dovleci dolofani, cununi de grîne şi coşuri cu legume.

Peste dogoreala de jeratic se frigeau miei şi purcei, din teascuri uriaşe curgea gîlgîind must dulce în ulcele, întrecîndu-se în aromă cu mireasma de pîine caldă.

Pe o podişcă aşternută cu covoare şi jilţuri, era adunată toată curtea şi oaspeţii împrejurul craiului şi al crăiesei sale. De-a stînga lor şedeau cei doi feciori, de-a dreapta, se înşirau cele trei domniţe. Voievodul Ion nu-şi putea lua ochii de la cea mai mare dintre ele, o mîndreţe de fată cu părul în zuluri strălucitori ca arama şi ochii mari, cu luciri de chihlimbare. O lună încheiată ţinură voioase serbările recoltei, tot cu dansuri şi nunţi ţărăneşti, şezători şi cîntece bătrîneşti, zise de focoşi lăutari, şi cîte alte străvechi obiceiuri.

În acest timp voievodul Ion era mereu alături de frumoasa Clara, arătîndu-şi cu gingăşie simţămintele către ea. Dar mîndra prinţesă nu părea nici mişcată, nici prea bucuroasă, şi foarte arar îl fericea cu o privire sau surîs. Voievodul îi dărui frumoase ii cusute cu fir şi fluturi de aur şi salbă de mărgăritare, dar Clara nu veni la marele bal împodobită cu ele, ci în rochie de mătase grea, brodată cu nestemate şi colan de diamante, pentru a-l umili pe pretendent cu starea şi bogăţia ei.

Voievodul se aşează mîhnit lîngă ea şi-i grăi:

— Scumpă domniţă, deşi ochilor şi inimii mele le eşti tare dragă, văd că sufletul tău nu-l pot dobîndi întru iubire.

Clara tăcea, jucîndu-se cu inelele-i cele scumpe. Într-un tîrziu, îi răspunse:

— N-aş fi voit să-ţi îndurerez inima, dar firea mi-i mîndră şi ţintesc mai sus decît a fi doamna unei mici ţărişoare. Eu am călătorit adesea prin Francia şi Spania, cele puternice şi bogate, am fost la palatele şi balurile date de împăraţi cu fală şi alta nu gîndesc decît a mă mărita cu un principe din acele meleaguri.

Voievodul Ion îşi simţi inima ca arsă de trufia prinţesei şi ridicîndu-se, grăi:

— Frumoasă Clara, eu căsătorie silită nu doresc, nici ţarii mele o doamnă care să nu-i poarte nici drag, nici cinstire. Rămîi dar cu bine şi fie ca visurile de mărire să ţi se împlinească.

A doua zi, voievodul îşi luă rămas bun de la Craiul-de-Apus, ce se arătă tare mîhnit şi, urmat de călăreţii săi, porni mai departe, către ţara Craiului-de-Miazănoapte.

O dată cu primii fulgi de nea ce porniră să se cearnă, străbătu multe sate prin munţi şi cîmpii, pînă ce ajunse în cetatea cu falnice turnuri a Craiului-de-Miazănoapte, care-l primi cu aleasă cinstire, orînduind un mare ospăţ în acea seară. Aşezat chiar de-a dreapta craiului, zări lîngă el o fată gingaşă şi frumoasă ca o zînă, bălaia Danusia, cu părul ca un abur aurlu şi ochii verzi ca smaraldele. Era atît de diafană, cu degete aproape străvezii, încît părea că pluteşte ca o lumină. Îl privi pe voievod cu dulce zîmbet, părînd fermecată de înfăţişarea-i chipeşă şi voinicia lui.

Bucuros, voievodul Ion o luă la dans şi n-ar mai fi lăsat-o toată seara, într-atît de uşoară şi de gingaşă era, dar după un timp, copila se făcu albă la faţă şi, sleită de oboseală, se lăsă moale într-un jilţ. Maică-sa veni degrabă la ea, ştergîndu-i fruntea udă cu năframa şi-l rugă pe voievod să le îngăduie să se retragă în iatac.

Voievodul Ion rămase pe gînduri. Cît de drăgălaşă era Da-

nusia, ce drag și supunere citise în ochii ei, dar cît de plăpîndă era!

A doua zi, se auzi mare zarvă și veselie în curtea castelului și zeci de sănii mari, căptușite cu blănuri groase, se iviră, trase de cai albi ca spuma, cu hamurile pline de zurgălăi de argint. Curtenii și oaspeții îmbrăcați în blănuri scumpe, se rînduiră în ele și, dînd bice cailor, porniră în zbor peste zăpezile ce scînteiau în soare.

Ion înfășură umerii firavi ai Danusiei cu o minune de mantie din blană de jderi, adusă de pe meleagurile lui, prinsă cu o pafta bătută tot în peruzele. Copila primi cu nespusă bucurie darul de preț și se cuibări cu drag la pieptul lui, arătîndu-i din goana cailor pădurile îmbrăcate în chiciuri argintii, care mișunau de mistreți și zimbri, poienile cu cerbi lalnici și puzderie de iepuri.

Prin sate le ieșeau în întîmpinare oameni rumeni și bălai, cu vin fiert și hălci de vînat friptă pe jăratic și mare veselie se încingea în jurul focurilor aprinse, toți mîncînd și bînd zdravăn de oboseala goanei și a gerului.

Dar Danusia abia atinse bucatele gustoase, iar la întoarcere, buzele-i albe nu mai ciripiră ca la venire și o tuse ușoară o istovi.

Pe brațe o duse voievodul Ion în palat. Apoi se înfățișă Craiului-de-Miazănoapte și-i spuse cu multă părere de rău că, deși Danusia îi era nespus de dragă, nu se încumeta a duce țării lui o domniță atît de plăpîndă, care nu-i putea da vlăstare puternice și urmași de nădejde. Craiul îl înțelese oftînd, căci știa ce firavă îi era copila, și se despărțiră cu bune urări.

Voievodul, cu alaiul lui, porni iar la drum, lăsînd în goana cailor zăpezile nordului în urmă, pînă ce în primăvară ajunseră la curțile lui Temir, Hanul-de-Răsărit.

Toți copacii izbucniseră în noian de flori înmiresmate, legănîndu-și coroanele trandafirii în dulce adiere. Pe iarba deasă ca peria, păștea nenumărate herghelii de cai negri, mărunți și iuți, cu care hoardele hanului zburau în iureș cînd potopeau stepele nesfîrșite, satele și hotarele. Apoi se întorceau adunîndu-se ca puhoaiele în matca lor, încărcați de prăzi, de robi, de vînat și de frumoase copile, cine știe de unde răpite. Toți călăreții aveau părul negru ca smoala, strîns într-o coadă, groasă, în creștetul capului și haine lucrate cu măiestrie din piei moi, încinse la mijloc cu un șerpar lat, în care erau înfipte cuțite, ghioage ori săbii. Neîntrecuți călăreți și luptători, își purtau turmele de oi de colo-colo, după pășuni grase, mutîndu-și corturile în care sălășluiau, după împrejurări. În acea vreme erau în

bună vecinătate cu voievodul Ion, pe care îl primiră împreună cu alaiul său, cu chiote și pocnete de bice, conducîndu-l la marele cort unde îl aștepta Temir, stînd turcește pe scumpe și minunate covoare orientale din lînă ca mătasea.

Hanul, spătos și voinic, îmbrăcat tot în brocart cu nestemate, cu mustața lungă și subțire lăsată în jos, îl primi cu multă voie bună. Bătu din palme și, de îndată, se iviră fete subțirele, cu cozi groase, negre, lăsate pe umeri, ilice brodate și șalvari strînși pe glezne, purtînd tăvi cu calele, dulciuri și rodii coapte cu miezul de rubin. Hanul le aruncă porunca scurtă și de îndată felele o aduseră acolo pe Naramzé, frumoasa copilă a hanului, înfășurată în văluri de culoarea portocalei, ca și numele ce-l purta.

Voievodul Ion rămase uluit. O astfel de frumusețe nu mai văzuse în viața lui, căci era cu totul osebită de celelalte fete din meleagurile colindate. Pe chipul cu pielea netedă ca fildeșul, scăpărau ochii negri, adînci, ca doi sîmburi de migdale, trași spre tîmple; buzele arcuite păreau date cu cîrmîz aprins, iar vălul părului negru se revărsa pînă la picioruşele nespus de mici, ca doi boboci de trandafiri în papuci brodați cu fir.

Cînd hanul îi făcu semn, ea se plecă supusă la picioarele lor, cu mîinile la piept. Voievodul Ion, străbătut ca de pojarul focului, scoase din besacteaua de argint o salbă grea de galbeni înșirați pe lanț de aur și o puse la gîtul gingaș al fetei, înconjurîndu-l de trei ori. Privirea hanului luci lacom la vederea atîtor galbeni din cel mai curat aur, dar prin ochii lui Naramzé trecu un licăr ciudat, ca o străfulgerare întunecată, și gura i se strînse în tainică mutenie.

«Cît de supusă și tăcută este!» gîndi Ion, privind-o mirat, dar Temir repezi o vorbă răstită și copila se retrase cu capul plecat.

Seara se aprinseră ruguri înalte, pîlpîind în întunerîc cu jerbe de scîntei, pînă hăt-departe. La pojarul lor se frigeau berbeci întregi și aerul se umplu de mirosul lor și-al kefirului, înțepător și răcoros din lapte de iapă. După ce se îndestulară, toată suflarea adormi prin corturile răzlețe, în noaptea ce scăpăra de puzderia stelelor

A doua zi, de cum se deșteptă, voievodul Ion o și căută din ochi pe neobișnuita Naramzé, tot făcîndu-se a-și pregăti calul întru preumblare, dar văzu cu mirare că tînăra, cu care nădăjduise a colinda meleagurile, spre a se cunoaște mai bine, se sculase cu mult înainte și-acum se întorcea deja, cu pletele fluturate în goana de iureș a calului, de parcă i-ar fi plăcut a alerga singură, nestingherită, ca într-o sălbatică bejie. Sări

sprintenă, încă din mers, mlădie ca o nevăstuică în tunica-i de piele strînsă pe mijlocelul cît să-l cuprinzi cu palmele. Întoarse capul, parcă din sfială, la vederea lui Ion, dar acesta se apropie apucîndu-i calul de frîu, şi-i zise cu căldură:

— Preafrumoasă Naramzé, mai rar mi-a fost dat să văd o copilă plină de alltea însuşiri ca tine. Aş fi bucuros şi mîndru să te fac doamna ţării mele. Acolo te aşteaptă sate frumoase, tîrguri bogate şi un palat plin de scumpe odoare şi grădini înmiresmate. Vrei să fii stăpîna lor?

Pentru prima oară buzele aprinse ale copilei se deschiseră, grăind:

— Eu n-am fost niciodată stăpînită de patima bogăţiilor şi a măririi. Nu voi să cad în robia lucrurilor. Sînt obişnuită a fi slobodă ca pasărea cerului şi singura mea stăpînă este inima, şi doar ei mă supun.

— Înţelept cuvînt pentru o copilă aşa tînără, şi bucuros aş fi să fiu eu robul inimii tale şi alesul tău la serbările de deseară, se plecă Ion.

Obrazul de ivoriu al tinerei se rumeni o clipă şi, întorcîndu-şi brusc calul, se aruncă pe el şi dispăru ca o rîndunică în zbor.

Cînd arşiţa zilei se molcomi în adierea serii, porni sărbătoarea primăverii, în care sute de vajnici călăreţi îşi arătau vrednicia şi îndemînarea, ori la aruncatul suliţei, ori la prinsul şi legatul berbecului, din goana calului, ori la lupte între călăreţi pentru dobîndirea buzduganului aurit de învingător.

Hanul, cu oaspeţii săi, curtenii şi frumoasa Naramzé, priveau la întreceri aşezaţi pe un piedestal în trepte, aşternut cu covoare şi perne, adumbrit de aripile deschise ale marelui cort. Pe tipsii de argint erau puse la îndemînă fructe îmbălsămate, aduse din meleaguri calde, caiele aromitoare, migdale şi fisticuri cu sîmburi lungi.

. Voievodul Ion se uita cu nesaţ la mîndra Naramzé, în vălurile-i porlocalii ce-i atîrnau din părul strîns cunună, pînă la glezne. Zări cu bucurie la gîtul ei gingaş cele trei rînduri de salbe ce-şi scăpărau aurul în soare, dar ea nu întoarse capul nici o clipă către el, ci privea cu încordare tinerii ce se luaseră la întrecere.

Cu neasemuită îndemînare zburau săgeţile din arcuri, ori suliţele vîjîiau înfigîndu-se în ţinte. Cel mai aprig şi dibaci se arăta a fi un tînăr neasemuit de frumos, cu pieptul gol, puternic, ce părea turnat în bronz, şi ochii negri, arzători, ţintind cu patimă spre copila hanului. Călărea fără şa, ţinîndu-se doar de un frîu subţirel, împletit din cureluşe colorate de piele, prinse cu ţinte de argint, de parcă era una cu calul, căci nu se dezlipea

de el nici cînd călărea în picioare deasupra lui, nici cînd îi trecea pe dedesubt, aruncîndu-se de cealaltă parte pe grumazul armăsarului. Izbuti a prinde şi lega din goană berbecul întăritat, şi a răsturna pe rînd, în întrecere, cîţiva călăreţi, zbucnind ca o năluca printre ei.

Ochii fetei nu se clinteau de pe mîndrul Arnad şi, cînd trecu în iureş prin faţa ei, copila îşi smulse salba de la gît şi o aruncă fără şovăială sub copitele armăsarului înspumat, spre a-i arăta voievodului Ion cît preţ pune pe daruri şi că mai degrabă ar muri sub copitele calului celui drag, decît să fie a altuia.

Voievodul înţelese că acesta era răspunsul lui Naramzé şi se întristă adînc. Dacă ar fi fost s-o ia silită, ar fi zdrobit inimile acestor tineri ce se iubeau mai presus decît viaţa, iar Naramzé niciciînd nu i-ar fi purtat drag şi credinţă.

Privi către han care, roşu de mînie, întorsese capul, înţelegînd că niciodată voievodul nu va mai voi a o lua pe copila lui.

Oaspetele îşi luă rămas bun cu mîhnire, însoţit de bune urări şi făgăduieli de ajutorare la nevoie din partea hanului.

Dis-de-dimineaţă voievodul, cu alaiul său, porni prin nesfîrşita stepă, lungi zile, pînă la limanul albastrei mări de la hotare, unde se vărsa marele fluviu, răsfirîndu-şi apele în trei braţe. În cuprinsul deltei lui, domnea împărăţia stufului, păsărilor de baltă şi a neamurilor de peşti. Apa tresălta, clocotind de crapi, ştiuci repezi, somni graşi, moruni şi nisetri uriaşi, printre argintul viu al peştilor mărunţi. Lebede albe ce pluteau ca mici corăbii pe luciul încărcat de nuferi, cufundari moţaţi, egrete de zăpadă, cormorani negri, pelicani greoi, gîşte sălbatice şi mii de pescăruşi săgetau apele, prinzînd peşti pentru miile de pui de prin cuiburi.

Pescari bărboşi îşi primiră oaspeţii cu dragă inimă, ospătîndu-i cu crapi la protap şi alese mîncăruri din peşte de soi, răsturnînd mămăliga caldă lîngă strachina cu mujdei. Apoi îi trecură cu luntrile şi plutele de lemn peste fluviu, ca, de acolo, să se îndrepte spre meleagul Craiului-de-Miazăzi.

Cu nespusă bucurie îl întîmpină acesta, căci erau vechi şi buni prieteni. După un vesel ospăţ şi o bună odihnă, voievodul Ion se sculă cu zorile. Era plină vară, copacii se îndoiau de fructe, florile năpădeau cu miresme grădinile, lanurile unduiau în valuri de aur. Cele trei fete ale Craiului-de-Miazăzi, Ionuca, Măriuca şi Raluca, frumoase coz, cu cămăşi albe de in şi fote simple, secerau voioase alături de ţărani. Era mare întrecere în cinstea sărbătorilor de vară, care urmau a se ţine peste două zile, cînd se isprăvea seceratul grînelor, culesul livezilor şi sti-

vuirea legumelor. Mulți coconi buni de însurătoare, din felurite țări, erau poftiți și roiau în jurul fetelor crăiești. Voievodul Ion, lăsîndu-se doar în cămașă și ițari, lucra la rînd cu ele, dar mai cu seamă alături de drăgălașa Măriuca, cea cu cosițe de chihlimbar și ochi ca albăstrelele. Bălaia Raluca îi părea încă prea copilită, iar cea mare, oacheșa Ionuca, nu se dezlipea de blîndul Svetozar și nici nu-i mergea la inimă ca dulcea Măriucă.

În ziua serbărilor, în palat era mare fierbere, ferestrele și coloanele erau împodobite cu ghirlande de flori, frumoase țesături înflorate atîrnate din pridvoare și pe scări, flamuri se desfășurau pe turnuri.

Fetele se gătcau care mai de care în veșminte mai alese și giuvaericale, doar Măriuca își îmbrăca ia și fotele bătute cu fluturi și fir de aur curat, ce i le dăruise Ion, și ce bine îi ședeau strînse pe mijlocel cu brîul de beteală împletită!

— Fata mea, îi zise maică-sa, tu de ce nu-ți pui rochie de mătase și podoabe, ca surorile tale?

— Mamă dragă, rise șfichiu Măriuca, ia și fotele sînt brodate cu mărgăritare și aur, deci mult mai scumpe și mai de falâ decît o rochie de atlaz și mai potrivite pentru serbările cîmpenești ce se țin. Celelalte fete vin lucind în mătăsuri, eu — mujată în aur!

Cînd o văzu Ion gătită cu darurile lui, inima îi crescu de bucurie și mai toată seara dansă numai cu ea, luînd-o mereu din mîna celorlalți coconi fălоși. Măriuca era nespus de voioasă și, cînd Ion își muia privirile adînci în ochii ei albaștri, se oglindea ca într-un cer senin, curat și plin de căldură. După încheierea serbărilor, părinții țînură sfat spre a hotărî viitorul domnițelor și apoi chemară copilele la ei să le vorbească.

— Ionucă dragă, grăi Craiul-de-Miazăzi către cea mare, pe tine te-am sortit unui crunt crai, vrînd-nevrînd, căci ne-a amenințat că e-n stare a ne pîrjoli tot pămîntul, dacă nu i te vom da lui.

Ionuca, din rumenă cum era, se făcu galbenă ca ceara.

— Așa că ne-am plecat și te-am făgăduit... «fiorosului» Svetozar! izbucni în rîs Craiul-de-Miazăzi, readucînd rumeneala pe obrajii copilei, care căzu la picioarele tronului, sărutînd cu dragoste mîna părintelui său.

Micuța Raluca, nerăbdătoare, alergă fuga la taică-său, luîndu-l de gît.

— Mie pe cine mi-ai hărăzit, tăicuță? ciripi ea.

— Apoi, fata tatei, mormăi craiul, pe tine nimeni nu te-a vrut. Ochii copilei se umplură de lacrimi. Da, nu te-a vrut, pînă la anul, cînd vei împlini vîrsta de măritiș și vei avea a alege între

trei coconi care se ceartă pe tine, încheie cu veselie taică-său, sărutînd-o cu drag. Măriucă iubită, îi făcu semn craiul, ia vino mai aproape că, iaca, mezina a vrut să ți-o ia înainte cu măritișul și nu puțini sînt cei care ți-au cerut mîna, tot falnici crai din mari împărați, dar nu ne-am hotărît la care să ne oprim.

— Tăicuță, îndrăzni Măriuca, cum vei spune tu, așa va fi bine, dar, rogu-te, nu mă da prea departe, căci o să-mi fie tare dor de voi și de meleagurile copilăriei. Dă-mă mai prin vecini, să ne putem vedea mai des, se roși ea.

— Mai prin vecini?! se făcu a se mira craiul. Păi, vecin nu este decît unul dintre ei, dar acela e doar voievod peste o țară mică. Nu vrei a fi crăiasa unei împărății, ci numai doamna unei țărișoare mici?

— Mică, dar frumoasă și bogată, cu oșteni viteji și voievod de nădejde, ai zis chiar măria-ta, cuteză Măriuca.

— Așa am zis? Atunci, dacă ți-i așa dragă apropierea de noi încît nu pregeți a lua un voievod, și nu un mare crai, să te dăm prietenului nostru Ion, dacă va voi să te ia... hohoti taică-său, scuturîndu-i cosița mierie.

Rușinată și fericită, Măriuca îi sărută mîna, trăgîndu-se lîngă surorile ei.

În săptămîna ce a urmat, mult vin și neasemuite bucate au veselit oaspeții la cele două strălucite nunți domnești. Apoi, luîndu-și rămas bun de la părinți, Ionuca plecă cu dragu-i Svetozar pe meleagurile lui, iar Măriuca cu Ion, pe cai albi, împodobiți cu flori și panglici, cu tot alaiul lor, se îndreptară spre mîndra-le țară, care-i aștepta gătită de sărbătoare, ținînd petrecerile trei zile încheiate.

PARTEA II. DESPINA ȘI SIMINA

Nu trecu bine anul și Măriuca aduse pe lume o fetiță albă ca un crin, cu părul de mătase neagră și ochi albaștri ca ai maică-si. Nu-ți puteai lua ochii de la ea, pe atît era de frumoasă. Dorindu-și și un flăcău pentru scaunul domnesc, în al doilea an, mai zămislirâ un copil, dar și acesta se nimeri a fi tot fată. Numai că mezina nu semăna întru nimic cu soru-sa, fiind bălaie, cu ochi de chihlimbare, vioaie și neastîmpărată foc, leită taică-său. Le numiră Despina și Simina, și toți se minunau cum pot fi surori două chipuri și firi atît de deosebite.

Despina, gingaşă şi sfioasă, cu părul-i negru strîns în două cozi răsucite pe urechi ca două cununi, şedea mai mult pe lîngă maică-sa, brodînd la gherghef cu mîinile-i albe ca două flori. Ochii-i albaştri, adumbriţi de genele negre, erau mai mult plecaţi cu sîrg pe lucru. Se dusese vestea hăt-departe în lume despre neasemuirea ei.

Simina, îndrăgita voievodului Ion, zglobie şi neînfricată de mică, era toată ziua călare, alături de taică-său, colindînd sate şi păduri, adormind adesea sub mantia tatălui, pe lîngă foc. Acum, copilandră, o vedeai cît era ziua, cu pletele bălaie fluturate în vînt, pe minunatu-i armăsar Auraş, odraslă aurie a şargului Graur, armăsarul domnesc. Fiind un cal năstruşnic. Simina îl învăţase multe năzdrăvănii: a merge în pas de dans, a apuca şi azvîrli cît colo, cu dinţii, fiarele ori duşmanii, a veni la şuieratul ei degrabă, nerăbdînd pe nimeni altul în şa.

Blînda Măriuca clătina nemulţumită din cap cînd o vedea aşa băieţană, minuind arcul şi lancea ca un voinic cu braţele-i aurite de soare. La cusut şi ţesut nu avea nici o tragere de inimă, iar sporovăiala cu fetele de casă o plictisea, petrecerile la care trebuia să stea slăpînită în jilţ, în rochii lungi şi stînjenitoare, îi erau nesuferite. Nu purta decît dorul întinderilor nesfîrşite, pădurilor îmbălsămate şi al cîntecelor păraielor cristaline. Acolo zburda fericită şi a ei era lumea! În palat se simţea stîngace, iatacul i se părea prea strîmt, aerul puţin, timpul drămuit. Mai ales de cînd împlinise paisprezece ani, maică-sa o oprea tot mai des pe lîngă ea, s-o înveţe a se deprinde cu rînduiala casei, cu dansul, cu primirea oaspeţilor şi cîte alte îndatoriri sînt în sarcina unei odrasle de domn. Încetul cu încetul, fata începu a se da pe brazdă, trupşoru-i zvelt se mişca uşor în rochia de brocart, şi la dans era cea mai vioaie şi neobosită, mai ales că taică-său o trăgea mereu la joc, învîrtind-o de făcea să-i zboare pletele.

Coconi veniţi de prelutindeni, începură a roi în jurul domniţelor, dar mai cu seamă în preajma Despinei, cea cu dulceaţă în privire şi plutire în mers.

Siminei nu-i păsa de nici unul, plînă ce se ivi pentru prima oară, venit de departe, frumosul Dragostin, nepot de frate al lui Svetozar, înalt şi subţire ca trestia, cu pletele lucind ca beteala şi ochi negri ca mura. Avea mişcări atît de line şi unduinase, glasul ca un susur de cînt, iar degetele-i gingaşe alergau cu măiestrie pe corzile alăutelor. Era ca nici unul din ceilalţi, negălăgios ori trufaş, nu zbura ca un fluture de la o faţă la alta, ci se ţinea doar pe lîngă verişoarele lui şi nu dansa decît cu ele.

Sufletul Siminei se îmblînzise fermecat, ochii neastîmpărați priveau acuma galeș, tot chipul ei se îndulcise într-atît, încît părinții priveau mirați la trandafirul ce se deschisese din bobocul ghimpos. Cu bucurie ea se lăsa pradă visării, și noaptea ședea la sfat cu soru-sa despre toți coconii, întrebîndu-se care le va fi sorocit, dar nici unul nu îi se părea de seama lui Dragostin.

Într-o dimineață, se iviră printre oaspeți soli cu daruri și inscrisuri din partea hanului Arnad, cel ce luase pe prealrumoasa Naramzé, fata răposatului Temir. Mici de stat, cu coada de păr smolit pe creștet și ochi măslinii, iuți în mișcări și crunți la chip, iscară teamă printre oaspeți și-n sufletul copilelor. Voievodul se trase la sfat cu solii și, către seară, trimise după fete și grăi:

— Despină, fata tatii, iată, ți-a venit sorocul să te măriți. Hanul Arnad te-a cerut pentru fiul său Șhiran. Într-o bună vecinătate și liniștea țării noastre, am încuviințat această căsătorie, așa că pregătește-te, căci mîine, în zori, vom pleca cu lăzile de zestre către hotare, unde te așteaptă mîndra Naramzé, cu roabele, să te primească cu cinste, ca nora, într-o nuntire.

La auzul acestei vești, Despina se făcu albă ca varul și mult nu lipsi să cadă jos, dacă n-ar fi sprijinit-o Simina.

Biata Mărioara se lupta amarnic cu lacrimile ce-o sugrumau, la gîndul acestei căsătorii.

Șhiran era binecunoscut de aprig în luptă, crud cu învinșii și aspru cu femeile.

Gingașa Despină, crescută cu grijă în iatacul și grădina palatului, avea să ducă grea viață de acum prin corturi, călătoare în pustia și arșița stepelor. Dar așa era de cînd lumea soarta fetelor de domnitori, să încheie căsătorii pentru folosul țării, nu după placul inimii lor.

Ajunsă în iatac, Despina se prăbuși pe pat plîngînd deznădăjduită.

— Surioară, surioară, mai bine ar fi fost să mor decît să mă duc în acele sălbăticii, departe de tot ce mi-i drag, la acel crunt Șhiran!

— N-am să te las, surioară, suspină Simina, îmbrățișînd-o, am să te-ajut să scapi de năpastă. Altcum nu se poate, decît să fugi, la noapte, departe de aici.

— Unde și cum să fug? se înspăimîntă Despina, care avea groază de întuneric și de necunoscut și nici nu cunoștea drumurile ca soru-sa.

— Mă reped și-l caut pe vărul nostru, Dragostin, să ne ajute, o liniști Simina.

Alergă în sala de petreceri și, zărindu-l pe fecior, îl chemă

degrabă la dînsa şi-i povesti într-un suflet năpasta ce-o izbise pe sora ei. Cînd auzi Dragostin, din alb cum era, se făcu negru la faţă şi ca beat, se furişă după Simina în iatacul lor. Cum intră, căzu la picioarele patului, suspinînd:

— Despină, comoara inimii mele, niciclnd nu voi răbda să mi te ia alt bărbat pe lume, şi încă într-o căsătorie silită şi nefericită! Te voi lua cu mine şi vom fugi departe, peste marele fluviu, la neamurile mele, unde te voi tăinui. Acolo nimeni nu te va mai ajunge, şi vom rămîne pe veci împreună.

Simina rămase încremenită, părîndu-i-se că tavanul încăperii se năruie peste ea. O durere arzătoare îi sfîşie inima. Mult îndrăgitul ei Dragostin n-o iubea pe ea, ci pe soru-sa! O, cum ar fi voit acum ca Despina să se mărite cu oricine, numai să-i rămînă ei cel nespus de drag!

Întoarse capul spre ei. Era atîta iubire şi deznădejde în privirile lor, încît inima i se muie.

— Tu, care mi-eşti mai dragă decît surioarele mele, îi spuse Dragostin, învaţă-mă cum să pot lua doi cai iuţi din grajdurile voastre, s-o mîntui pe soră-ta de năpastă!

— N-aveţi nici o grijă, îngînă Simina, cu jertfă de sine. Eu cunosc toate intrările şi cei mai buni cai, ţineţi-vă ca umbrele după mine doară.

Lumea petrecea în palat, paznicii căscau gura pe la ferestre, aşa că fata se furişă în grajd, pe nesimţite. Caii nu dădură semn de spaimă, căci o cunoşteau cu toţii, şi-ntindeau boturile prietenoase spre ea. Înşăuă degrabă pe Fulger şi pe Iureş, gonaşii cei mai repezi şi, ieşind cu ei neauzit, îi ajută pe fugari să încalece, şoptind:

— Aceştia sînt cei mai iuţi cai domneşti, deci cu nici un chip nu veţi putea fi ajunşi din urmă, cînd se va prinde de veste. Cînd vor da zorii, numai bine vă vor trece fluviul înot. Fie-vă zilele fericite! suspina ea.

Dragostin îşi scoase cuţitul de vînătoare încrustat cu nestemate şi-l întinse Siminei, grăind:

— Ţine-l în amintirea vărului tău, cu frăţească iubire, şi aplecîndu-se, o prinse de umeri şi-i sărută obrazul înlăcrimat.

Simina se smulse brusc, şuieră scurt şi caii porniră într-o goană năpraznică, lopindu-se în bezna nopţii, spre miazăzi.

În zorii zilei, cînd Despina nu fu de găsit în tot palatul, mare zarvă şi spaimă se iscară. Răscoliră toate ungherele, grădinile şi satele din jur, dar fata pierise şi nimeni nu ştia nimic. Urme nu se puteau citi, căci Simina avusese grijă a lega copitele cailor în pungi de piele, pentru a nu lăsa semne şi a nu fi auziţi..

Fuga copilei era o grea rușine și n-avea să fie ușor iertată de trufașul și aprigul Șhiran.

Și, într-adevăr, de cum ajunse vestea la el, cu nespusă mînie slobozi poruncă aspră de a i se trimite lui lăptașii ce ajutaseră la fuga nelegiuitei domnițe, pentru a-i face bucăți legați de coada cailor, de nu, voievodul să strîngă băiețandrii din toate satele din jurul cetății domnești, și să-i trimită, ca robi, fără de care va veni cu hoardele și va trece prin foc și sabie toată țara.

Mîhnit foarte de fuga Despinei și mîniat de amenințările lui Șhiran, voievodul Ion se frămînta cum să-și cruțe poporul de năpastă. Trimise să se facă strigare întru a se strînge norodul și urcat pe melereze, glăsui către mulțime:

— Dacă nu va ieși dintre voi cel ce-a pus la cale fuga copilei mele, să-mi spuie unde se află, plătind singur pentru aceasta, nevoit voi fi a vă lua copiii și a-i trimite în robie întru a scăpa țara de pîrjol, jaf și prăpăd în care vor pieri mulți la trecerea hoardelor.

Oamenii tăceau încremeniți, neștiind nimic, înspăimîntați.

Inima Siminei se zbătea ca o pasăre în piept. Îl pierduse pe Dragoslin, și totdeodată și pe surioara ei, și acum trebuia să-și piardă și viața. Era copilă de domn și nu-și putea îngădui frica, minciuna și uciderea celor nevinovați din neamul ei. Ieșind în față, grăi:

— Măria-ta, eu sînt lăptașa care am ajutat-o cu nechibzuință și pripire pe soru-mea să fugă departe. Pe mine să cadă osînda. Iaca, sînt gata să plec eu în locul Despinei, să mă mărit cu fiul hanului ori să plătesc cu viața ca să scap norodul de năpastă.

Voievodul se albi la față și păru a se clătina pe picioare. Copilul cel mai drag sufletului său va să-l piardă ori prin cele stepe, ori prin moarte. Norodul căzu în genunchi, sărutînd poalele Siminei cu lacrimi de jale.

Dar hanul Șhiran trimise vorbă că umilirea fusese prea mare și el nu voia pe oricine altcineva în locul alesei legiuită cu înscris, ce acum ar primi-o doar ca roabă, și că osînda trebuia împlinită.

Voievodul Ion singerà de durere și plînse alături de sărmana Măriuca, deznădejdea de a-și fi pierdut dintr-o dată amîndouă copilele. Norodul strîns, ședea cu capul plecat și căciulile în mîini, iar femeile dădură strigare cerînd îndurare pentru Simina, căci nu se cădea a vărsa sînge de copil ce greșise neștiutor, pentru a mulțumi astfel cruzimea hanului.

— Nu, sînge din neamul meu nu va curge, cu mîna mea nu-mi

voi ucide copila, dar vroi să feresc țara de foc și pîrjol. Hotărăsc dară a duce această vinovată copilă în creierul munților, s-o părăsesc în prăpastia cea adîncă, neatinsă decît de vulturii crestelor, din care nimeni n-a mai putut ieși vreodată. Acolo să-și sfîrșească zilele de la sine, fără vărsare de sînge.

Fără lacrimă și murmur, Simina urcă pe cal și porni dreaptă înainte, spre sălbăticia munților, urmată de voievod și cei doi soli ai hanului.

Uriașul munte care cu veacuri în urmă scuipase foc, pietre și cenușă din măruntaiele lui pînă ce se golise, se stinsese cu vremea. În hăul din mijlocul lui, la mari adîncimi, sclipea un lac rotund, umplut de puhoaiele ploilor și ale zăpezilor topite din vară, cu un brîu îngust de pădure în jur. O singură trecere strîmtă între stînci se prăvălea spre străfunduri. Acolo se opriră și Simina cobori de pe cal privind doar pentru o clipă, cu nespusă iubire, în ochii tatălui său, ce părea împietrit. Fu coborîtă cu o funie lungă pînă-n adînc, după care astupară crăpătura prăvălind o uriașă stîncă de neclintit, zăvorînd muntele.

Simina ridică privirea către înălțimi, la cei trei călăreți ce se ștergeau vederilor în pojarul apusului. Scoase de sub cămașă stema părintească și cuțitul dăruit de Dragostin și plînse pentru prima oară, asupra lor, cu durere. În jurul ei negurile reci prindeau a se strînge și liniștea de piatră era străpunsă doar de țipătul păsărilor de noapte.

Pătrunsă de frig, se ridică și tăie un maldăr de crengi alcătuindu-și un pat de cetină în care se cuibări, trăgînd peste ea înveliș de frunze uscate.

Cînd deschise ochii în zori, soarele rîdea pe boltă, îndulcind aerul reavăn. În lacul ce clipocea ca un safir, săreau fulgerele de argint ale peștilor, ciuperci nenumărate ședeau pitite în umbra umedă și păsărele voioase ciripeau prin crengi. Era un colț de basm numai al el, îndestulat cu hrană, numai pricepere a și-o dobîndi să fi avut, și Simina o avea cu prisosință din anii lungi de hoinăreală ai copilăriei.

A-și face undiță și lațuri, a cunoaște ciupercile și rădăcinile bune, a culege mure și alune îi erau o joacă. Căută doar două pietre de cremene ca lovindu-le, să iște cîte un focșor la scînteia lor, și cîteva zile a ei fu viața, sub soarele ce rîdea cald în înălțimi.

Apoi, dintr-o dată, cerul se întunecă și norii spintecați de fulgere și tunete, prăvăliră potop de ape peste fire. Abia apucă Simina a se adăposti sub streașina unor stînci, că de sus începură a se scurge puhoaie de apă. Torente cărînd pămînt și pietre se revărsau în cascade de-a lungul pereților drepți, în lacul ce

părea a clocoti și a crește peste măsură. Apa ajunse pînă la genunchii Siminei, înălțindu-se năvalnic. Cu spaimă, copila se cățără degrabă într-un molid înalt, pînă aproape de vîrf, și șezu acolo toată noaptea, biciuită de furtună, răpusă de oboseală. Spre ziuă furtuna se curmă și-n zorii cenușii Simina văzu cu mirare cum lacul prinde a scădea iar, stringîndu-se din nou în malurile lui precît fusese înainte. Mîlul roditor, plin de semințe și rădăcini aruncate de sus, de șuvoaiele ploilor, erau taina bogăției pădurii și malurilor lacului. Dar unde pierea prisosul puhoaielor de ape ce pătrunsera a îneca totul umplînd lacul? Trebuie că era pe undeva, pe sub stînci, o hrubă pe unde se scurgeau apele, răzbind de cealaltă parte a muntelui.

Coborî binișor din molid, sări în lac și se lăsă în voia undelor, ca să simtă încotro trage apa spre vreo scurgere, și repede dibui acel loc. Pipăind cu mîinile, dădu de o hortă largă, tăinuită de crengi și frunziș, printre care cu mare greutate pătrunse în spatele lor. Se tîrî o bună vreme prin tunelul săpat cu greu de ape, pe unde acestea aflaseră tuf poros și moale, ori crăpături mai largi printre stîncile aspre și tari ale impietritului munte. Rareori putea răsufla în deschideri mai înalte, și apoi tot prin cotloane, praguri și hrube, ținîndu-se tot de-a lungul pîrîului ce-și căuta ieșirea în afară. Seara abia zări o slabă licărire ce-i arăta că răspunsese de cealaltă parte a muntelui. Pîrîul țîșnea afară, căzînd în veselă cascadă peste coasta abruptă, grăbindu-se către văile verzi ce se zăreau departe.

Deci acum scăpase de osînda singurătății și a pieirii, rămînînd a-și duce viața tainic printre munteni.

Frîntă de oboseală și foame, Simina căzu la rădăcina unor brazi și adormi adînc.

Cînd deschise ochii, văzu cu mirare că are acoperiș deasupra capului și că se află într-o colibă din trunchiuri groase, înfundate cu mușchi, pe o laviță învelită cu cergi mițoase.

Un bătrîn falnic, cu plete cărunții pe umerii lați și mîinile ca maiurile, ședea de vorbă cu doi flăcăi, uriași de-nalți ce erau, și zdraveni să smulgă copacul cu brațele. Focul cu mireasmă de cetină le lumina chipurile aspre, dar frumoase.

Auzind mișcare, bătrînul întoarse capul și grăi:

— Iaca, s-a trezit copila găsită. Ia îmbucă-ți fată, boțul ăsta de caș, să-ți mai vii în fire, și apoi povestește-ne ce-i cu tine.

N-apucă bine să înghită merindele, că ușa se dădu în lături și, scuturîndu-se de ploaia ce-l șiruia, intră al treilea flăcău volnic și chipeș nevoie-mare.

— Seară-bună, tată Codrine, și vouă, Cosmine și Căline. Iaca, vin cu aprige vești de la vale.

— Ce-ai aflat, frate Cătăline? săriră cei doi.

— Apoi să știi că fiul hanului nu s-a mulțumit cu osînda copilei voievodului, ba chiar s-a mîniat că de ce n-au rupt-o de coada cailor, cum ceruse, și și-a repezit hoardele încoace, cu prăpăd peste țară.

— Eu mai degrabă cred, rostl bătrînul Codrin, că pricina nu-i atît răzbunarea, ci vremea secerișului, cînd poate dobîndi grînele prin jaf, fără plată.

— Asta așa-i, răspunse Cătălin, dar jalea e că voievodul nu-i poate prididi, căci tocmai fiind vremea secerișului, oamenii și mulți oșteni sînt răspîndiți prin sate la muncă, iar pînă-n două zile, pînă-și va putea vesti și strînge armia, hoarda va pătrunde adînc.

Simina scoase un strigăt de spaimă. Cătălin atunci o zări și întrebă cu mirare:

— Da' fata asta cine mai e?

— Iaca, zise Codrin, mai ieri, cînd ne-am dus la tăiat copaci, am aflat-o zăcînd lîngă izbucul ce țîșnește din munte, și-am purtat-o aci, s-o aducem în simțiri. Acum s-a trezit și tocmai ne spunea ce-i cu ea.

— Eu, îngăimă Simina, sînt dintr-un loc de cealaltă parte a muntelui, și prinzîndu-mă furtuna cea mare de ieri, m-am rătăcit, m-am sleit de puteri și nu știu cum am ajuns aici.

— Cum ți-i numele și de ce porți straie băiețești? se miră Cătălin, privind-o cu luare-aminte.

— Îmi zice ... Sorina, și straiele le-am luat de la frate-meu, să nu-mi sfîșii fustele, că pornisem după culeș bureți și mure prin desișuri, oftă ea. Dar spuneți-mi, rogu-vă, schimbă ea vorba, ce se va petrece cu năvălitorii, cum le putem veni de hac?

— Am trimis deja veste către toți oierii și padurarii să vină degrabă cu ghioage și arcuri, să facem o ceata încercînd a le tăia calea în îngustimea văii, dar mare nădejde nu-i, c-ar trebui un puhoi de oameni să-i poată stăvili.

La auzul cuvîntului «puhoi» Simina tresări. Un gînd ițără seamăn o fulgeră.

— Ei binc, puhoiul îl avem aici, la un pas — sări ea de pe laviță, venind lîngă cei patru.

— Cum așa ?! se mirară ei.

— Ascultați cu luare-aminte. Voi trei frați mergeți la izbucul ce țîșnește din munte să astupați cu un stăvilar borta prin care iese. Trebuie să știți că apa vine tocmai din lacul muntelui, care se revarsă pe-acolo, cînd e umflat de ploi. De vom înfunda ieșirea, apa stăvilită se va strînge, umflîndu-se cît de două ori.

Taica Codrin să cheme pădurarii și să doboare cît mai multe trunchiuri mari și stînci grele pe muchea muntelui dinspre trecătoare. Cînd va fi să se ivească hoarda, vom lăsa deodată stăvilarul, slobozind apele ce vor năvăli puhoaie, năpustind trunchiurile și stîncile grămădite, spre vale, potopind și sfărîmînd năvălitorii, închizînd trecerea îngustă. Dacă oamenii nu mai pot prididi dușmanii, ne vor ajuta rîul și ramul, încheie ea înfierbîntată.

Cei patru o priviră ca pe o minune. Fără vorbă, își puseră șubele, trăgîndu-și glugile pe cap, înhățară lopoarele și porniră să îndeplinească treaba grea.

După ce priponiră întocmitul stăvilar înțepenindu-l cu un buștean gros, de-a curmezișul, rămaseră cîte doi oameni de pază, cu rîndul, mai întărindu-l la nevoie, înfundînd crengi, lut cleios și bolovani prin orice mică scurgere se ivea. Pe rînd, unul cîte unul se întorceau la colibă, unde Simina îi aștepta cu bucate calde și schimburi uscate. Cînd veni rîndul lui Cătălin la odihnă, acesta mîncă tăcut și-n urmă grăi:

— Apoi, copilă dragă, bune bucate știi a face. După vorba aleasă și mintea-nvățată trebuie a fi fată de grămătic. Dacă n-ai fi aurită de soare, aș zice că ai fost cresculă la curtea domnească. Cu una ca tine aș fi mîndru să m-arăt oriunde și cu drag aș trăi. Așa fată trebuia să aibă voievodul nostru, mintoasă și bărbată, nu ca cele care l-au dus de rîpă, una să fugă cu un coconel, alta, fără judecată, să-i ajute.

Simina se roși ca focul și îngînă:

— Apoi am auzit că tare o iubea Dragostin pe Despina și n-a voit a o lăsa hanului, care-i era de groază copilei.

— Așa? se mînie Cătălin. Să pui țara în primejdie pentru placul tău?! Dacă ar fi avut minte și bărbăție, ar fi plecat singur să-l înfrunte pe Șhiran și l-ar fi zis: «Tu o voiești cu sila, eu o voiesc cu iubire. Să ne luăm la trîntă dreaptă, și-a celuia să fie care va birui». Chiar de-ar fi fost să-mi las viața, eu așa aș fi făcut, încheie el.

Simina plecă fruntea. Da, el așa ar fi făcut, căci era bărbat, nu glumă, dar gingașul Dragostin nu s-ar fi încumetat la așe ceva. Ea, însă, va trebui să înfrunte hoarda cu prețul vieții, pentru a-și răscumpăra nesăbuința. La sfatul ei, bătrînul Codrin trimisese vorbă voievodului de cele ce puseseră la cale în munți, către trecătoare.

În depărtare se auzi sunet lung de bucium și focuri scăpărară pe creste. Se apropiau năvălitorii cu tropot de tunet, în nour de colb, jos, în vale; Simina muie torța în flăcări și o ridică spre cer. Cosmin și Călin cățărați sus pe stînci, deasupra stăvi-

larului, o zăriră și repeziră topoarele tăind dintr-o lovitură legăturile lui. Cu mugel năprasnic un val uriaș țîșni din gura muntelui revărsindu-se în puhoi peste coaste, smulgînd trunchiuri și stînci și azvîrlindu-le în vale, peste năvălitori. Pădurarii împingeau mereu brazi aprinși și stînci într-acolo, pîrjolindu-i, strivindu-i, înfundînd trecerea. Strigăte de groază și moarte se înălțau pînă la ei.

Simina și cei trei frați își strigară ceata de munteni, își coborîră vijelie caii pe scurtături, tăindu-le calea, iar cei ce voiau a se întoarce spre a scăpa cu fuga, fură prinși în cleștele de oaste al voievodului ce-i aștepta ascunsă în umbra pădurii.

O bătălie crîncenă se încinse, năvălitorii războindu-se amarnic pentru a scăpa din încleștare. Simina, cu cei trei uriași, se lupta ca o leoaică cu strigăte aprige:

— Păzea, Cosmine!

— Nu te lăsa, Călin!

— După mine, Cătălin!

Auzindu-i glasul și zărind-o pe fie-sa în mijlocul prăpădului, voievodul încremeni o clipă, atîta cît Șhiran să-și repeadă buzduganul asupra lui. Dar Cătălin era pe-aproape. Ca vulturul se repezi în fața voievodului Ion, cu brațele-i de fier îl înșfăcă pe han de ceafă, ridicîndu-l ca pe-o pană și azvîrlindu-l cît colo. Cînd rămășițele hoardei își văzură hanul la pămînt, sub piciorul lui Cătălin, se opriră scurt din luptă, ridicînd steagul cel alb de supunere.

Oștenii chiuiră de bucurie făcînd roată în jurul învinșilor și legîndu-l pe Șhiran de cal, porniră înapoi, spre cetate.

Voievodul Ion grăi către Cătălin:

— Fiindcă ai fost viteaz fără pereche și-ai prins și pe căpetenia hoardei, scăpîndu-mi viața, să te înfățișezi mîine dimineață la palatul domnesc, dimpreună cu frații tăi, într-o sărbătorire.

Simina zbucnise ca o rîndunică spre cetate, să cadă în brațele maică-si, să fie ea prima care să-i ducă vestea cea bună. Biata Măriuca, să nu-și creadă ochilor cînd își văzu copila în hainele pătate de sînge și mîinile scorojite, sărutînd-o cu lacrimi.

— Măicuță dragă, zise ea, i-am biruit pe năvălitori. Vine și tata îndată cu oastea și prinșii încoace.

Cînd sosi și Ion, Simina le povesti toate peripețiile, pomenindu-l mereu pe Cătălin, pînă ce aceștia se priviră zîmbind furiș. Minunîndu-se cît de mîntoasă și de vitează fusese copila lor, amîndoi o strîngeau cu dragoste la piept, fericiți de a-și fi regăsit odrasla. Apoi Măriuca o dădu pe mîna băieșilor, s-o frece și s-o curețe din cap pînă-n picioare, să arate iar a fată cuviincioasă și nu «a grăjdar», cum se văieta rușinată maică-sa.

A doua zi, cînd se înfăţişară cei trei fraţi cu bătrînul Codrin în sala tronului, voievodul chemă tot Sfatul întru judecarea lui Şhiran. Învingătorul Ion hotărî a-i da prinsului osîndă grea, dacă părinţii lui nu vor plăti tot jaful şi prăpădul săvîrşite, slobozind şi toţi oamenii satelor pe care-i robiseră de-a lungul anilor. Soli repezi plecară cu cartea domnească către hanul Arnad şi trufaşa Naramzé. După ce sala tronului se goli de nu rămaseră decît voievodul, doamna şi cei trei feciori ai lui Codrin, Ion porunci să fie chemată şi copila lui în sală şi grăi astfel către flăcăi:

— Pentru vitejia şi faptele voastre fără de semăn, hotărăsc ca acel munte, cu toţi codrii lui, pe care l-aţi avut pînă acuma în seamă, ai voştri şi ai urmaşilor voştri să rămîie pe veci, cu hrisov întocmit şi de mine pecetluit. Iar mezinului Cătălin îi voi da rangul de Mare-vornic şi mîna copilei mele, ca semn de cinstire şi recunoştinţă pentru a-şi fi pus pieptul întru scăparea vieţii mele şi a ţării. Primeşti, voinicule?

Cătălin tresări cu uimire. Privirile abia îi lunecară pe domniţa gătită cu manlie domnească de brocart, cu părul acoperit cu maramă cu fir şi chipul pudruit şi rumenit ca să ascundă pîrleala soarelui, şi ochii plecaţi, în care nu recunoscu pe vajnica îndrăgită «Sorină».

Răspunse cu glas hotărît:

— Apoi, măria-ta, ce-am făcut, am făcut din drag pentru pămîntul nostru strămoşesc şi n-ar fi cu cinste pentru mine să capăt răsplată ori plată pentru împlinirea datoriei. Domniţei i se cuvine mire pe măsură. Eu mi-am cununat sufletul cu altă copilă, şi să ştii, măria-ta, că acea vrednică fecioară nu e mai prejos de copila domnească, căci aceea ţi-a scăpat ţara de prăpăd cu mintea şi îndrăzneala ei, şi apăi eu numai pe dînsa o vroi.

Voievodul rîse pe sub mustaţă.

— Ce spui, voinicule, aşa minune aş vrea să văd şi eu, dar mă prind că de bună-voie şi chiar cu bucurie vei lua această fată a mea de soţie. Şi dacă voi cîştiga rămăşagul, atunci tu, cu vrednicia, dragostea de ţară şi mintea-ţi sănătoasă, vei cîrmui ţara la moartea noastră, pînă ce va creşte ultimul nostru născut, coconul Alexándrel, învăţîndu-l a fi om şi conducător de nădejde. Te prinzi?

Şi zicînd aceasta, scoase marama Siminei de pe cap, ştergîndu-i obrazul sulemenit, şi-i trase mantia jos, lăsînd-o în straie băieţeşti de călărie.

Cei trei feciori rămaseră ca loviţi de trăsnet privind la domniţa care le gătise bucate, dormise pe laviţa lor tare şi luptase

cot la cot cu ei, fără a-şi cruţa odihna şi viaţa.

Călălin îi luă mina şi îngenunche în faţa voievodului, zicînd simplu:

— Ai cîştigat rămăşagul, măria-ta!

În următoarele trei zile fu mare veselie la curtea domnească, cu pregătirile de nuntă ale Siminei.

Cînd tocmai se gătise în veşmîntul alb de mireasă, cu vălul de borangic adiind pe pletele ei, surlele dădură veste că un alai de seamă se apropie de cetate. Străjile deschiseră larg porţile, şi-n fruntea tăcutului alai se ivi mîndra Naramzé. Lung văl negru îl acoperea părul şi straiele, şi-n obrazul ca ceara, numai ochii scăpărau ca doi tăciuni. Ridică privirile către voievodul Ion, aninîndu-le fără sfială de ochii lui, o măsură pe Măriuca, parcă îmblînzindu-şi obrazul sub dulcii ei ochi senini, apoi întinse vechea besactea de argint plină de neasemuite nestemate, toate odoarele ei de preţ, întru răscumpărarea lui Şhiran, pentru pagubele făptuite.

Din lungul alai se desprinseră robii luaţi, slobozindu-se. Voievodul Ion dădu poruncă scurtă şi tînărul han fu adus din temniţă.

Ochii lui Naramzé părură o clipă a se umezi, zărind-o pe Simina, cea despre care auzise minuni şi pe care, cu amarnică părere de rău acum, o respinsese cu trufie atunci, mai stărui o clipă şi, fără şovăială, scoase din cingătoare o lungă salbă de galbeni, pe alocuri sfărîmaţi de copite de cal, şi înconjură gîtul copilei cu ea. Apoi, fără a-şi îngădui, după lungul drum, vreo picătură de hrană sau băutură din tipsiile întinse, se întoarse fără murmur, dreaptă şi mîndră în şa, urmată de Şhiran şi alaiu-i pe cai repezi, se pierdu în depărtare, în nouri albi de colb.

Fiicele apelor

PARTEA I. PALATUL SINGURATIC

Departe, pe un ţărm stîncos scăldat de o mare atît de albastră încît nu se ştie unde sfîrşesc apele şi începe cerul, se înalţă un palat de marmură albă ce străluceşte ca un mărgăritar sub bătaia razelor. Valurile se sparg de temeliile lui lăsînd pe stîncile şlefuite horbota spumei, scoici trandafirii şi panglici verzi de alge. Încolo, cît vezi cu ochii, numai nemărginirea senină a apelor şi semnul nemărginit al cerului. Iar ţărmul se întinde jur împrejur tot stîncos şi abrupt, încît nimeni nu se poate urca pînă la albul palat ce stăpîneşte măreţ şi tăcut singurătăţile. Pe coloanele înalte, sub terasele îmbrăcate în ghirlande de flori, lăstunii şi-au făcut cuiburi, iar viţa se încolăceşte atîrnînd struguri grei. Odăile sînt toate deschise, fără uşi sau geamuri, ca aerul răcoros şi soarele cald să se plimbe prin ele. Florile le năpădesc pretutindeni, împletindu-şi culorile şi parfumurile. Statui zvelte se înalţă prin alei, scene din basme lucrate din mozaicuri colorate însufleţesc pereţii încăperilor. La marginea palatului, deasupra valurilor, se află templul Stăpînului Apelor, o sală boltită ca o scoică, căptuşită cu sidef. Pe altarul

de alabastru, şiraguri de mărgăritare albe, negre şi roz îşi revarsă splendoarea sub bătaia luminii.

Chemate de opalul lunii, apele urcă şi coboară în fiecare seară cîteva trepte dar o dată la cincisprezece ani, ca sub o vrăjită chemare, marea prinde să crească străvezie şi înaltă, tot mai înaltă, cu straniu murmur, ajunge pînă sus la stînci, pătrunde pe terasele palatului pînă în micul templu, cuprinde altarul şi-un tînăr de o frumuseţe neasemuită ieşe din spuma valului.

Un zîmbet ciudat pluteşte pe chipul său visător, în care ochii sînt atît de adînc albaştri încît pari a te cufunda în străfunduri de mare, iar din părul revărsat pe umeri curg şiraguri de perle minunate. El culege cu degetele-i diafane un trandafir alb dintr-o ghirlandă înflorită, şi-l prinde în pletele-i viorii, scuturînd mărgăritarele pe lespezi. Apoi, la un semn al său, apele se retrag, încep să descrească, cîntecul vrăjit se stinge şi sub bătaia lunii, jos, la poalele stîncilor, pe suprafaţa apelor tremurătoare, se zăreşte plutind albul trandafir, singur semn şi mărturie a trecerii lui pe-acolo...

...Cel puţin asta era legenda ce-o şopteau oamenii acelor locuri cu teamă şi veneraţie. Nimeni nu îndrăznea să se apropie de palatul singuratic, în care, de altminteri, nici nu se putea pătrunde decît o dată la cincisprezece ani, cînd apele creşteau pînă la terasele lui.

Îl clădise cine ştie ce stăpînitor din necunoscute vremi şi umbla zvonul că îşi pierduse soţia iubită în retragerea apelor şi apoi, după cincisprezece ani, şi singura copilă ce-o avea, încît, mistuit de durere, se aruncase în valuri pierind sub ape. De atunci, nimeni nu mai voise a locui în palatul vrăjit.

Corăbierii care treceau pe acolo şi-l vedeau scînteind sub soare, îl priveau minunîndu-se, dar nu se opreau, ocolind stîncile cu teamă.

Dar iată că, odată, veni un călător din ţări îndepărtate, Zadum corăbierul, îndrăzneţ şi mare iubitor de frumuseţi. Zărind palatul singuratic, ochii şi inima lui îi rămaseră robiţi de el. Oprindu-se în portul cel mai apropiat, începu a întreba în stînga şi-n dreapta ce-i cu acel palat şi cum l-ar putea dobîndi. Oamenii clătinau din cap şi-i spuneau legenda de spaimă. Dar el, tînăr şi curajos, rîdea răspunzînd:

— Atunci cu atît mai mult îl doresc. Are şi mai mult farmec.

— Dacă-i aşa, peste treisprezece luni se împlinesc cincisprezece ani de la ultima creştere a apelor, deci, de vei fi prin preajmă cînd se va înălţa iar marea, poţi pătrunde în palat. Dar, odată intrat, nu-l mai poţi părăsi alţi cincisprezece ani,

rămînînd în hotarele lui, ca într-un tainic legămînt.

Un an de zile a străbătut Zadum apele mărilor, împlinindu-şi averea şi strîngînd tot ce dorea pentru multvisatul palat. Duse apoi Mai-Marelui acelui ţinut daruri de preţ, dobîndind astfel zapis de stăpînire asupra palatului.

În noaptea vrăjită, văzduhul sclipea feeric peste marea neclintită, ce scăpăra oglindirea stelelor. Luna imensă şi roşie ca mărgeanul, se ridică din marginea zării şi cu cît ea se-nălţa, tot mai strălucitoare pe cer, cu atît apele creşteau, se înălţau parcă spre ea cu un murmur melodios.

Zadum se smulse cu greu farmecului tainic al splendoarei de basm şi aruncă ancora între cremenea unor steiuri. Apoi, cu o scară lungă de frînghie pe umeri, se lăsă purtat pe ape înotînd fără răgaz, pînă ce valul ajunse deasupra stîncilor, zvîrlindu-l istovit pe treptele albe ale terasei.

Cînd deschise ochii, era dimineaţă însorită.

În fund, jos, între stînci, se legăna corabia lui, iar lîngă ea plutea, ca un alb nufăr, un trandafir minunat.

Zadum legă trainic scara cea de frînghie între două coloane şi tot coborînd şi suind, aduse de pe corabie tot ceea ce strînsese în călătoriile lui pentru traiul zilnic. Curtea din spatele palatului se umplu de păsări, iepuri, capre şi saci cu seminţe roditoare, iar încăperile se împodobiră cu delicate mobile, covoare moi, lampadare de bronz, draperii, vase de preţ şi ţesături colorate de lînă, mătase sau in.

Zadum se apucă de bună treabă, rostuind culcuşuri pentru animale, slei fîntîna din mijlocul grădinii, sădi pomişori fructiferi şi alcătui răsadniţe pentru legume, gîndindu-se cu drag la bucuria soţiei ce şi-o va alege şi a odraslelor ce le vor avea. Încerca să-şi amintească serile care din cei patru corăbieri, buni prieteni ai săi: egipteanul Ben, indianul Pur, grecul Dion şi chitaiul Kyn or fi avînd fete de măritat, cînd, iată, într-o seară, se stîrni pe mare o furtună care ridică valuri sălbatice ce se spărgeau pînă pe treptele terasei, lepădînd pe ele bucăţi de lemne, peşti şi meduze, şi, printre ele, şi trupul nemişcat al unei fiinţe omeneşti.

Era o tînără, copilă aproape, pe care cu greu o readuse la viaţă Zadum. Cînd mîinile i se încălziră şi rumeneala îi coloră iar obrajii, doi ochi mari, cu luciri de chihlimbare, se deschiseră asupra lui. La început îl priviră cu groază, apoi, după ce Zadum îi vorbi cu blîndeţe mîngîindu-i lungile bucle castanii, ţiata se linişti. În afară c-o chema Irin, nu-şi mai amintea nimic, nici a cui este, nici de unde o aruncase furtuna. Spaimele stihiei şi ale morţii acoperiseră cu uitare tot trecutul ei.

În două zile copila se înzdrăveni și alerga fericită prin grădini și încăperi, ajutîndu-l pe Zadum la îndeletnicirile gospodărești.

Știa să țească și să lucreze frumoase veșminte, și cîntecele ei susurate încălzeau inima corăbierului. Cu multă gingășie el prinse mîna tinerei și o întrebă de n-ar vrea să rămînă alături de el pe viață, în micul lor colț de rai, ca soție.

O clipă, umbra unei amintiri ce încerca a ieși la lumină frămîntă chipul tinerei. Își trecu degetele prin șuvița scurtă a unei mari bucle tăiate, parcă de curînd, lîngă tîmplă. Ceva, ceva dureros dar nedeslușit îi săgetă inima.

— Eu nu știu pe cine aduc în viața ta, răspunse ea cu sfială, dar știu că aici, da, aici, departe de lume și patimile omenești, vreau a-mi trece zilele alături de tine, din tot sufletul.

— Iubită Irin, nu te mai zbuciuma. Tu pentru mine te-ai născut în clipa cînd te-am reînlors la viață. Tu nu ai familie, nici trecut, tu ești un dar al mării. Ea ți-a fost leagăn și părinte ocrotitor, în fața ei ne vom cununa cu iubire.

Și zicînd acestea, Zadum împleti două cununi de trandafiri albi, le puse pe frunțile lor cu binecuvîntare, apoi le aruncă jos în undele albastre, strigînd:

— Mare, iovarășă a călătoriilor mele fără număr și maică a acestei copile, primește a fi nașa căsătoriei noastre.

Și parcă într-un răspuns, ca-n farmec, apele dădură zvon susurat, și-un val scurt răsuci cununile, legîndu-le împreună cu un șirag de alge.

Zadum trecu pe degetul lui Irin un minunat inel bătut cu mărgăritare, asemenea cu cel de pe mîna lui — întru legămînt pe viață.

Și nu trecu anul și frumoasa Irin aduse pe lume un odor de fetiță, cu lungi bucle mătăsoase și ochi catifelați, cu scînteieri de aur.

Dar o dată cu această fericire, Zadum suferi o cumplită durere, căci draga lui Irin se stinse la nașterea copilei, lăsînd pe micuța Dory, icoana ei leită.

Lungi ani au trebuit să treacă pînă ce bietul Zadum să-și potolească durerea... Numai vederea copilei îl făcea să-și aline mîhnirea, căci era atît de frumoasă și semăna într-atît cu maică-sa, încît o îndrăgise peste măsură. O sorbea din ochi cînd o vedea dansînd ca o adiere prin grădină sau cîntînd ca un susur de ape pe albele terase deasupra mării. Nimeni n-o învățase, căci în afară de tatăl ei nu cunoștea pe nimeni, doar unduirea florilor și freamătul undelor îi fuseseră dascăli firești. Iar tatăl ei, de-a lungul anilor, o învățâ toate tainele și științele

lumii, încît fetița ajunsese o înțeleaptă și fermecătoare tînără, cu suflet curat și ales.

În curînd avea să împlinească paisprezece ani, căci trecuseră cincisprezecce ani de cînd Zadum venise, cu apele, în palat.

Cu dragoste nespusă el trecu pe degetul copilei inelul cu mărgăritare al mamei ei și-i spuse că va să sărbătorească cu strălucire ziua aceasta. Poftise pe cei patru prieteni ai săi, vajnicii corăbieri Ben, Pur, Kyn și Dion, ca astfel Dory să cunoască și alte ființe și să intre în rîndul oamenilor.

Palatul fu împodobit ca într-o feerie, uluind pe vechii lui prieteni, ce urcaseră pe scara de frînghie, încărcați de daruri minunate. Fu un ospăț ca-n povești, cu vinurile cele mai de preț, bucatele cele mai alese, fructele cele mai îmbălsămate.

Oaspeții povestiră nenumărate întîmplări din țările și mările străbătute, iar frumoasa Dory, cu o cunună de trandafiri în plete-i lungi, dansă și cîntă pentru ei mai fermecător ca oricînd.

Seara coborî atît de înstelată, încît văzduhul dintre cer și ape părea o țesătură de raze. Apoi luna se ivi ca o văpaie din adîncul apelor și începu a urca în înalt, ca pe-o scară de raze. Un zvon ciudat se ridică din mare, împletindu-se într-o melodie stranie pe măsură ce apele creșteau spre cununa lunii.

Neclintiți pe alba terasă, oaspeții priveau, cu răsuflarea tăiată, la uluitoarea priveliște. Copleșiți, ei plecară capul și genunchiul cu veneratie pe lespezile de marmură, în timp ce marea le cuprinsese picioarele și poalele veșmintelor lungi. Din unde se ridică pe altar, ca o spumă diafană, frumosul Stăpîn al Apelor, care privea atît de fermecător, zîmbea atît de tainic și răspîndea atîta vrajă încît Dory rămase încremenită de uimire. O dragoste nesfîrșită, o dorință ciudată, o putere neînțeleasă o făcură să înainteze lin, ca în vis, spre cel ce o privea tăcut. Picuri lungi de apă i se prelingeau de pe plete și, căzînd pe jos, se prefăceau în mărgăritare. Surîzînd, el întinse mîna spre ea și-i culese un alb trandafir din cunună, atingîndu-i cu degetele-i străvezii, ca o adiere, fruntea albă.

Apoi apele prinseră iar să descrească...

Ca dintr-o vrajă se treziră oaspeții și Zadum, privind aiuriți împrejur. De Dory nici o urmă. S-o fi luat apele în iureșul coborîrii? Jos, pe valuri, se vedea plutind alba cunună de trandafiri, care-i împodobise capul. Nebun de durere, Zadum se azvîrli de sus în mare, afundîndu-se și luptînd cu apa în căutarea ei. Abia mai apucară prietenii lui să-l scoată cu viață din valuri, și-l vegheară multe zile pînă ce-și veni în fire. Cu vorbe calde îl îmbărbătară rugîndu-l a veni cu ei într-a colinda iar mările ca-n trecut, ca să-și aline suferința. Dar Zadum nu voi să lase

cu nici un chip locurile unde odihnea soția iubită și unde nădăjduia ca apele să-i redea iar copila, așa cum i-o dăruiseră cîndva pe Irin.

Prietenii, plecînd, îi făgăduiră că nu va rămîne mult timp singur, cu inima pustie, ci de cum vor găsi prin călătoriile lor vreo copilă orfană, i-o vor aduce degrabă să-l umple iar viața. Zadum, însă, părea surd și mut. Zile și nopți ședea scrutînd marea, așteptînd-o pe Dory. Dar zadarnic se zbuciumau valurile, murmurînd străniі cîntări, căci nimeni nu le mai îngîna. Degeaba susura vîntul, căci nimeni nu-i mai răspundea cu dulci triluri. Pentru cine să mai înflorească trandafirii, pe cine să mai împodobească mărgăritarele? Timpul trecea nebăgat în seamă, de parcă se oprise în loc pentru Zadum, cînd, iată, într-o zi o corabie se opri la poalele stîncilor. La capătul treptelor se ivi grecul Dion, cu o pruncă de nici un an, albă și bălaie, pe care i-o puse în brațe, zicînd:

— Bunule Zadum, iată, într-o călătorie a mea prin recele nord, am găsit această copiliță plutind la întîmpare pe valuri, pe creasta unui ghețar. Deși era înfășurată într-o caldă blană de urs polar, era aproape pieritâ și cu greu am izbutit a o întoarce la viață. Eu, familie nu am, sînt tot călător pe ape, așa că n-o pot îngriji. Îndură-te de zilele ei și crește-o un timp aici, pînă ce voi găsi oameni de treabă a voi s-o ia de suflet.

Zadum se uită uimit la micuța ce-l privea cu ochi mari albaștri. De cînd era pe lume nu mai văzuse ceva atît de luminos, trandafiriu și bălai, atît de deosebită de adorata lui Dory. Amintirea copilei lui îi sîngeră inima și, scuturînd din cap, vrol a respinge necunoscuta orfană. Dar prunca, lipindu-se de pieptul lui ca de un sîn ocrotitor, începu a plînge atît de sfîșietor, încît Zadum o strînse în brațe legănînd-o, alintînd-o cu milă și aceasta se molcomi îndată, rîzîndu-i cu dulce gungurit. Nu se mai îndură a se mai dezlipi de ea.

Pînă-ntr-o lună, ca un făcut, veniră pe rînd ceilalți trei prieteni ai săi, fiecare cu cîte o copiliță de prin depărtatele mări pe care le vînturaseră cu negoțul lor. Și astfel se pomeni bietul Zadum că indianul Pur se înclină și-i pune în brațe o fetiță cu părul ca flacăra și ochii verzi ca algele, zicînd:

— Pe aceasta am pescuit-o în plasele mele, prin apele feniciene. Poartă la gît talismanul unei mari puteri. Cine știe ce sînge curge în vinele ei! Ia-o, și poate ea va abate norocul asupra ta.

— Eu, rosti înclinîndu-se cu veșnicu-i zîmbet chitaiul Kyn, am găsit această micuță chinezoaică plutind într-un coșuleț ce-

ruit pe valurile mării galbene, azvîrlită de cine știe ce mamă obidită. Ajut-o să trăiască, în numele fiicei tale!

Ultimul se înfățișă egipteanul Ben, cu un nodulet de negresă, cu părul creț și mălăsos ca o oiță și ochii atît de întunecați încît însăși noaptea părea a izvorî din ei.

— Pe aceasta poate o fi furat-o fluxul oceanului în albioara ei de pe cine știe ce meleaguri. Cui altui să încredințez acest pui negru, pe care oriunde o vor socoli și crește ca pe o sclavă, de nu le vei îndura tu de zilele ei!

Da, toate erau darul apelor, așa hotăriseră sorții să se strîngă laolaltă în casa lui Zadum. Marea îi luase o copilă, și-i trimisese patru în loc, care vor crește ca surorile sub părintească lui obăduire.

Patru copii sînt mare grijă pentru un bărbat și atîta bătaie de cap încît Zadum nu mai avea timp să fie năpădit de vechile-i dureri. Acum trăia iar din plin, cu îndeletniciri gospodărești și veselie. Neastîmpărata Zan-zy, cu fețișoara ei neagră ca abanosul și ochii iscoditori, se cățăra peste tot și făcea tot felul de șotii. Gingașa Mira-my, cu firea-i ciudată, mîndră și arzătoare, cu părul în inele arămii scînteietoare și șăgalnicii-i ochi verzi, îi punea neașteptate întrebări, uluindu-l cu înțelepciunea ei.

Dulcea Flor-ry, atît de dalbă, cu valul părului de beteală aurie și ochii ca viorelele, cerea mereu să-i spună basme și poeme, ascultîndu-le vrăjită. Sfiosa Lu-ly, cu părul ca pana corbului, strîns în conci la ceafă și ochii codați și negri în pielea aurie, era atît de cuminte și tainică, încît greu putea ghici ce este sub fruntea ei netedă.

Dar toate îl iubeau nespus de mult și, deși erau atît de osebite între ele, se înțelegeau de minune și-i umpleau viața de bucurie. Fiecare, cu trecerea anilor, vădea uimitoare îndeminări și haruri.

Lu-ly picta cu răbdare și rară măiestrie, de parcă chipurile, florile, fluturii și imaginile ce le așternea erau aievea, nu pe mătăsuri sau obiecte.

Zan-zy dansa plină de foc și mlădiere, cînd ca un iureș de furtună, cînd ca o adiere de zefir.

Mira-my, cu vocea-i caldă și adîncă, robea pe fiecare cu cîntecele-i străvii, răscolitoare.

Flor-ry le vrăjea sufletele cu poveștile și poeziile ce le făurea mintea-i visătoare.

Ce coruri, ce dansuri făceau laolaltă, de parcă natura, negăsind alte ființe primprejur, strînsese în ele toate darurile ei. Sau poate pentru că trăiseră mereu libere, cu orizont larg, frumusețe

în jur și iubire ocrotitoare, sufletul, mișcările și mintea. Îi se avîntaseră nestingherite. Privindu-le, Zadum înțelese într-o zi că nu mai sînt niște copii, ci deveniseră niște tinere fermecătoare, gata să-și ia zborul în viață.

Pe mlădioasa Zan-zy, îmbrăcată tot în culori vii, cu sunătoare brățări și cercei sclipitori o vedea adesea cu chipul pierdut, dansînd ca-n vis, cu monotone mișcări, singură pe terasa albă.

— Pentru cine dansezi tu, copila mea? o întreba Zadum neliniștit.

— Oh, știu eu, poate pentru lună! îngîna ea. E ceva ca o chemare în mine.

Flor-ry, ce purta părul auriu revărsat pe vălurile-i albastre, plutind ca niște unde în jurul ei, cu vocea ca un murmur, alcătuia versuri melodioase, ciudate, ce se adunau și se risipeau ca un vis nelămurit în tăcerea grădinii.

— Cui îi închini aceste poeme, fata mea? o trezea Zadum îngrijorat.

— Cui? Nu știu, poate florilor, surîdea Flor-ry. E ceva mai presus ca mine.

Lu-ly, în chimonou-i de mătase brodat cu flori de argint, retrasă în răcoarea palatului, lăurea desene și chipuri neînțelese, fantastice.

Zadum îi mîngîia părul neted ca mătasea și o întreba mirat:

— La ce te gîndești tu, drag copil, cînd închipuiești aceste imagini?

— Oh, tresărea Lu-ly, poate la alte lumi, de dincolo de stele, ce-mi poartă fără vrere mîna!

Lui Mira-my îi plăcea îndeosebi să stea pe trepte, deasupra mării, în bătaia vîntului ce-i răscolea flăcările părului și vălurile verzi de in subțire, părînd că vrea să se ia la întrecere cu valurile în cîntările-i tulburătoare.

— Pentru cine cînți astfel, domnița mea? o întreba Zadum, privindu-i ciudatul talisman de aur de pe piept.

— Poate mării și adîncurilor ei tainice. Ea mi le aduce pe buze, cu freamătul ei, așa cred, murmura ea.

Da, fetele lui nu mai erau copii! Împliniseră cincisprezece ani de cînd li fuseseră aduse. Deci mîine vor sosi cei patru corăbieri, așa cum se învoiseră... Oh, cerule, dar în această noapte vor crește apele iar năvalnic! Spaima îl năpădi, copleșitoare. Cum să le ocrotească, cum să nu le piardă? Dar nu, nu le va pierde! Stăpînul Apelor i-a luat o jertfă, nu-i poate lua toate patru copilele deodată. Și-apoi, nici nu erau odraslele lui, fuseseră găsite pe valuri... Să fi fost menite mării, închinate Stăpînului Apelor? Nu, cu nici un preț nu i le va da!

Tulburat, se duse de îmbrăcă veşmintele-i lungi, albe, de sărbătoare, îşi trecu cordeaua de aur prin pletele-i argintate şi, luînd o mică besactea cu giuvaericale, ieşi în grădină să-şi cheme fetele. El petrecu pe degetul fiecăreia cîte un inel de mare preţ, le împodobi braţele cu brăţări încrustate cu nestemate şi gîturile gingaşe cu şiraguri de mărgăritare, şi grăi:

— Copilele mele iubite, azi împliniţi toate cincisprezece ani. Fie-vă sorocite toate bucuriile vieţii! Mîine vor veni aci cei patru prieteni ai noştri să facem mare sărbătoare şi să punem la cale viitorul vostru. Dar pînă mîine, da, pînă mîine, le strînse el înfierbîntat la piept, să nu ieşiţi cumva pe terasele mării. Vom sta cu toţii aici, în fundul grădinii, odihnindu-ne printre flori. Cu nici un preţ să nu călcaţi porunca mea, îndepărtîndu-vă de mine!

Glasul îi era răguşit, mîinile îi tremurau, ochii neliniştiţi scăpărau în faţa arzîndă, răsuflarea îi era anevoioasă. În timp ce fetele pregăteau pentru cină, el nu înceta a se perpeli pe-afară şi a vorbi singur, de parcă aiura.

— Surioarelor, şopti Flor-ry, cred că tata este bolnav.

— Da, niciodată nu l-am văzut aşa, parcă l-ar roade o mare suferinţă, lăcrimă Zan-zy.

— Priviţi-l cum se zbuciumă cu mîna pe inimă, spuse speriată Mira-my.

— Trebuie să-l liniştim, să nu cadă cumva la pat, murmură, stăpînită ca de obicei, blînda Lu-ly. Îi vom turna în băutură un ceai adormitor, care să-l cufunde în dulce somn pînă-n zori.

— Da, aşa să facem, şi eu simt ceva, ca o neliniştе în aer, în apă, spuse Mira-my cu nările fremătînd.

— Şi inima mea bate mai repede, adaose Flor-ry, dar în faţa lui să fim voioase.

Cina se scurse cu veselie şi cîntece. Zadum abia atinse bucatele, dar neliniştea i se mai ostoise. Închină cupa pentru fiecare copilă pe rînd, privindu-le cu nespusă iubire, apoi lin, fără să ştie, adormi în jilţul lui.

Seara căzuse albastră, stelele se aprindeau ca nestematele, spuzînd apa cu scîntei. O geană de foc clipi la orizont şi luna se ivi din unda imensă, roşie, tainică. Lepădă pe rînd vălul portocaliu, apoi cel galben, oprindu-se în înalt ca o tipsie de cleştar sclipitor. Suprafaţa mării unduia ca argintul viu, se umfla, se înălţa cu un cîntec plin de vrajă. Palatul nu mai părea clădit pe stînci, ci în mijlocul apelor luminoase ce-l cuprinseseră. Cu uşor clipocit undele suiau treptele, intrau pe terase curgînd pe lespezile micului templu.

Mute, uluite, fermecate, ca sub o tainică poruncă, copilele se

îndreptară spre terasă să vadă splendoarea ce se desfășura sub ochii lor. Era un văl străveziu de apă, sau chipul minunat ce le surîdea era aievea? Apa ce picura de pe el, șiroia în mărgăritare pe lespezi, nisipul ce-l atingea pasul său se prefăcea în aur curat, iar colorații pești, pictați pe sideful pereților, prindeau viață, sub adîncile lui priviri albastre, înotînd în juru-i. Nu-l mai văzuseră niciodată, dar parcă-l cunoșteau, parcă-l așteptau de mult, parcă lui îi închinaseră cîntecele, picturile, versurile, dansurile lor. Înaintau ca-n vis spre el, nu simțeau apa ce le cuprindea picioarele, genunchii, mijlocul, umerii, pleoele. Se simțeau ușoare, diafane, fericite sub undele ce coborau lin spre adîncurile mării...

Cînd Zadum fu trezit a doua zi de cei patru corăbieri sosiți la sărbătorire, înțelese, cu deznădejde cumplită, că-și pierduse copilele, și rămase țeapăn, încremenit în jilțul său.

O lună încheiată l-au vegheat cu leacuri și fierturi de plante, credincioșii prieteni, pînă ce trupul i s-a dezmorțit și s-a putut mișca din nou.

— Vei merge cu noi, prietene, în locurile tale de baștină, lăsînd singurătății acest palat al deznădejdelor tale, hotărîră corăbierii.

— Nu, spuse liniștit Zadum, nu mai am mult de trăit, vreau să mă sting aci, cu amintirile mele. Acest palat va fi mausoleul meu, rămînînd ca un monument ce-nchide șapte vieți, întru veșnicie deasupra apelor.

Tăcuți, cei patru coborîră în corăbiile lor, pierzîndu-se în cele patru zări.

Fără șovăială, fără a mai privi o clipă în jur, Zadum se aruncă de sus în clocotul valurilor să-și afle sfîrșitul adîncii dureri, în fundul mării, alături de copilele lui. Dar nu atinse bine apa și diafane jerbe de spumă, ca niște gingașe brațe, îl înălțară, purtîndu-l pe lespezi de stîncă. Bătrînul se uita cu uluire la argintiile fuioare de apă ce păreau niște trupuri străvezii, cu piele încărcate de mărgăritare și ochi strălucitori. Visa, oare, sau ochii aceia ca stelele și dulcele surîs erau ale lui Dory? Dar horbota ceea de aur, din care răsărea obrazul ca spuma, nu era căpșorul lui Flor-ry? Dar susurul acela melodios, nu era vocea minunată a lui Mira-my, și freamătul acela vesel nu era rîsul nestăpînit al lui Zan-zy? Dar mîinile acelea micuțe ca doi boboci de floare ce-i mîngîiau picioarele, nu erau ale delicatei Lu-ly?

Nu, nu se înșela, nici nu aiura. Erau toate cinci copilele lui ce săltau pe unde în jurul său, privindu-l cu nespusă iubire.

— Tată, tată, privește-ne fără teamă, sîntem noi, fetele ce-au

copilărit în grădinile tale. Nu mai fi mîhnit, nu ne-ai pierdut, căci vom trăi veşnic ca fiinţe ale apelor, susură Flor-ry.

— Da, tată, ciripi Zan-zy, noi am fost pe meleagurile unde am venit fiecare pe lume şi-am cercetat care ne-a fost maica şi de ce am fost închinate mării.

— Aşa-i, tăicuţă, noi am fost hărăzite Stăpînului-Apelor, care ne-a crutat de moarte în pruncie ca să fim bucuria singurătăţii tale, dăruindu-ne cincisprezece ani lumeşti, înainte de a ne lua în împărăţia lui minunată, adie glasul lui Mira-my.

— La malul apelor ne-am născut, pe apă am fost găsite, lîngă apă am fost crescute, în ape ne-am întors, leagăn de veci al nostru, murmură, ca o melodie, Lu-ly.

PARTEA II. POVESTIRILE FETELOR

Frumoasa Dory se săltă uşoară din valuri, alături de Zadum pe stîncă, scuturîndu-şi lungile-i bucle brune de picurii spumei.

— Iubitul meu părinte, eu care sînt sînge din sîngele tău, şi totuşi altui părinte închinată, ascultă povestea ce am aflat-o despre neiericita Irin, maică a mea şi soaţă a ta.

Ea se trăgea din neam ales şi copilăria şi-a petrecut-o prin minunatele palate ale Egiptului. De mică se vădise a fi o deosebită frumuseţe, cu buclele-i bogate şi ochii cu sclipiri de aur. Set, fiul faraonului, o îndrăgea pe zi ce trecea mai mult şi inima îi ardea cînd vedea alţi tineri privind-o cu nesaţ, căci el nu putea ajunge niciciud la ea, fiind menit a se căsători doar cu o rudă din sîngele lui, singura demnă să aducă pe lume odrasle regeşti Cînd află că părinţii Irinei hotăriseră a o mărita curînd cu un tînăr curtean, deznădejdea lui nu mai cunoscu margini. O gelozie oarbă îi întuneca minţile şi ajungîndu-i calea, într-o seară, îi şopti cu glas iierbinte:

— Gingaşă Irin, eu nu voi îngădui niciciud nimănui a se însoţi cu tine, căci dorul meu te-a ales în taină a fi mireasă a sufletului meu.

Blata Irin păli de spaimă ascultîndu-l şi murmură:

— Eu soaţă nu am drept a-ţi fi, iar a trăi ascunsă printre favoritele tronului, fără a putea avea copiii mei legiuiţi şi căminul meu, mă îngrozeşte nespus. De m-ai îndrăgi cu adevărat, nu mi-ai dori aşa nelegiuită viaţă, ci m-ai ocroti cu braţul şi

puterea ta. Lasă-mă să plec departe cu cel hărăzit mie, și amintirea mea se va șterge cu timpul, încheie ea.

— Niciodată nu te va atinge un altul, decît eu sau moartea! o înfruntă Set trufaș. Și scoțîndu-și pumnalul de aur, îi reteză neașteptat o buclă lungă de lîngă obraz. Aceasta va fi chezășie în mîna mea, căci cu părul retezat, nu te vei mai putea mărita, fiind semn de necinste.

Nefericita Irin, ascunzîndu-și cu teamă pletele sub o năframă, se rugă cu lacrimi de părinți s-o lase a pleca la doica ei de la marginea orașului, ca tînărul faraon să-i piardă urma.

Nemaizărind-o lungă vreme, Set se tulbură adînc, pierdu pofta de mîncare și somnul și căzu sfîrșit la pat. Fură chemați toți vracii și marii învățați, dar nici unul nu-i găsi leacul. Se zvonea că o tînără îi făcuse vrăji, căci Marele Dregător găsise ascunsă sub veșmîntul lui Set o bucată răsucită de buclă, prinsă cu un fir de aur.

Pe dată porunci a se aduna toate tinerele nemăritate la palat, spre a fi cercetate, așa că trebui a se arăta și ascunsa Irin. Bietele copile ședeau înmărmurite de spaimă, neștiind ce va să le aștepte. Dar nu-i trebui mult Marelui Dregător ca, apropiind bucla cea mătăsoasă de părul fiecăreia, să vadă că se potrivește aidoma la culoarea atît de deosebită a părului lui Irin și la șuvița ciuntită de lîngă tîmplă.

Degeaba plîngea copila juruindu-și nevinovăția, căci fu ridicată și azvîrlită fără milă de pe stînci, jos, în prăpastia mării spumegînde. Cu groaza morții, Irin strigă peste valurile ce o rostogoleau:

— Stăpîne al Apelor, cruță-mi viața și mă leg a-ți închina întîia mea născută întru a fi în veci fiică a ta între ființele mării!

Ca prin minune, clocotul furtunii se domoli, undele, ca niște brațe legănătoare, purtară copila pe înaltele creste tot mai departe, pînă ce-o lepădară fără cunoștință pe treptele teraselor tale. Așa ai găsit-o pe biata Irin, ce-n spaima morții și-a pierdut amintirile, necunoscînd nici cine era, dar a fost nespus de fericită aci. N-a mai apucat a avea mulți copii, cum își dorise, căci, la venirea mea pe lume, s-a stins, nemaiștiind de făgăduiala făcută mării. Dar Stăpînul Apelor s-a îndurat de singurătatea la și m-a lăsat în grija-ți, pînă ce a venit sorocul celor cincisprezece ani.

Tu nu fi mîhnit de pierderea mea, căci tot ar fi trebuit să te părăsesc măritîndu-mă cu cine știe cine, pe cine știe ce meleaguri. Așa, am cîștigat o viață cît vor viețui mările, într-o lume minunată. Nimeni pe pămînt nu mi-ar fi putut dărui ceea ce am aci. O împărăție fără de seamăn se întinde sub ape! Eu

sînt stăpîna unui oraş întreg, scufundat de izbucnirea unui vulcan, care se întinde cît poţi cuprinde cu ochii în adîncurile albastre. Bogate palate şi temple de marmură pe mîndre coloane sculptate se înalţă de-a lungul drumurilor, pardosite cu porfir. Fîntîni împodobite cu statui mîndre străjuiesc pieţele largi. Încăperile palatelor sînt nespus de frumoase, cu pereţii şi podelele făcute din mozaicuri colorate ce-nchipuiesc grădini cu pomi şi flori, animale şi păsări, dănţuitoare şi stăpîni la ospeţe. Prin cleştarul apei se văd ca şi cum ar fi aievea, părînd că se mişcă lîn de unduirea apei, lipsind doar larma lumească. Bogate giuvaericale, podoabe de aur şi argint şi monede stau risipite pretutindeni. Oraşul pare luminat de un veşnic amurg, căci din talpa vulcanului ţîşnesc jerbe de lavă încinsă prin borte ascunse. Din pricina luminii şi a căldurii apei, plantele şi vieţăţile din jur au luat forme şi mărimi neînchipuite. Crinii-de-mare, algele, actiniile au crescut uriaşe, desfăşurînd multicolore braţe dantelate, pline de scînteieri. Peştii enormi au solzii ca nişte platoşe de argint sau bronz, scoicile cît talerele poartă în ele perle cît cireşile, îl ului Dory arătîndu-şi colanele şi brăţările făurite din ele.

Noaptea mă strecor nevăzută şi agăţ monede, mărgăritare şi giuvaeruri în plasele pescarilor săraci, care cad cu faţa la pămînt mulţumind fiinţelor mării. Copiii îmi aruncă flori pe valuri şi eu le las în retragerea apei peşti şi crabi pentru hrană. Sînt cu adevărat fericită. Şi tu, părinte drag, poţi să-ţi pui, în locul lacrimilor, un surîs vesel pe obraz, de mulţumire. Încheie frumoasa-i copilă, sărutîndu-i mîna.

— Da, acum că vă văd pe toate în jurul meu, ştiu că voi fi fericit, zîmbi bătrînul, sorbindu-le din priviri.

Zburdalnica Zan-zy ţîşni din ape pe genunchii lui, cu zulufii ei mărunţi încununaţi cu crenguţe roşii de mărgean.

— Tăicuţă, ascultă şi povestea maicii mele, frumoasa Ebene, din mîndrul neam al Pagailor, trăitori pe insulele calde ale atolilor de corali. Acolo, încă de pe ţărmurile cu nisip de argint, se înalţă palmieri falnici, cu nuci de cocos, desişuri încărcate de fructe sau flori îmbălsămate peste care se lasă în zbor păsările, colibri mici cît bondarii şi fluturi stropiţi cu nestemate, mari cît lăstunii, şi sute de păsări cîntătoare binecuvîntau acea insulă fericită. Oameni cu pielea neagră, lucioasă ca abanosul, trăiau slobozi şi veseli, pescuind, vînînd, cîntînd şi dansînd în sunetul tam-tamurilor.

Dar iată că, într-o zi, se abătu pe acolo o corabie cum nu mai văzuseră vreodată, cu oameni cu ulmitoare piele albă şi păr neted. Localnicii, minunîndu-se, îl înconjurară cu luntrile

lor ușoare, dăruindu-le flori, fructe și nuci de cocos. Oamenii cei albi îi poftiră pe punte, ademenindu-i cu mărgele sclipitoare și băuturi necunoscute, care le tulburară mințile, căzînd în somn greu.

Cînd se treziră, erau departe, în largul oceanului, ferecați în lanțuri și duși să fie vînduți ca robi prin porturi. Și așa ajunse la palatul bogatului Cressus și maica mea, frumoasă, înaltă și subțire ca o statuie lustruită din negru abanos, încît stăpînul îi dădu numele de Ebena. Se mîndrea cu ea, fiind cea mai cu faimă dansatoare din oraș, fermecînd oaspeții pe la vestitele lui petreceri. Flori roșii, cu mireasmă dulce, îi împodobeau urechile, brățări groase de bronz sculptat îi sunau pe brațe, văl mătăsos, bătut cu solzi de aur, îi înfășura trupul ce se mișca în el unduind ca un șarpe, în sunet de flaute argintii. Într-o seară, stăpînul fu atît de vrăjit de dansul ei, încît o chemă la el, o întrebă ce dorință mai de seamă are și i-o va împlini. Ebena îi căzu la genunchi și, cu ochii ei adînci și negri, plini de lacrimi, îl rugă s-o slobozească din sclavie, spre a se întoarce pe meleagurile el iubite. Stăpînul însă clătină din cap.

— Tu-mi ești un bun prea de preț pentru a te pierde. Cu ce mă voi mai desfăta și lăuda eu în fața oaspeților mei? Asta e o dorință prea scumpă pentru o sclavă ca tine. Știi tu la ce prețuri și cu cît aur m-au rugat prietenii a te cumpăra și nu m-am învoit? Le-am făgăduit în schimb a le-o vinde pe copila ta, născută aici, după ce se va ridica pe picioruțe și va prinde tainele dansului tău.

Ebena simți un junghi cumplit în inimă. Copila ei, născută în robie, singurul ei bun și drag în viață îi va fi smulsă și vîndută, ca roabă, pe viață, ea și copiii copiilor ei, în veci.

Cu obrazul împietrit, fără lacrimă sau vaiet, se duse de-și înfășură prunca, ce gungurea dulce, în vălul ei auriu, și o băgă în blidul cel mare de lemn în care pisă grîu pentru fierturi, ascunzîndu-l sub rufele de spălat. În lăsarea serii, se strecură afară cu coșul plin de rufe sub braț, la rîu, mai la vale de gureșele sclave ce spălau și, pe cînd acestea nu se uitau la ea, împinse degrabă blidul pe undele repezi, șoptind: «Stăpîne al Apelor, îți încredințez viața copilei mele, dăruindu-ți-o ție, sau mării, mai curînd decît sclaviei. Ocrotește această micuță, al cărei părinte ești de-acuma!»

Rîul o purtă în joc săltat prin întunericul ce se lăsase, pînă ce ajunse în zori la apele mării. Aci o zări corăbierul Ben, o pescui în blidul el și o aduse pînă în palatul tău, unde am avut cea mai fericită copilărie. Cînd s-a împlinit sorocul celor cincisprezece ani, Stăpînul Apelor m-a dus înapoi spre insulele de

mărgean ale neamului meu. Dacă ai şti, tată, ce irumuseţi sînt acolo, în apa cristalină din împărăţia coralilor! Mii de peşti în culori de pietre scumpe, ori cu lungi voaluri trandafirii, ori cu solzi de aur şi sidef, se zbenguiesc printre înstelatele fiinţe ale mărgeanului, ce par flori albe sau roşii. Stele şi crini-de-mare îşi unduiesc braţele lungi, închipuind feerice grădini sub ape. Noaptea, ies o dată cu luna din valuri, mă aşez sub palmierii ce foşnesc în vînt şi ascult vrăjită cîntecele legănate ale neamului meu, legende vechi şi dansuri înfocate. Cînd vreo furtună le sparge luntrile de recif, eu port nevăzută pescarii pe spate, azvîrlindu-i iar pe plajă, la viaţă. Femeile îmi aruncă cununi de flori îmbălsămate şi talismane cioplite din lemn lustruit, cu iubire şi cinstire. Sînt nespus de fericită, bucură-te cu mine!

Zadum o strînse cu nespusă duioşie la piept. Da, zburdalnica Zan-zy trăia liberă, fără soroc, iar Stăpînul Apelor îi dăruise o împărăţie minunată, cum n-ar fi avut niciodată pe pămînt.

Se întoarse spre mîndra Mira-my, cea plină de farmec nespus, cu pletele ca flăcările jucăuşe şi ochii verzi înrobitori.

— Spune-mi, regină a Babilonului, zîmbi el, cu aceeaşi veche glumă, spune-mi povestea ta.

— Ai ghicit, tată, undui vocea cîntătoare a copilei, căci mama mea era de neam princiar. Era de o stranie frumuseţe, cu pletele-i ca rîuri de aramă ce-i curgeau la călcîie şi ochii mari, prelungi, ca două smaralde încrustate în sidefiul obrazului. De frumuseţea lui Miriam se dusese vestea în tot orientul fierbinte, pînă peste hotarele Persiei şi Indiei. Cu glasul ei limpede şi adînc vrăjea toate inimile celor ce-i ascultau cîntările fără seamăn. Cîţi principi de viţă n-o peţiseră nădăjduind a le fi mireasă! Pînă şi preatemutul Namur, stăpîn al Hiţiţilor, trimisese iuţi călăreţi pe cai aprigi întru a-i fi adusă ca mireasă, dar părinţii trimisera răspuns, cu părere de rău, că fusese deja logodită cu regele Sidonului, cu care întocmiseră zapis. Caravanele urmau a pleca în cîteva zile încărcate cu zestrea copilei, slujitoarele şi paznicii din suită, peste nisipuri şi munţi, spre strălucitul oraş de la malul mării.

Ce minunată a fost acea călătorie prin tăcerea deşertului, unde, în seninătatea necuprinsă a cerului, stelele scăpărau închipuind castele de basm cu mii de ferestre luminate, plutind în bezna celuilalt tărîm. Cînd soarele îşi înălţa potirul de foc, gonind frigul nopţii, caravanele se opreau în vreo oază cu palmieri de cocos, să-şi umple burdufurile cu apă, să adape cămilele, să se tragă la odihnă. Descărcau baloturile pline de scumpe brocarturi, lucitoare mătăsuri chitae, diafane văluri, ţesături ca neaua de in răcoros, obiecte de fildeş şi verde jad, podoabe,

vase de preț și hrana zilnică. Din draperii de purpură alcătuiau cortul miresei regești, așternîndu-l cu covoare mătăsoase, perne din puf de lebădă, învelitori din blănuri scumpe.

Slujitoare dibace îi spălau părul cel lung, îi ungeau trupul cu mirodenii, îi răcoreau pleoapele cu frunze de mirt. Harapi mititei o serveau pe tipsii de argint, în potire de ambră și talere de aur.

Cînd ajunse în falnicul Sidon, mulțimea îi ieși în cale cu ramuri verzi și cîntări, așternîndu-i drumul cu flori. A fost o nuntă ca-n povești, la care fuseseră poftiți mulți regi din țările megieșe, care veniseră cu neprețuite daruri și bogată suită. Printre ei, nedomolitul Namur clocotea de patimă și mînie de a fi fost respins și umilit. Inima-i ardea ca pe jeratic privind la neasemuita frumusețe a lui Miriam, juruindu-și în taină a fi a lui cîndva. Și într-adevăr, nu se împlini anul și dintr-o pricină oarecare, năvăli, încălcînd hotarele, cu aprigii-i călăreți, trecînd țara prin sabie și pîrjol, pustiind palatul de curteni și străji, doborînd în luptă pe rege însuși. Cu ochii negri arzători și sabia înfierbîntată, nu se opri decît în iatacul reginei cea mult dorită.

— De-acum vei fi soață și sclavă a mea și numai a mea. Prunci vei avea numai din osul meu, iar cel ce-l ai cu răposatu-ți soț îl voi da morții, să nu-ți fie alt mai drag decît ai noștri.

Miriam, nemișcată, îl înfruntă cu fulgerele ochilor verzi și fără spaimă sau rugă, răspunse:

— Nu-i nevoie a te mai osteni, căci oamenii tăi au căsăpit toți slujitorii și pruncii din palat. Du-te de te încredințează.

De cum ieși Namur, Miriam grăbi de luă coșul ceruit, plin cu fructe de pe masă, căptușit cu frunze verzi adormiloare, încît prunca învelită în ele să cadă în somn adînc pentru a nu scînci. Scoase fructele și punînd însemnul domnesc de aur de la gîtul ei pe pieptul copilei, se aplecă pe fereastră, lăsînd coșul a se duce pe undele mării, șopti:

— Stăpîne al Apelor, ocrotește mica prințesă ce ți-o dăruiesc întru nemurire.

Valurile se răsuciră, se grăbiră spre larg, ducînd coșulețul tot mai departe, pînă ajunse în plasele corăbierului Pur, care mă aduse în brațele lale primitoare.

— Și aceste giuvaeruri neasemuite ce te împodobesc acum, de unde le ai, prințesă iubită? se miră Zadum de șiragurile de nestemate ce-i înveleau tot trupul și-i scăpărau în plete.

— O, dacă ai ști, tată, în ce neasemuite comori trăiesc! Acolo, spre țărîmul Feniciei, de unde mă trag, multe corăbii au fost scufundate de furtuni. În ele sînt zeci și sute de lăzi cu talanți de aur, giuvaericale bătute în rubine aprinse, albastre safire,

smaralde verzi, ametiste viorii şi galbene topaze, şiraguri de perle sidefii şi diamante cît nucile. Şi cîte vase de alabastru şi jad, tipsii şi obiecte de argint, statui de fildeş, amfore cu vinuri alese sau grîne, sau mirodenii, ţesături şi covoare, şi cîte alte minuni ale măiestriei omeneşti! În fiece noapte îmi pun alte podoabe, ies pe stînci şi prind a cînta cu voce adîncă, răscolitoare, plină de dor. Apele încep a se învolbura în talazuri zbuciumate ce-şi ridică înspumatele creste pînă la cer. Cînd sufletul mi-e împăcat şi cîntarea mi-e dulce, apele se limpezesc ca lacrima, întinzîndu-se ca o nesfîrşită oglindă, iar vîntul mă însoţeşte ca o strună duioasă. Sînt o adevărată regină a apelor stăpînindu-le cu glasul meu, împodobindu-mă cu comorile lor. Şi daruri regeşti fac sărmanelor copile ce se aruncă în valuri din deznădejdea iubirii, înapoindu-le pe ţărm pline de giuvaeruri, încît pot fi cu mîndrie acum miresele celor la care nu puteau nădăjdui.

Poţi fi fericit, tată, pentru mine. La picioarele cărui muritor mi-aş fi putut trece scurta viaţă lumească în modestă trăire cu firea mea?

— Da, aşa ai fost de mică şi mult îmi băteam capul pentru viitorul tău. Ai acum toată strălucirea ce poate nici n-o visai, se bucură bătrînul pentru ea.

Lu-ly pluti sfioasă lîngă el, punîndu-şi căpşorul pe genunchii lui.

— Ascultă acum povestea ciudată a mamei mele. Ea s-a născut în îndepărtata Chină, prin preajma Marelui-Fluviu. Era atît de frumoasă, încît se dusese vestea de minunata Perlă-de-ivoriu, cum fusese numită de către părinţi, din pricina pielei ei aurii ca fildeşul lustruit. Părul neted îi curgea ca o mătase neagră de-a lungul obrajilor cu dulce surîs, iar mîinile-i erau gingaşe, ca doi bobuci de nufăr. Aflînd despre ea, însuşi Marele-Han trimise peţitori la părinţii copilei, dăruidu-le zece saci cu orez şi şase bivolliţe cu malaci.

La început, micuţa Perlă fu întristată, căci i-ar fi plăcut a fi singura soţie a unui bărbat, stăpînă pe pruncii ei, decît o oarecare, printre sutele de neveste ale hanului şi cu copii la cheremul stăpînului. Dar părinţii ei o liniştiră că desigur, cu frumuseţea ei, va ajunge curînd întîia favorită şi stăpînă pe celelalte, iar fiii ei vor fi urmaşii tronului.

Într-adevăr, hanului îi plăcu îndeosebi neasemuita Perlă-de-ivoriu şi multe adevărate perle împodobiră fruntea şi braţele ei. Hanul hotărî a se face mare sărbătoare la naşterea pruncului lor, sortindu-l ca urmaş la domnie. Dar, spre dezamăgirea lui şi teama Perlei, veni pe lume o copilă, nu băiatul dorit, cu atît

mai mult cu cît curțile hanului erau pline de fete care trebuiau hrănite și măritate. După străvechiul obicei al locului, părinții puteau ucide, la naștere, pruncile ce le socoteau o povară de prisos. Așa că, stăpînul, încruntat, chemă pe biata Perlă și-i porunci să fie dată morții acea copilă nedorită.

— Iar tu să pleci în cea de-a șaptea curte, unde stau nevestele nevrednice ce-au născut doar fete. Și numai atunci cînd vei aduce pe lume un fiu ce mi-l doresc atît, să te întorci la curtea dintîi.

Inima Perlei-de-ivoriu se strînse de durere că-și va pierde copila pe care ea o-ndrăgea nespus, dar cu fața neschimbată, spuse repede, cu glas supus:

— Așa voi face, slăvite soț, cu cu mîna mea o voi da pieirii pentru rușinea de-a se fi născut fată.

Se furișă apoi neauzită în iatacul ei, băgă prunca în caseta ei de lemn pictat și lăcuit și, strecurîndu-se prin cele șapte curți, spre chilioara în care va trăi de-acum, își lăsă lucrușoarele acolo și ieși pe nesimțite prin grădină, pe malul rîpos al uriașului fluviu. Într-o clipă lăsă să alunece caseta pe povîrniș pînă ce ajunse la apă și prinse a pluti ca o bărcuță la vale.

— Ție ți-o închin, Stăpîne al Apelor. Fă cum ți-i voia cu nevinovata făptură, îngînă ea cu sufletul zdrobit.

Și apele purtară caseta lin pînă-n drumul marilor corăbii. Kyn, de pe puntea lui, zări primul lădiță din care se auzea scîncet, și trăgînd-o cu un cîrlig, scoase la iveală prunca pe care o îngriji cu multă milostenie și-apoi mă dărui ție, bucurie a copilăriei mele.

Zadum o mîngîie tăcut și lacrimi îi picurară pe creștetul copilei.

— Nu plînge, tăicuță, și nu-mi duce grija. În ape mi-am regăsit pacea și rostul. Trăiesc în locurile strămoșilor mei, în undele bogate ale fluviului, prin delta cea încîntătoare. Tu nu știi cîte minuni ale naturii sînt acolo. În regatul de trestii, nuferi, lotuși și irișI, cu păduri de sălcii și bambuși înalți, trăiesc sute de neamuri de păsări ce umplu văzduhul cu glasurile și zborul lor. Cîrduri de lebede albe, berze și stîrci, flamingi trandafirii, frumoase egrete cu pene dantelate, neamuri de rațe viu colorate, lopătari și cufundaci, și gîște cenușii, cu frumoase inele roșii la gît. În adînçuri, pe sub plaurul plutitor și rădăcinile de sălcii, apa clocotește de popoarele peștilor argintii, aurii, colorați sau negri, iar la gura fluviului, unde se varsă în mare, e bătaia uriașilor moruni și nisetri, cînd își depun icrele, cele mai gustoase din lume, ca niște negre mărgăritare. Multe neamuri de

vulpi, nutrii, castori, vidre, sălăşluiesc acolo. Totul freamătă de viaţă, frumuseţe, colorit.

Oameni harnici, cu pielea galbenă ca şofranul, pescuiesc sau plantează nesfîrşite întinderi de orez în mlaştinile deltei calde. Cînd este vreo sărbătoare, ies cu toţii pe-nserat cu lampioane de hîrtie colorată, înalţă zmee lăcuite, închipuind dragoni, vulturi sau moriştе. Şi cerul se aprinde sub cascada de foc a artificiilor ce ţîşnesc în vîrtejuri şi jerbe ca nestematele. Doar poporul meu cunoaşte taina acestei pulberi fermecate, cu care fac feeria jocurilor de artificii, precum secretul acelor coconi de fluturi, din care trag firele de mătase strălucitoare. Sînt aşa bucuroasă cînd mîn cîrdurile de peşti în plasele lor sau le umplu maiurile cu ouă proaspete de păsări, iar ei aştern cu recunoştinţă ofrande de jad sau ivoriu, cizelate cu migală, în cele mai neaşteptate închipuiri.

— Într-adevăr, minunată lume ai sub puterea ta şi multe necunoscute minuni sînt pe lume! clătină cu uimire din cap bătrînul Zadum. Doar ţie, zîna mea bălaie, cu ochii albaştri, nu-ţi cunosc meleagurile şi neamul. Tu, făuritoare de basme şi stihuri, spune acum povestea adevărată a vieţii tale!

Flor-ry clătină uşurel faţa apei cu degetele-i de sidef.

— Aci sînt ape calde, dar părinţii mei sălăşluiau în fiordurile Nordului, cu marea plină de sloiuri înghe̦ţate. Pînă în pragul verii, aceştia, rupîndu-se din gheţarii veşnici ai polului, plutesc ca ciudate corăbii dispărînd în apele calde. Oamenii acelor meleaguri sînt toţi înalţi şi bălai ca soarele, căruia patru-cinci luni pe an îi duc dorul, căci şade ascuns de cealaltă parte a pămîntului. Dar vara soarele se înfoarce la ei, şi nu se mai coboară de pe cer restul lunilor, dăruindu-se zile fără nopţi. Atunci ochii lor albaştri ca seninul, rîd veseli şi ies cu toţii la pescuit, la semănat şi la vînat.

Maică-mea, Weda, cu părul învăluind-o ca o mantie de aur, rămăsese orfană de micuţă, căci tatăl ei, mare conducător de oşti, murise în luptă, iar maică-sa, la facerea ei. Fu menită deci a rămîne printre fecioarele-preotese, păzitoarele focului sacru şi al cultului asprilor zei ai Nordului. Ele se pricepeau a stringe şi pregăti din ierburi leacuri, balsamuri şi otrăvuri tainice.

După o crîncenă bătălie, îi căzu în îngrijire un tînăr atît de frumos, cum numai zeul dimineţii putea fi. Ea, care nu cunoscuse dragostea părintească, nu ştia ce înseamnă căldura iubirii şi inima-i rece şi măsurată nu i se aprinsese niciodată. Ce simţămînt neînţeles şi fierbinte a străbătut-o dintr-o dată, ce duioşie nespusă o copleşi privindu-l şi îngrijindu-l zile de-a rîndul. Iar mîndrul Erl tot lungea boala, neputîndu-se dezlipi de ochii ei

viorii, de brațele ei dalbe și somnul îi prindea tot îmbrățișați. Dar cînd cornul de bătălie sună iar pe stînci, Erl trebui a-și încinge spada pentru a pleca cu ceilalți la luptă, jurîndu-i că, la întoarcere, va fugi cu ea în lume.

Cu spaimă nespusă își dădu Weda seama că nu peste mult va avea un prunc și nu știa cum să se mai ascundă sub largile-i veșminte, căci ar fi fost ucisă cu pruncul nelegiuit.

Într-o noapte, cîțiva războinici se întoarseră strigînd după răzbunare. Fuseseră zdrobiți în bătălie și viteazul Erl murise mărturisind că el era pricina nenorocirii, deoarece mîniase zeii iubind o fată preoțească închinată altarului.

Ca o fiară ce-și apără puiul se repezi Weda de-și înfășură abia născuta copilă ascunsă în fundul colibei, într-o blană groasă de urs polar și, așternînd-o pe un sloi călător, îl împinse spre larg strigînd apelor:

— A voastră și nu a morții să fie copila mea! Ocrotiți-o, căci voi îi veți fi leagănul părintesc.

Și rămase nemișcată, învăluită în marama lungă a părului de aur, să-și aștepte soarta cu împăcare.

Sloiul pe care pluteam se lovi curînd de corabia năierului Dion, care cu greu mă readuse vieții și mă aduse pe caldele tale tărîmuri. Dar în toate visele nopților mele de aci, rătăceam undeva, departe, pe tărîmuri reci din care cădeau cascade spumoase în valurile ce purtau legănate sloiuri. Acolo m-am întors

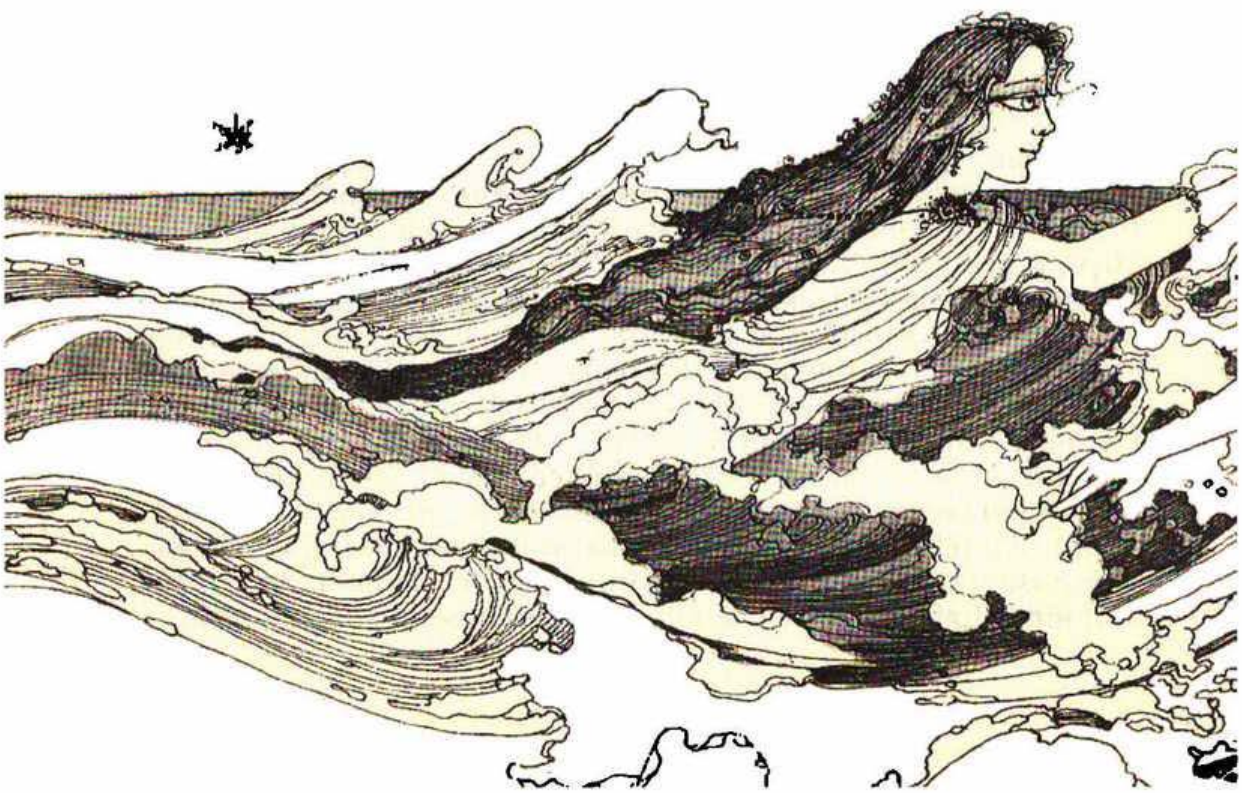

acum, cu inima cîntînd de bucurie. Nici în basm nu se pot închipui frumuseți ca-ntr-acolo. Ghețarii se întind adînc sub marea ce sapă în ei peșteri cu săli nesfîrșite, ca ale unor palate de cleștar. Coloane imense de turțuri sprijină bolțile străvezii, draperii ca o horbotă albă cad în falduri maiestuoase, ghirlande de flori diafane de nea și cîte alte împodobesc grotele.

Cînd noaptea își scapără luceferii, ies la fața apei, pe un sloi și mă uit vrăjită la feeria aurorei boreale ce-și leagănă în înălțimi faldurile uriașe în zeci de culori strălucitoare, destrămîndu-se în valuri de purpură, izbucnind ca într-un foc de artificii, ca o cascadă de curcubee fantastice. Altă dată mă duc pe țărmul de gheață, pe care fumegă pulberea zăpezii, și mă joc cu puii de urs alb sau ai blîndelor foci și morse. Privesc de departe balenele uriașe ce aruncă trombe de apă pe nări, ori la sănțile trase de cîini sau reni, mînate de nordici neînfricați. Alerg după ei ca un fuior de nea și le șoptesc în șuierul vîntului legende și povești pe care apoi aceștia le spun copiilor la lumina opaițului. Mai mult decît atît nu mi-ar fi putut da viața pentru a fi fericită, încheie Flor-ry cu ochii visători.

— Iată, luna coboară, surioarelor, spuse Dory cu grijă. E timpul să ne întoarcem în apele noastre. Iar tu, tăiculă, nu fi neliniștit. Așteaptă-ne la fiecare lună plină aci, pe stînci, și noi vom veni negreșit a te revedea și a-ți povesti alte și alte minuni ale mării.

— Rămas bun! susură vîntul.

— Rămas bun! murmură marea.

— Rămas bun! fremătă valul.

— Rămas bun! chicoti ecoul...

Corăbierii care trec prin preajma palatului singuratic zăresc adesea un bătrîn rîzînd și vorbind pe lespezi, deasupra valurilor.

Îi spun Zadum-nebunul, fără a putea desluși în fuioarele de spumă și stropii argintii ce par a se fugări în jurul lui cu rîsul vîntului și susurul undelor, întruchipări minunate ce-i umplu mintea și viața de bucurie.

Crăiesele codrului

În codrul din străfundul muntelui strălucea un iezăr încărcat de nuferi şi trestii. Acolo, într-o tăinuită poiană înfloritâ, se pitea o colibă din trunchiuri, învelită cu cetină de brad. Sub streaşina ei, atîrnau la uscat rădăcini şi smocuri de ierburi şi puzderie de flori tămăduitoare, iar pe o lăvicioară se rînduiau ulcele cu unsori, licori şi balsamuri pentru orice boală sau vătămare. În faţa colibei, la un foc de găteje clocoteau mocnit, într-un ceaun, ierburi îmbălsămate. O femeie înaltă, cu faţa dată cu unsoare cenuşie de nu i se ghicea chipul şi cu părul strîns într-o basma, amesteca fiertura cînd şi cînd privind grijulie la cărăruia ce se pierdea spre iezăr.

Tufişurile foşniră curînd şi iată, din ele se ivi o copilă de o neobişnuită frumuseţe. Pletele-i arămii îi jucau ca flăcările pe spate, ochii prelungi şi verzi ca de pisică scăpărau sub negrele gene în obrazul poleit de soare. Trupul, subţirel să-l frîngi, se unduia în veşmîntul lung de in. În mîinile-i gingaşe ducea un coş cu ierburi proaspete, ciuperci şi afine. Femeia o privi mulţumită şi zise:

— Pune-le jos, Mirună dragă, și stai de odihnește la umbră.

Fata rise dezvelind mărgăritarele dinților:

— Nu mi-s așa obosită, mamă Kirună. Am întîrziat într-un desiș de-am mîncat fragi și-apoi m-am oprit ici și colo de-am cules tot ce-am găsit de folos în coșuleț.

— Atunci du-te de adă din colibă cartea cea frumoasă și citește-mi ceva, pînă isprăvesc cu fiertura asta.

Miruna aduse o carte cu coperți groase și slove mărunte, măiestrit încondeiate, și glasul ei prinse să picure ca un clopoțel povestirile înțelepte din file.

Dintr-o dată se iscă mare larmă și-n depărtare se auziră clini lătrînd și vînători hăulind.

Cu mare spaimă unele viețuitoare veniră în goană de se ascunseră pe lîngă coliba tăinuită, unde Miruna le liniști cu blînde dezmierdări. Pînă aci era greu de ajuns, căci trebuia a se trece peste marele iezăr și încîlceala desișurilorr sălbatice, așa că nimeni nu răzbea pînă la ele. Într-un tîrziu, vuietul se stinse și seara prinse să coboare liniștită peste pădure. Animalele se împrăștiară și Miruna se ridică și spuse Kirunei:

— Pînă pregătești dumneata de cină, mă duc să mă scald în iezăr, că tare-i cald.

Coborî sprintenă pînă la mal, aruncă veșmîntul de pe ea și prinse a se scufunda tăind mătasea răcoroasă a undei. Deodată, în fața ei, printre trestii, de cealaltă parte, se iviră călări doi oameni care-o priviră încremeniți. Crezînd că-i vreo știmă a apelor ce strălucea, cu trupu-i ca neaua și părul ca flăcările, sub lună, și pierea afundîndu-se sub apă, călărețiii traseră cu spaimă frîiele cailor, care se ridicară nechezînd în două picioare. Unul din călăreți fu azvîrlit la pămînt, rămînînd nemișcat peste bolovani, celălalt o luă la goană înapoi, peste ripe și tufe, și nu se mai opri pînă-n vale.

Miruna ieși furiș din apă, își trase rochia și porni tip-tip să vadă ce se întîmplase cu cel căzut de nu mișca deloc. Sub bătaia lunii văzu un flăcău chipeș, purtînd straie alese, zăcînd cu fruntea însîngerată, așa cum îl azvîrlise armăsarul. Fata se duse degrabă spre colibă povestindu-i Kirunei și aceasta se grăbi a-și lua leacurile și porniră-ntr-acolo. După ce-i spălă rana, i-o unse cu balsam și-o legă cu frunze tămăduitoare. Apoi întocmiră un umbrar de crengi cu așternut de cetină și-l întinseră ușurel.

— Trebuie să fie din ceata care a vînat azi prin pădure și o fi rătăcit drumul cu vreun hăitaș, zise Kiruna. Tu stai de-l veghează și eu mă duc să v-aduc ceva de-ale gurii și să priponesc calul.

Flăcăul sufla greu și tot nu deschise ochii decît abia a doua zi, spre seară. Zări, printre gene, plecată asupra lui, desigur o zînă, într-atît îi păru de frumoasă și deosebită de tot ce văzuse la viața lui, ce-i oblojea fruntea cu mîini mîngîietoare. Ochii ei adînci și verzi parcă-l lineau sub o neînțeleasă putere. Cercă să se ridice, dar capul parcă-i plesnea. Copila îl liniști cu dulce șoaptă, picurîndu-i pe buze o fiertură ce-i limpezi gîndurile, ostoindu-i durerea. Apoi îl ajută a bea o ulcea cu lapte de capră și-i puse la-ndemînă o strachină plină de fragi și-un colț de turtă și ieși ușure, topindu-se în noapte.

A doua zi, aceeași zînă veni iar cu leacuri și merinde și tot așa pînă ce feciorului i se închise rana și se ridică pe picioare. O aștepta cu nerăbdare să se ivească, subțirică, în rochia-i albă de in, peste care se revărsau flăcările părului, cu coșul de papură plin pe braț.

Miruna prea puțin sta de vorbă venind, neîntrebîndu-l niciodată despre el, răspunzînd doar cu surîsuri mirărilor lui, căci Kiruna, care nici nu voise a se arăta, o sfătuise, cu glas hotărît, a nu desluși prea multe tînărului ce azi-mîine, ducîndu-se, trebuia a le pierde urma și a nu ști unde s-a aflat.

Simțindu-se în puteri să plece, într-o zi, acesta grăi:

— Făptură minunată a acestor necunoscute meleaguri, mă numesc Dragoș și dacă nu ești zînă ci ființă omenească, vino cu mine în palatele din vale unde viețuiesc. Ce caută o copilă ca tine în acest sălbatic codru, trăind cu fiarele și nu în rîndul oamenilor? Acolo vei fi cea mai frumoasă și mai curată între alintatele odrasle de neam, și pe tine te voi alege dintre toate, căci anul acesta mi-a venit sorocul, din poruncă domnească, a mă însura. Se vor ține patru strălucite sărbători ale timpurilor anului: cea de aramă a toamnei, cea de argint a iernii, cea a florilor de primăvară și cea de aur a verii. Vor fi poftite multe domnițe, și fiecare va trebui a veni înveșmîntată cu straiele făurite de mîna ei, dovedindu-se, după serbări, care au fost cele mai harnice și destoinice. Toate vor purta chipul ascuns sub măscuțe, pentru ca tinerii ce vor a-și alege mireasă, să nu judece doar după farmecul chipului, dar mai cu seamă după străduința și înțelepciunea tinerei, pentru a avea o tovarășă de nădejde de viață, nu doar o soție ușuratică și negospodară. Dar eu cunosc deja un suflet ales și de bizuință, și cele mai harnice mîini ce nu se tem și nu se rușinează de nici o muncă; cu mîndrie te voi înfățișa tuturor, arătînd că alegerea mea e făcută. Inima ta se învoiește?

Miruna îl privi fermecată. Inimii ei îi era nespus de drag și n-ar fi voit a se mai despărți niciclnd de el. Dar vorbele Kirunei

îi stăpîneau gîndurile. Clătină ușurel din cap și rosti, părînd nepăsătoare:

— O, cei de la curte nu se vor învoi niciciînd a te însoți cu o pădureancă săracă, fără obîrșie și creștere aleasă. Nici un fecior de neam nu poate alege după placul inimii, ci după legiuirea domnească. Cum mă voi mișca eu în acele strîmte încăperi și rînduieli, venită din nemărginirea și slobozenia codrului? Voi fi de rîsul și vorbele tuturor, și nu vreau a-ți amări viața. Dacă m-ai avea atît de dragă, ai lăsa tu totul și pe toți și ai rămîne aci, să-mparți același trai și îndeletniciri cu mine, în împărăția fără de seamăn a muntelui.

Feciorul întinse brațele spre ea și zise:

— O, dacă s-ar putea, cu cîtă bucurie aș face-o! Dar sînt legat prin creștere și legiuire de rostul țării și nu-mi pot lepăda cuvîntul. Dar pe tine te voiesc pe viață, șopti el cu căldură, voind a-i prinde mîinile.

Dar Miruna îl țintì cu ochii ei scăpărînd scînteì verzi și puterea lor îl copleși, rămînînd nemișcat, fără a mai putea face un pas, ca sub un neînțeles farmec.

— Te vei culca și vei dormi pînă ce te voi scula eu, șopti ea celui supus de porunca privirilor înrobitoare.

Dragoș — acesta era numele lui — căzu pe așternut, cufundat în somn lin.

Tînăra alergă la colibă și povesti Kirunei totul, cu ochii înrourați. Buzele femeii pălirâ de teamă.

— Niciciînd, biată copilă, niciciînd tu nu vei putea coborî să te arăți la acele curți domnești, căci mare primejdie ne paște. Acolo sînt dușmanii noștri cei mai haini și fără milă ne-or secera viețile. Găsi-se-va un flăcău din satul de munteni de pe coastă și pentru viitorul tău, dar mai așteaptă un an de zile pînă voi găsi o cale să orînduiesc cele de trebuință. Înfrînge-ți sufletul și dorul cu puterea gîndirii, așa cum te-am învățat, și fii stăpînă pe tine însăți, nu ajunge robita primelor porniri a simțămintelor. În noaptea aceasta îl vom purta pe flăcăul adormit pe calul său, pe cărările noastre tăinuite, trimițîndu-l spre vale, să nici nu știe pe unde a mers și de unde a plecat.

Cu inima mîhnită, Miruna ajută Kirunei a strecura o licoare de somn între buzele feciorului încă ametit și a-l urca în șaua roibului. Kiruna trecu mîna prin dreptul feței lui și rosti poruncă murmurată:

— Niciciînd să nu-ți amintești unde ai fost, și să uiți de această copilă, ca și cum a fost doar un vis!

Apoi luînd frîul calului, porni în noapte pe ascunsele poteci

ale pădurii, tot mai departe, și cu un șuier ascuțit goni calul ce-o luă la fugă spre vale.

În tot acest timp cît Dragoș zăcuse în umbrar, la curțile domnești era mare fierbere. Hăitașul, care se întorsese tot un lac de apă, cu spaima pe chip, în goana calului, povesti tulburat că, rătăcindu-se cu stăpînul său pe niște necunoscute coclauri, dăduseră, spre înnoptat, de un neștiut iezer. Din el se înălțase o zînă a ielelor de bună seamă, strălucind ca neaua și cu ilăcări în loc de păr, care li speriaseră într-atît, încît cali smuciră sălbatic, trîntindu-l pe fecior la pămînt, rămînînd în puterea vederiei, în timp ce el abia scăpase cu fuga.

Auzind, Marele-Dregător se întunecă la față, cu inima neliniștită.

— Trebuie a-l găsi negreșit pe cocon și-a prinde acea tainică vrăjitoare de legendă. Ea e cea care trimite pe spinarea caprei sale leacuri și unsori către pădurenii din satul de sub munte, primind în schimb, ca mulțumire, desagi cu merinde și veșminte. Aceasta a furat, după moartea soției voievodului nostru, pe copila lor, acum cincisprezece ani, și nu am mai putut-o găsi cu nici un chip, căci locurile sînt foarte sălbatice și de nerăzbit. Dar dacă ați pătruns voi doi pînă acolo, du-te degrabă, cu cîțiva hăitași, și cercetați pădurile și coastele stîncoase, pînă veți dibui locul, să aduceți și coconul, și vrăjitoarea, cu orice preț.

O săptămînă încheiată bătură slujitorii domnești coclaurile, dar pe orișiunde o luau, dădeau de pîraie năvalnice și mlaștini, în care cîinii pierdeau urmele, pînă ce-n tulbureala unor zori, se ivi cel căutat, pe jumătate adormit pe roibul său, în drumul lor.

Geaba îl tot iscodi Marele-Dregător, căci flăcăul clătina din cap, neamintindu-și nimic, de bună seamă din pricina rănii de la cap, decît că fusese îngrijit într-o colibă de cineva milostiv. De vrăjitoare, nici pomeneală, nu zărise așa ceva, și dădu poruncă a nu se mai cerceta în zadar. Acum aveau altă grijă, căci trebuia a se pregăti pentru prima mare petrecere, sărbătoarea de toamnă.

•

Miruna rămăsese tăcută și tristă și, zi de zi, începea a slăbi. Mîncarea-i părea fără gust, zilele searbăde, nu mai era cu luare-aminte la culesul ierburilor și nu mai rîdea stropind cu mărgăritarele picurilor, cînd se scălda în apa iezerului. Kiruna o

privea pe furiș și-i înțelegea tînjirea, dar nu spunea nimic. Nădăjduia că, de bună seamă, cu vremea, inima i se va liniști cu uitarea și-o va auzi iar cîntînd.

Dar Miruna nu se lecuia nicicum, frămîntîndu-se cum ar mai putea vedea iar ochii dragi, cum i-ar mai fi iar în preajmă. Își aminti cum îi povestise de cele patru sărbători, cînd domnițe de prelutindeni vor veni împodobite cu mîndre rochii făurite chiar de mîna lor și chipurile acoperite de măscuțe. O, cum ar fi voit să fie și ea gătită și să petreacă la acele serbări, alături de el! Inima ei tresări. De ce nu s-ar duce și ea dacă poate purta chipul ascuns și nimeni n-ar cunoaște-o? Apoi se amărî iar. Ea nu avea acele scumpe țesături din care să-și lucreze alese straie. Cum s-ar putea înfățișa în veșmîntul ei simplu, sărac? Dar pe cînd era în pădure, la cules de ierburi, lumina unui gînd o săgetă. Plantele, iubitele ei ierburi și flori, îi vor dărui rochiile mult dorite. Iaca, urzicile, pe care le va fierbe trăgînd din ele lungi fire de mătase argintie, vor făuri rochia de argint; iată, inul pe care-l va topi în iezăr, rămînînd doar firele albe ca neaua, țesute și împodobite, vor îi rochia de primăvară; iată, frunzele pomilor din care va hrăni viermii fluturilor de mătase, din ale căror gogoși aurii va depăna firul de borangic pentru rochia de aur și tot din frunzele de bronz și aramă ale toamnei, își va alcătui neasemuita rochie pentru prima serbare.

Doar Dragoș spusese limpede că nu bogăția straielor, ci iscusința și vrednicia fetelor vor fi luate-n seamă.

- Începu, bucuroasă, a cînta iar, a alerga harnică după cele de trebuință, a strînge maldăre de urzici, a pune inul în tău la topit, grijindu-se de viermii de mătase cu așternuturi mereu proaspete de hrană.

Se cățără pe înălțimile stîncilor, culegînd flori albe de colț, învelite în puf argintiu, ce nu se ofilesc niciodată, pentru a împodobi cu steluțele lor rochia de iarnă. Apoi, neobosită, fără preget, prinse a-și meșteri rochia de toamnă a primelor serbări. Tăindu-și din pletele roșii cele mai lungi și lucitoare fire, începu a coase cu ele frumoase și colorate frunze din codru. Unele arămii, ce-și lopeau amurgul în aur; altele castanii, cu pete încă verzi, ca stropite cu smaralde, altele ca bronzul vechi, cu luciri de chihlimbare. Atît de măiestru știu a le potrivi și îmbina, încît atunci cînd o îmbrăcă, părea o ramură ruginie ce zbura cu foșnet în vînt, plină de miresme. Își strînse pletele în plasă subțire de ierburi împletite ca o horbotă, și pe frunte își puse șiraguri de boabe chihlimbarii, din rășină uscată de brad. Picioarele le încălță în conduri croiți din piele subțire de căprioară, iar ochii

și-i ascunse sub masca mătăsoasă pe care lipise aripi strălucitoare de gîze, ce păreau nestemate.

După ce o adormise pe Kiruna, turnîndu-i neștiut în lapte licoare de somn, porni, cu seara, la vale, pe tainicile cărări doar de ele știute. Se strecură ca o umbră prin grădina palatului, privind temătoare pe ferestre, în sala cea mare de sărbători. Lumina orbitoare a policandrelor de cleștar, florile toamnei prinse în ghirlande printre coloane, mătăsurile draperiilor lungi și mesele cu ospăț ales, o uluiră întîi, țintuind-o pe loc. Ea trăise de-o viață în pădure și nu cunoscuse nimic dintr-ale lumii, cu bogățiile și rînduielile ei, decît de prin cărți. Zări nenumărate domnițe mascate, toate cu rochii scumpe de brocart brodat în toate culorile toamnei, tot cu fir de aur și aramă și nestemate, grele de atîtea podoabe, din care pricină se mișcau alene la dans.

Miruna șezu o vreme în noapte, urmărindu-le pașii în joc, pînă ce prinse temeinic rostul dansului. Dar parcă tot n-avea curaj să intre, pînă îl zări pe cel drag ivindu-se printre oaspeți. Fără să vrea, inima o împinse și nici nu simți cum urcă scările în grabă.

Cînd se ivi în sală, gingașă și ușoară ca un fluture, părînd însăși Zîna-toamnei coborîtă din codru cu alaiul ei de frunze și mireasmă dulce de rășină, toți tinerii o priviră cu încîntare, întrecîndu-se care mai de care s-o prindă în joc. Dar mai cu seamă Dragoș, chemat ca-ntr-un farmec de privirile ei, părea a nu se mai putea dezlipi de dînsa. Făptura ei, aroma, dulcele glas, totul i se părea cunoscut, deși nici el și nimeni din sală nu știau cine putea fi minunata necunoscută ce zbura în dans ca o frunză ruginie, parcă neatingînd pămîntul. Chiar încărunțitul voievod, preacinstitul Vlad, o privea cu plăcere de pe jilțul său domnesc. Era atît de deosebită decît celelalte!

Miruna era nespus de fericită alături de cel îndrăgit, și nici nu simți cum trecu vremea, cînd se auziră cocoșii cîntînd de miezul nopții.

Marele-Dregător puse trîmbițașii să sune și grăi:

— Acum se vor stinge toate luminile și domnițele își vor scoate măștile, ca apoi să le putem vedea chipurile, dezlegînd astfel taina fiecărei vrednice fecioare.

Cu teamă tresări Miruna, și de cum se făcu întuneric în sală, se strecură afară fugind pe cărările codrului, spre iezăr.

Cînd se făcu iar lumină în palat, toți priviră curioși să afle cine sînt domnițele, căutînd mai cu seamă din ochi acea zînă ce părea un dar al pădurilor, dar cu mirare nimeni n-o mai află.

Geaba tinerele domnițe îl înconjurară pe Dragoș, căutînd a-i atrage ochii asupra chipului lor, căci coconul nu părea a privi cu drag la nici una, călind tot după acei ochi verzi, fermecați, ce-l înrobiseră.

Cu sufletul la gură ajunse Miruna acasă și-și piti rochia și celelalte lucruri într-o scorbură de copac, pe care-o înfundă cu frunziș. Cînd se trezi Kiruna, se minună de cît dormise și de ochii încercănați ai copilei.

— N-am putut dormi noaptea asta de zbaterea crengilor, oftă fata adînc, dar voi dormi mai bine la noapte.

Toamna era pe sfîrșite și se apropia cernerea albă a iernii. Miruna ajuta la umplerea cămării cu merinde pentru lunile aspre, culegînd și punînd la uscat ciuperci și fructe, ierburi gustoase și dulci rădăcini, alune și semințe. Toată ziua trudeau, iar seara, cînd Kiruna se trăgea la odihnă, fata țesea cu sîrg firele argintii de mătase de urzică, împodobind rochia și coronița cu steluțele brumate ale florilor-de-colț adunate. Vălul ce-i înfășura părul, precum și măscuța, le brodă cu puf alb de lebădă ca fulgii de nea, încît păreau proaspăt ninse.

După ce-o adormi pe Kiruna, copila se îmbrăcă degrabă, își puse un cojocel pe spate și porni prin desimea brazilor, la vale. Cînd ajunse cu întunericul în grădina domnească, ascunse cojocelul într-un tufiș și, apropiindu-se de palat, privi pe geam.

Domnițele, cu diademe și colane din lungi diamante ce păreau turturi sclipitori, purtau rochii din fir de argint curat ca luciul gheții, brodate care cu steluțe de cleștar, care cu mărgăritare ca măzărichea.

Cînd se ivi Miruna în prag, o mireasmă proaspătă de zăpadă și celină de brad se răspîndi în sala încălzită și toți recunoscură de îndată pe necunoscuta din toamnă. Dragoș se îndreptă grăbit spre ea și prinzînd-o cu drag în brațe, porniră în dans. Rochia-i ușoară zbura ca un fuior subțire de nea, se vălurea ca argintul unei ape răsfirîndu-se diafană, pe lîngă rochiile grele de fireturi și podoabe ale celorlalte domnițe. Părea însăși Zîna-iernii, filfîindu-și fulgii de nea.

— Cine ești, minunată domniță, și de unde vii? o întrebă, tulburat, Dragoș. Parcă te-aș cunoaște de mult, parcă te așteptam anume, căci semeni cu cineva din visele mele ciudate. Să nu mai fugi la miezul nopții, căci nu vreau să te pierd.

— Oh, rîse fericită Miruna, nu mă vei pierde, căci mai sînt încă două serbări. Nu voi lipsi de la ele, îți făgăduiesc, dar nu-mi ține calea legată, căci nu-ți pot destăinui nimic despre mine.

Și la cîntatul cocoșilor, copila se topi iar în beznă și necu-

noscut, spre mîhnirea coconului şi ciuda domniţelor nebăgate în seamă de el.

Ajunsă acasă, Miruna îşi ascunse lucrurile în vechea scorbură şi intră tiptil în colibă. Kiruna se minună şi de cît dormise, şi de pleoapele viorii ale copilei.

— N-am putut dormi de şuierul vîntului, oftă ea, dar voi dormi mai bine la noapte.

Cît fu iarna de lungă, fata visă la dragul ei Dragoş, împletind fără hodină o horbotă nespus de diafană, din firele albe de in. Dantela se înmulţea zi de zi, închipuind tot flori albe de cireş, încît copila, păru ea însăşi un pom înflorit cu vălul nins de albe petale şi masca din aripi de fluturi sidefii. Pe frunte îşi împleti cunună din flori îmbălsămate de măr, şi pogorî, după ce-o adîncise pe Kiruna în somn, prin codrul beat de miresme, spre curţile palatului. Îmbrăcate în rochii albe de catifea mătăsoasă, brodate cu ghiocei, viorele şi toporaşi de nestemate, cu diademe de perle închipuind lăcrămioarele, domniţele îşi legănau mîndre podoabele în unduirea dansului. Doar Dragoş nu se prinse în joc, aşteptînd cu nerăbdare sosirea îndrăgitei.

Cînd se ivi în sală, în spumoasa-i dantelă, toţi se opriră minunaţi. Părea desigur Zîna-primăverii coborîtă din livezi îmbălsămate, cu alaiul ei de petale. Făptura ei diafană părea a nu suferi greutatea nestemalelor, ci doar gingăşia florilor.

Plutind de fericire, dansară amîndoi pînă la miezul nopţii, copila jurîndu-i că se vor revedea la ultima serbare din vară.

— Şi mă vei păstra la tine oricine aş fi, oricît de săracă şi simplă mi-ar fi obîrşia? îl iscodi ea.

— Nici eu nu sînt de os domnesc, ci crescut de acest voievod întru a-i urma în scaun, fiind fără urmaşi, aşa că oricine ai fi, te voi ocroti şi păstra pentru toată viaţa. Iată, ca legămînt, acest inel cu vulturul crăiesc, pe care, văzîndu-l, nimeni nu te va putea atinge cu vreun rău, dar te leagă pe veci de mine.

Plină de bucurie, Miruna sui parcă în zbor cărările muntelui, pînă la coliba ei. Plti şi rochia aceasta lîngă celelalte, şi se strecură în aşternut, dar gîndurile ce-i roiau în cap nu-i lipiră pleoapele. Kiruna se trezi mirîndu-se:

— Că greu somn am mai avut! Dar tu, parcă n-ai pus geană pe geană!

— N-am putut dormi de mireasma florilor, zise copila, dar la noapte voi dormi mai adînc.

Din ce în ce mai voioasă, spre bucuria Kirunei, fata culegea iar ierburi de leac, rădăcini şi flori, dar într-ascuns, cum rămînea singură, trăgea firele de borangic din gogoşile viermilor de mătase, aruncate în apă clocotită, să poată dezlipi şi depăna

firele subțiri ca cele de păianjen. Din ele, țesu o străvezie rochie aurie și marama pentru păr pe care le brodă cu flori vesele de cîmp. După ce adormi Kiruna și se îmbrăcă, prinzîndu-și vălul lucitor de borangic cu o cunună de înmiresmată sulfină galbenă, păru un fluture de aur cu aripi de mătase, ce parcă sta să zboare în orice adiere. Cu pasu-i ușor, ajunse repede sub lumina vie a lunii, la palat.

Ce rochii de fir scump de aur curat, bătute cu mierii topaze și ce diademe de galbene diamante sclipeau pe domnițele din sala cea mare! Dar cînd intră Miruna, cu diafanu-i veșmînt ce plutea ca o lumină aurie în jurul ei, umplînd sala de aroma pajiștilor, părea însăși Zîna-verii muiată în raze de soare. Celelalte fete o priviră cu ciudă, dar Dragoș nu mai lăsa nici un alt fecior s-o ia la dans, în acea seară, ținînd-o numai pentru el.

— Noaptea asta este ultimul soroc și nu te mai las să fugi. Vei scoate masca, vei spune cine ești și te voi alege în fața tuturor, ca mireasă. Străduința și cinstea ta sînt dovedite, căci ești singura dintre fete ale cărei degete gingașe le-am văzut întotdeauna împunse de ac și fus, asprite de muncă. Nu trebuie să roșești, ci să te mîndrești, căci vrednică și isteață crăiasă vei fi acestei țări.

— Oh, eu nu țin la mărire, nici a fi crăiasă, tremură Miruna, mai bine lasă tu bogățiile și măririle și urmează-mă în lumea mea. Aci eu poate nu voi fi primită și îndrăgită, acolo tu vei fi cinstit și iubit. Te voi aștepta trei nopți de-a rînd în poienița ciutelor, pe care prea bine o cunoști. De nu vei veni, voi înțelege că nu mă dorești.

— Ba te doresc ca soție și crăiasă pe viață și-o voi spune tuturor la scoaterea măștilor.

— Atunci, șopti copila, vino în firida aceea să închinăm noi doi, înainte, un potir de vin întru legămînt.

Miruna scoase pe ascuns din sîn o ghindă, din care scutură pe furiș un praf adormitor în cupa feciorului.

Dar deodată, cei doisprezece trîmbițași sunară de miezul nopții, luminile nu se mai stinseră și toate fetele își scoaseră măscuțele, afară de temătoarea Miruna.

Dragoș înaintă, parcă amețit, cu ea ținînd-o strîns de mînă și rosti:

— Acum veți vedea și pe aleasa mea!

Dar deodată se clătină și căzu adormit într-un jilț.

Miruna dădu să fugă, dar celelalte fete, mînioase și geloase, o împresurară murmurînd și una grăi tare:

— De ce această străină nu vrea niciodată a-și arăta fața

și fuge ca o vinovată? De bună seamă că are vreo boală ori sluțenie de se ascunde atît. Ia s-o vedem și noi! se repezi ea de-i smulse masca și marama.

Ca un riu de foc se revărsă minunatu-i păr, iar fața, ca o petală de mătase, în care luceau smaraldele ochilor, îi uimi pe toți. Un slujitor din sală, văzînd-o, șopti Marelui-Dregător:

— Aceasta-i vrăjitoarea ce am zărit-o răsărind din lac.

— Nu ne putem atinge de ea, căci are însemnul vulturului domnesc pe deget, dar adu degrabă un cîine de vînătoare să-i miroasă urmele s-o putem prinde cu bătrîna în bîrlogul lor, sulfă Dregătorul.

Miruna, simțindu-se încolțită, ridică mîna cu inelul în văzul tuturor și țintuindu-i cu privirile-i fulgerătoare, îi încremeni pe toți pe locurile lor. Apoi dispăru ca un fum în noapte, ajungînd tot într-o fugă acasă.

Hăitașii cu cîinele porniră de-ndată după ea, strecurîndu-se cu greu pe potecile abia ghicite în desimea sălbatică.

Copila căzu cu lacrimi de căință la picioarele Kirunei și-i povesti totul, arătîndu-i inelul domnesc. Kiruna tresări văzîndu-l și-o întrebă:

— Și cum zici că-l cheamă pe voievodul țării și ce înfățișare are?

— O, e ca un stejar falnic, cu ochii ca două frunze verzi, și i se spune măria-sa Vlad.

Kiruna înălță capul, cu ochii parcă înfiorați. Păsărulca cu aripa frîntă, ce-o țineau pe laviță, dădu deodată semn de neliniște. Afară se auzea un zvon înăbușit și-n zorii cenușii se zăriră hăitașii împresurînd coliba. Ușa se izbi de perete și unul din ei strigă:

— Veniți cu noi de bună voie, ori vă legăm fedeleș și vă ducem la curte?

— Venim fără împotrivire, spuse Kiruna mîndră, doar să-mi pun un strai sub broboada asta. Înfășoară-te și tu, fată, cu un văl gros peste rochia asta de borangic și peste plete... Nu-ți fie teamă; cît ai acest inel pe deget, nu se pot atinge de viața ta.

În cetate se stîrnise mare zarvă și norodul venise puhoi să vadă tainicele vrăjitoare și judecata. Marele-Dregător pusese a se întocmi un rug uriaș în mijlocul pieței și aștepta neliniștit sosirea lor. Mulțimea începu să murmure la ivirea Kirunei, ce rămase dreaptă, privind fără sfială în jur. Marele-Dregător îi scrută fața înnegrită de fum și strigă către ea:

— De ani de zile te caut. Tu ești cea care ai furat odrasla voievodului nostru, cînd acesta era pe cîmpul de bătălie și mai-

că-sa abia murise. De nu vei mărturisi de bună-voie ce s-a întîmplat cu prunca, ți-o voi smulge prin schingiuiri și vei pătimi amarnic.

— Voi mărturisi numai de va fi de față și voievodul Vlad, spuse cu hotărîre Kiruna.

— Apoi nu sculăm noi de la odihnă din zorii zilei pe Măritul-voievod pentru o bătrînă nemernică! șuieră degătorul.

— Ba îl veți trezi, căci e vorba de copila lui și numai înaintea măriei-sale voi vorbi. Altminteri, puteți să mă și ucideți, căci nu voi sufla o vorbă, și vei da socoteală! amuți apoi cu dîrzenie Kiruna.

— Să vină voievodul, strigă mulțimea, să facă măria-sa dreptate pentru copila lui!

Voievodul Vlad se ivi cu obrazul aspru pe terasa de piatră sculptată a palatului, însoțit de încă amețitul Dragoș. Acesta, zărind chipul copilei în care luceau ochii codați, fu parcă săgetat de o amintire. Unde și cînd mai văzuse el acest chip fermecat, acel păr de aur și aramă ce-i răsărea neînțeles în vise și acum era aievea? Mîna îi purtă fără vrere degetele la urma rănii de pe frunte. Dar gîndul, înlănțuit de ochii cei verzi și adînci, rămînea rob înlăuntru, neputînd a slobozi amintirile.

Glasul Kirunei se auzi curgînd limpede:

— Mărite voievod Vlad, ascultă povestea aceasta. Acum cincisprezece ani, pe cînd ai fost plecat să bați război cu vrăjmașul, s-a stîrnit la palat veste de spaimă că ai fi pieril în bătălie. Trecu o bucată de vreme și măria-ta tot nu te arătai. Atunci veni la crăiasă Marele-Dregător și-i zise: «Cinstită Doamnă, să te pregătești a pleca la schit, în munți, pentru a te călugări, cum se cuvine la văduvie. Voievodul nostru, ce ți-a fost soț, s-a stins în luptă. Vom crește cu toate cele de cuviință pe copila ce abia ai adus-o pe lume, ca pe-o adevărată odraslă de domn, pînă ce se va face mare și-i vom găsi soț pe potrivă pentru a sta în scaunul țării».

Geaba a jelit biata crăiasă să n-o rupă de prunca ei, căci Marele-Dregător, nemîndurător, a urcat-o pe cal și-a pornit, alături de ea, pe urcușul muntelui, spre schitul de sihăstrie. Numai că, ajunși departe, în dreptul unei ripe adînci, acesta îi dădu un brînci și nefericita se rostogoli în fundul hăului, înțelegînd că acel dregător îi voise pieirea pentru a rămîne să conducă el țara nestingherit. Dar, spre marele ei noroc, în adîncul ripei se strînsese, cu anii, stral gros de frunze veștede, peste care crescuseră în umezeală mușchi des, ferigi și tulișuri mici, așa că biata femeie căzu ca pe o saltea moale, fără a se vătăma prea tare. Privi în sus cu spaimă și zări umbra Marelui-Dregător

aşteptînd pe buza prăpastiei să vină zorii, spre a se încredinţa că-i răpusese viaţa. În grabă, crăiasa îşi trase rochia şi umplînd-o cu şomoioage de muşchi să arate ca trup, o agăţă de un stei ascuţit, încît să pară că în cădere s-a zdrobit de stînci, iar ea se pili pe sub tufe. Cum fulguiră zorii, Marele-Dregător zărind trupul între colţi, dădu mulţumit din cap şi, după ce mai slobozi doi bolovani peste acel strai, îşi întoarse caii, îndepărtîndu-se în grabă. Vreo două zile a zăcut sărmana femeie pînă să-şi vină în fire, cu tot trupul învineţit şi rănit în cădere. Îşi astîmpăra foamea cu ciuperci şi fragii ce-i găsea, să prindă puteri, spre a se putea agăţa de rădăcini şi steiuri să se salte afară. Dar după o zi de arşiţă, o furtună năprasnică slobozi puhoaie de apă, surpînd pămîntul şi dezrădăcinînd copacii, care, izbiţi de vijelie, cădeau cu mare huiet. Unul din ei se prăvăli pe coasta rîpei, rămînînd printre stînci. Cînd furtuna se curmă, udă şi tremurîndă, crăiasa se prinse de rădăcinile copacului şi, agăţîndu-se din creangă în creangă, ajunse, istovită, pe muchia rîpei, căzînd sleită în iarbă. Din pricina hainelor ude şi-a ostenelii, peste noapte o apucară fierbinţelile şi nu mai ştiu nimic de ea. Visa c-o pîrjoleşte arşiţa şi cerea apă şi că cineva i-o strecura printre buze. Deschise ochii cu greu şi-ntr-adevăr, o bătrînă cu chipul înnegrit îi ostoia setea şi boala cu o licoare amăruie dintr-o ulcică. Văzu că se afla într-o colibă afumată, pe vatra căreia clocotea un ceaun cu ierburi aromate. Multe legături de plante tămăduitoare şi unsori de leac se înşirau pe poliicioare. Bătrîna n-a întrebat-o niciodată nimic, i-a dat un veşmînt simplu de cînepă în locul straielor alese, a învăţat-o să mulgă capra, să cunoască plantele, să le culeagă şi pregătească pentru balsamuri şi doftorii. Acolo, în acea paragină din fundul codrilor, era ferită de orice ochi omenesc şi de pumnalul Marelui-Dregător. Dar dorul de prunca ei, rămasă în primejdie în mîinile acelui nelegiuit, îi ardea inima şi nu ştia cum ar putea răzbate la palat să-şi ia biata orfană. Bătrîna, văzîndu-i ades ochii plini de lacrimi, îi spuse simplu, într-o zi: «Bănuiesc că ai adus de curînd un copil pe lume, căci ţi se udă cămaşa de lapte. Îţi voi arăta nişte tainice cărări ştiute doar de mine, pe unde poţi coborî fără primejdie jos, în văi, să-ţi aduci pruncul aci».

Şi ferite de întunericul nopţii, prin neaşteptate şi întortocheate potecuţe, ajunseră în cetatea de sub munte. Ciinii n-o lătrară, căci o cunoşteau bine, aşa că apropiindu-se de palat, se piti sub fereastră şi, cînd doica adormi lîngă leagănul copilei, se sălţă pe fereastră, astupă gura pruncii să nu ţipe speriată şi se strecură tiptil înapoi, spre codru, unde-o aştepta, în marginea lui, bătrîna care o călăuzi pe cărări spre colibă. Crăiasa

îi sărută mîna cu recunoştinţă, plîngînd de bucurie.

«Mi-e de mirare, îi spusese ea apoi, cum de nu ne-a văzut şi oprit străjerul de pază». «Apoi pe acela l-am ţinut eu de vorbă şi apoi l-am adormit cu porunca ochilor mei. Te voi învăţa şi pe tine a-ţi aduna toată gîndirea şi puterea în priviri, supunînd cu ele mintea celui ce se uită la tine, cînd vrei a te feri de el».

Multe lucruri minunate şi de folos a învăţat-o bătrîna şi trăiau toate trei mulţumite în tăinuita colibă, cu anii prinzînd şi copila meşteşugurile lor.

Veşti din lume nu aveau cum răzbi la ele şi crăiasa, ştiindu-şi soţul mort, şi alţi stăpîni duşmănoşi ei acum la curte, nu mai cutează nicicînd a pleca din codru şi-a fi recunoscută de cineva. Dar azi am aflat cu uimire că măria-ta n-ai pierit şi domneşti iar cu cinste, neluîndu-ţi altă soţie, aşa că acum îţi poţi redobîndi crăiasa şi copila.

— Ele trăiesc dară?! strigă cu bucurie voievodul. Fii binecuvîntată, bătrîno, ci spune-mi mai degrabă unde sînt?

— Aci, iubite Vlad, spuse Kiruna, aruncîndu-şi mantaua şi basmaua cu care-şi şterse obrazul. De sub ele răsări o mîndreţe de femeie, în veşmînt domnesc, cu faţa frumoasă izvorînd din părul bogat ca arama.

Ea scoase vălul Mirunei, icoană leită a maică-si, în straiul luminos de borangic.

Al doilea strigăt se auzi cînd Dragoş coborî zburînd şi îngenunche sărutînd mîinile necunoscutei de la serbări, căci era tocmai cu faţa din codru ce-l tămăduise, şi fiica pierdută a voievodului. Vlad le strîngea, cu ochii înrouraţi, pe amîndouă la piept, spre fericirea Mirunei care îşi afla abia acum povestea vieţii ei: un tată şi pe alesul inimii sale.

Mulţimea izbucnise în urale, azvîrlindu-şi în sus căciulile, fîlfîind basmale, aruncîndu-le flori. Doar Marele-Dregător nu mai mişca din jilţul său, împietrit ca o statuie de ochii Kirunei.

— Pe acesta să-l fereci în lemniţă, iubite soţ, iar sus, la mormîntul bietei şi bunei bătrîne care a murit de mult, să-nalţi un templu de marmură alături de coliba ei, întru veşnică pomenire. Şi acum povesteşte-ne şi nouă ce s-a întîmplat de s-a crezut că ai pierit în acea bătălie?

— Kiruna iubită, am fost căzut rănit în lupta cea crîncenă şi-un credincios spătar a sărit să mă apere, luptîndu-se cu trei oşteni deodată. I-a sfărîmat pe aceştia, dar s-a prăbuşit şi el lovit de moarte. Cu ultima suflare, a grăit: «Măria-ta, cînd te vei întoarna în cetate, ai grijă de bietul meu băietan rămas acum singur pe lume!» «Voi face din el mîna mea dreaptă, viteazule,

poți odihni în pace», i-am șoptit eu, închizîndu-i ochii.

Bătaia era în toi, eu, rănit, mi-am pierdut cunoștința și am fost luat printre prinși la dușman. A trecut lungă vreme pînă ce m-am întors la viață, dar m-au îngrijit cu sîrg să poată cere răscumpărarea pentru mine. Cînd află Sfatul-țării că sînt încă pe lume, trimiseră degrabă galbenii de aur ceruți, și ajuns-am într-un tîrziu acasă. Dar aci am aflat cu jale de moartea prealubitei mele soții, după spusele Marelui-Dregător că, plecînd a se călugări la schitul din munți, ori că voise a-și lua viața din amărăciune, ori din întîmplare, alunecase într-o prăpastie, sfîrșindu-se. Iar copila mi-a fost furată de vrăjitoarea neagră, așa cum povestise un străjer, căruia aceasta îi făcuse farmece, luîndu-i mințile în acea noapte.

Marele-Dregător mă tot îmbia în fel și chip a mă însura cu copila lui, dar inima mea n-a mai avut îndemn spre altă soție, căci nu te puteam șterge din suflet. L-am luat deci pe acel fecior al credinciosului spătar, ce și-a dat viața pentru mine, și l-am crescut cu domnească grijă, spre a-mi fi urmaș la tron. Așa că nu vlăstarul meu, Miruna, ce se temea a-i fi soție ca nefiind de rangul lui, e nedemnă de el, ci aceasta se va umple de cinste, însurîndu-se cu ea, ajungînd astfel cîrmuitor de drept.

Tinerii se priviră cu bucurie și mare și frumoasă nuntă a înveselit cetatea timp de trei zile încheiate.

Iar voievodul Vlad și mîndra Kiruna trăiră fericiți pînă la adînci bătrînețe.

Craii curcubeului

Se spune că odinioară, peste toate întinderile de apă ale pămîntului, domneau doi fraţi: Împăratul-oceanelor şi Craiul-apelor-dulci, cel cu barba învălurită ca spuma unui şuvoi de munte şi ochii albaştri ca seninul undelor. Crăiasa lui cu părul curgînd pînă la călcîie ca o cascadă argintie, avea ochii verzi ca adîncul lacurilor şi glasul cristalin ca un izvor zglobiu de munte. Şi Măritul-Crai îşi dorea nespus un fecior să-i urmeze la tron, dar neastîmpărata crăiasă îi dărui tot fete, şapte una după alta, tot nădăjduind de fiecare dată că se va nimeri a fi flăcău. Abia a opta oară coconul multaşteptat veni pe lume, spre marea bucurie a craiului.

Şapte zile ţinură serbările şi praznicele în cinstea lui Strop-de-rouă, vlăstarul domnesc.

Ei, dar pînă la naşterea lui, casa domnească se umpluse de fete, şi care cum se împlinea anul, era menită a fi zîna vreunei ape a împărăţiei, fie ele rîuri, lacuri, pîraie, cascade sau ţîşnitoare havuzuri. Cu trecerea timpului creşteau care mai de care mai frumoasă şi mai cu har.

Rozana, cea dintîi, și zînă a rîurilor mari ce străbăteau ținuturile, n-avea pereche în lume cu părul ei roșu ca o văpaie și ochii negri ca doi tăciuni. Mlădioasă, cu pasul ușor, dansa zburînd ca o flacără prin încăperi.

Profira, cea de-a doua, zînă a bălților cu păsări și pești, avea părul porfiriu cu luciri de chihlimbare și ochii blînzi, de căprioară. Ea avea mare tragere de inimă către slove, fiind nespus de înțeleaptă și toate cărțile cărturărești nu mai aveau taine pentru ea, chibzuind de toată minunea socoteli și judecăți domnești.

Glafira, cea de-a treia, bălaia zînă a fîntînilor și havuzurilor jucăușe, avea cosițele ca două șiraguri de galbene topaze și ochii cu sclipiri de aur. Veselă și harnică, ea lucra marame cu fluturi și cămăși cu fir, fără seamăn pe lume.

Cea de-a patra, Smaranda cea cu ochii verzi ca frunzele muiate-n rouă și părul castaniu, menită a fi zîna lacurilor verzi de munte, picta de mai mare dragul, în minunate culori, vase și talere scumpe, rochii și pereții încăperilor, cu priveliști de basm.

Safira, cea cu zulufii ca spicul și ochii ca albăstrelele, a cincea copilă și zînă a piraielor albastre ce coborau cu dulce susur prin poiene, avea glasul argintiu și fermecat ca și acestea, prinzînd pe toți în mreajă cu cîntecele ei.

A șasea domniță și zînă a cascadelor viorii de munte, gingașa Viorica, cu plete brune și ochii ca ametistele, era mare meșteră la cioplit și șlefuit. Din minușițele-i dibace ieșeau adevărate dantele din lemn îmbălsămat, păsări și flori din nestemate, vase și chipuri din fildeș și sidef.

Violeta, ultima copilă, frumoasă de nespus cu părul-i ca pana corbului, strîns cunună pe cap și ochii ca doi toporași violeți în fața-i albă ca marmura, era zîna izvoarelor calde ce țîșneau din adîncurile grotelor, în salturi jucăușe. Era tot pe gînduri, visătoare, alcătuind meșteșugite stihuri și basme ce le depăna cu haru-i de povestitoare neîntrecută. Pe la petreceri și șezători, toți se strîngeau în jurul ei să-i asculte închipuirile fermecate.

Tare mai era mîndru craiul de fetele lui și de harurile lor, și socotea că greu se vor găsi feciori pe măsura unor asemenea zîne.

Dar domnițele nici nu se gîndeau la măritiș, ci alergau voioase peste piraie, sau se prindeau în hore vesele, ușoare ca fluturii prin grădinile palatului. Și ce grădini de basm erau acelea, cu toate neamurile de flori și copaci plini de roade, cu jocuri de apă neasemuite! Havuzurile își aruncau jerbele de stropi diamantini ce țeseau o pînză de raze și scîntei în bătaia soarelui.

Lumina ce trecea prin pulberea de apă se risipea în curcubee diafane, ce intrau pe ferestrele fetelor şi se răsfrîngeau prin oglinzi, în culorile nestematelor. Roşu în iatacul Rozanei, portocaliu la Profira, galben la Glafira, verde la Smaranda, albastru la Safira, vioriu la Viorica şi violet la Violeta.

Ochii copilelor priviră fermecaţi la jocul de culori din oglinzile lor şi fiecăreia i se păru a zări în cristalul ei un chip de Făt-Frumos, cu straie bătute în nestemate din acea culoare. Dar Soarele coborî pe după copaci şi vedeniile se stinseră din faţa ochilor lor. Zicîndu-şi c-a fost doar o părere, îşi văzură fiecare mai departe de îndeletnicirile sale. Numai că, a doua zi, cam pe la acelaşi timp, Soarele, trecînd prin ploaia havuzurilor, îşi răsfrînse iar lumina în cele şapte culori, oglindindu-le în iatacele fetelor.

«Acum nu mai e vis», îşi zise Rozana, privind la crăişorul în haine de roşie catifea, brodată cu rubine.

Acesta îngenunche şi întinse mîinile spre ea, privind-o cu nesaţ, dar lumina păli la trecerea unui nor şi astfel se stinse şi raza cea roşie. Rozana zbucni afară, de parcă l-ar fi putut afla în grădină şi iată că toate domniţele se întîlniră, privindu-se nedumerite, în jurul havuzului.

— Surioarelor, nu ştiu ce să fie cu mine, dar eu văd la trecerea soarelui prin oglinda mea, un crai ca în poveşti, muiat în lumină portocalie, cu coroană de chihlimbare, spuse Profira.

— Eu aşijderea, se mîndri bălaia Glafira, doar că al meu poartă straie de fir ţesute cu galbene topaze şi cunună de aur.

— Şi eu văd ca şi voi, sări Smaranda, şi e îmbrăcat cu mantie verde de mătase şi pe frunte poartă un colan de smaralde ca nişte boabe de struguri.

— Oh, dac-aţi şti ce frumos e acel ce-l văd eu, cu ochii ca peruzelele, coroană de safire şi veşminte brodate cu albăstrele! şopti blînda Safira.

— Mie, ciripi Viorica, mi s-a înfăţişat un tînăr îmbrăcat în catifea vioriu, cu şirag de ametiste pe fruntea-i crăiască.

— Iar mie, murmură visătoare Violeta, mi-a îngenuncheat la picioare un mîndru voievod cu hlamidă de brocard violet şi lucitoare diamante în cunună.

— Surioarelor, spuse Rozana, toate am văzut cîte un crai neasemuit, aşa că nu-i ceva părelnic. Ei ne apar doar cînd soarele îşi răsfrînge culorile în oglinzile noastre, deci trebuie să fie făpturi ale soarelui, ce vor a-şi deschide inimile către noi. De mîine îi vom aştepta la acel ceas de trecere a soarelui prin dreptul havuzului şi vom încerca a le vorbi cu drag.

Doar că zilele următoare norii acoperiră cerul, cernînd ploaie

și cenușiu peste grădini. Domnițele, din voioase cum fuseseră, se făcură tăcute și triste și nu-și mai vedeau cu tragere de inimă de treburile lor. Ba începuseră chiar a tînji și a slăbi văzînd cu ochii.

Bătrînul crai se mira de schimbarea lor, dar isteața crăiasă înțelese de-ndată care e boala copilelor.

— Să știi, măria-ta, că fetelor noastre li s-o fi făcut de măritiș. Noi tot copile le vedem, dar dacă te uiți bine la ele, au crescut codane mari, subțirele și coz de frumoase. Eu zic că a venit timpul să ne gătim de nuntă.

— Apăi dacă-i așa, ia să vină de-ndată domnițele aci, porunci craiul către slujitori.

De cum se înfățișară, acesta le privi lung în tăcere, dădu din cap dumerit și grăi:

— Dragele noastre odrasle, iaca, am hotărît ca săptămîna ce vine, la sărbătorirea celor treisprezece ani ce-i împlinește fratele vostru, să vă găsiți, printre oaspeții de seamă ce vor veni, soți pe măsura și placul vostru.

Fetele plecară capetele supuse, cerînd părintelui lor încuviințarea ca această alegere s-o poată face într-o zi luminoasă cu soare.

Craiul se întoarse nedumerit spre crăiasă, dar aceasta, zîmbind șiret de taina copilelor, răspunse:

— Păi, măria-ta, o hotărîre așa însemnată pentru viața lor nici nu poate fi luată decît în zi luminată, cînd tinerii pot ieși prin grădini să se plimbe și să se cunoască mai bine. În soare înflorește orice floare, nu la fum de lumînare, încheie ea.

Mare forfotă cuprinse palatul cu împodobirea sălilor, cu pregătirea bucatelor de soi, cu alegerea veșmintelor sărbătorești. Ploile mai conteniră și norii păreau că încep a se subția. Bucuroase, copilele își curățau și împodobeau apele ce le aveau în grijă, umplîndu-le cu nuferi albi, lotuși trandafirii, pești cu solzi sclipitori, pietriș colorat și cîntători brotăcei prin stufuł des. Sălcii pletoase, tufișuri de flori îmbălsămate și bărcuțe ușoare se legănau de-a lungul malurilor. Viorica struni izvoarele în vesele cascade, iar havuzurile Glafirei țîșneau în feerice jocuri de ape măiestrit rostuite.

În cea de-a șaptea zi, oaspeții începură a sosi din toate cele patru hotare, iar sălile și terasele se umplură de domnițe și crăișori arătoși. Aceștia priveau cu plăcere spre cele șapte copile ale gazdelor, mulți însoțindu-le cu alese vorbe și poftiri la dans. Dar fetele priveau neliniștite pe ferestre și nu-și prea încurajau petitorii.

— Ei, v-ați făcut alegerea? le întrebă grijuliu craiul.

— Mai îngăduie-ne, tăicuță, încă nu s-au scurs cele șapte zile.

— Fie, mormăi el, dar nu știu ce vă tot codiți atît și stați tot cu ochii pe cer, că doar nu de-acolo o să vă pice aleșii inimii.

Dar iată că în clipa aceea norii se sparseră, risipindu-se spre fundul zării și soarele izbucni în înaltul cerului scăpărînd scîntei în miliardele de picături de apă din aer și de pe pămînt. Ca într-o minune, un uriaș curcubeu se arcui în șapte luminoase culori. Și mai de minune, din capătul lui, ce părea a sfîrși în fundul grădinii, se iviră șapte călăreți, coborînd fiecare dintr-o altă culoare. Primul, ieșit din aprinsul roș, pe un armăsar roib cu frîiele bătute în granate, purta veșminte de mătase purpurie și coroană de rubine înflăcărate.

Al doilea, venind din dîra portocalie, pe un cal pag cu valtrap tivit cu chihlimbare, avea haine de culoarea caiselor rumene, brodate cu opale ce aruncau dulci lumini portocalii, și coroana tăiată în porfir.

Al treilea, încununat cu aur și-nveșmîntat cu brocart de fir sclipitor, se desprinse din galbenul viu, înaintînd pe falnicul cal șarg cu coamă aurie împletită cu topaze ca mierea.

Al patrulea păru a veni din verdele lui, ca dintr-un codru des, purtat de calul său sur, cu șaua bătută în turcoaze verzui. Purta haine de catifea verde ca bradul și cunună de smaralde.

Al cincilea ieși ca dintr-o senină mare, cu calu-i alb ca spuma și frîul cusut cu peruzele. Avea straie brodate cu flori albastre și coroană de argint bătută în safire.

Al șaselea se ivi din dunga viorie, pe calul său vînăt-rotat. Avea veșmînt de culoarea viorelelor și fruntea încununată cu limpezi ametiste.

Ultimul, măreț pe calul său murg, împodobit cu agate, apăru din violetul-purpuriu, cu mantia de catifea violetă și coroană de platină bătută cu mari diamante.

Toți șapte la rînd, descălecară în fața mulțimii uimite și se înclinară adînc în fața Craiului-apelor.

— Măria-ta, grăi Roșu-Crai, noi sîntem șapte frați, domnitori în cele șapte țări ale curcubeului și-am venit să cerem de soții pe cele șapte zîne-ale apelor.

Bătrînul crai privi cu mirare către ei și apoi către fetele lui, care surîdeau cu obrajii îmbujorați de bucurie.

— Fiți bineveniți, cinstiți oaspeți, și dacă aceste domnițe vă vor, voi încuviința de bună seamă aceste căsătorii. Dar, rogu-vă, de unde le cunoașteți domniile-voastre de le-ați îndrăgit atît?

— Le știm, măria-ta, și le-am avut dragi de cînd erau micuțe și zburdau prin poiene și grădini, căci noi, cît soarele era pe

cer, priveam prin toate miile de curcubee mărunte ce le țeseau picurii sclipitori sub bătaia razelor. Cînd au crescut mari și chipeșe, ne-am arătat lor în oglinzile din iatace și-am înțeles că le-am căzut și noi dragi, mărturisi Portocaliu-Crai.

— Vezi, dară, zîmbi Crăiasa-apelor, de-aceea nu voiau ele a-și alege soți decît numai și numai în zi însorită, doar vă veți arăta domniile-voastre!

— Hm, glumi craiul, păzești copilele cu ușa încuiată și flăcăiașii prin oglinzi se-arată! Dar spuneți-ne și nouă, din ce părinți vă trageți?

— Măria-Ta, glăsui Galben-Crai, noi sîntem fiii Soarelui și ai preafrumoasei Iris, zînă a curcubeului. Povestea noastră e fără de seamă, ascultați-ne. Cîndva, la începuturile lumii, cînd negurile hălăduiau peste văzduhuri, domnea Craiul-Nourilor, care luă de soție pe diafana Zînă-a-brumelor. Din cei doi părinți neiubitori de soare, se născu o copilă nespus de frumoasă, cu pielea lăptoasă și aproape străvezie ca un opal, de aceea și fu numită Domnița-Opal. Era atît de gingașă, încît părea făurită din horbota spumei. Privind-o, Marele-Vraci glăsui: «Măria-Ta, s-o păzești cu mare strășnicie ca nu cumva vreodată să o atingă lumina Soarelui, căci în mare primejdie va fi. Robit de frumusețea ei, Soarele ți-o va răpi, dar căldura și strălucirea lui o vor păli ca pe o floare, curmîndu-i zilele».

Părinții, temători în a nu-și pierde copila, rostuiră un iatac minunat, ce dădea în grădina dinspre miazănoapte, unde Soarele nu răzbea niciodată. Încăperile erau îmbrăcate în covoare scumpe și moi, pe care tălpile pășeau neauzit, iar pereții din lemn îmbălsămat erau sculptați tot cu ghirlande de flori și fluturi. Draperii de catifea groasă, aurie, astupau ferestrele înalte,

făurite și ele numai din bucățele de sticlă colorată, prin care lumina se cernea în dulci luciri de nestemate.

Ziua, diafana copilă plutea prin încăperi ca un abur ușor în vălurile-i albe, privegheată de grijulia-i mamă, care o învăța cu dragoste a cînta, a țese, a dansa și-a desluși slovele, la lucirea luminărilor înmiresmate ce-și răsfrîngeau lumina într-un joc feeric, în oglinzile de cleștar de pe pereți.

Abia cînd stelele apăreau pe cer, ușile se deschideau și domnița alerga fericită printre copaci, sorbind răcoarea nopții și mireasma florilor. Așa trecură cincisprezece ani fără ca vreodată copila să fi zărit Soarele, să știe cum este ziua. Acum, că se făcuse fată de măritat, părinții se frămîntau cu cine ar putea-o căsători, pentru a fi ferită mai departe, cu grijă, de primejdia Soarelui.

— Îngăduiți, se plecă Galben-Crai, ca de-aici încolo să vă povestească frate-meu Verde-Crai.

— Dădură veste în toată lumea, reînnodă acesta firul, să se înfățișeze toți crăișorii ce-ar voi a se însura cu prealrumoasa Domniță-Opal. Veniră mulți tinerei care, numai zărind-o, își robiră inima, dar numai trei dintre dînșii mulțumiră pe părinții ei: Craiul-ghețurilor-veșnice de la miazănoapte, Voievodul-codrilor-deși de la miazăzi și Stăpînul-grotelor-subpămîntene, unde Soarele nu răzbea niciodată.

«Măria-Ta, șuieră Craiul-ghețurilor, în împărăția mea noaptea domnește șase luni pe an. În bezna geroasă, doar feericele jocuri de lumini diafane ale aurorelor polare își flutură draperie de purpură și aur peste horbota zăpezilor, revărsînd cascade de culori iluzorii. Apoi, cînd vine vara, mă trag în peșterile de cleștar ale ghețarilor, unde Soarele nu intră niciodată.»

«Măria-Ta, păși în față Voievodul-codrilor, eu vin tocmai din meleagurile ce încing brîul pămîntului cu veșnice păduri nepătrunse. Acolo, căldura mare și ploile zilnice fac să crească copaci uriași, înlănțuiți de liane și orhidee îmbălsămate, și orice petic de lumină e astupat de încîlcite stufișuri înflorite mereu. Fluturi uriași, păsările cu dulci triluri și mii de gîngănii colorate se fugăresc prin umbra cea verde, unde, deși e împărăția Soarelui, razele lui nu pot pătrunde niciodată în afundul codrilor.»

Frumosul Crai-al-grotelor, cu straiele-i de catifea neagră cusute cu argint și cunună sclipitoare din cristale de stîncă, cu mersu-i lin, se apropie de tron, grăind:

«Măria-Ta, în împărăția mea subpămînteană, care nu cunoaște Soarele, sînt frumusețî nespuse. Palate ca-n basme, cu săli necuprinse de ochi, ce-și poartă bolțile sprijinite pe coloane

înalte, înlănțuite de ghirlande cu flori de cristale. Statui uriașe, draperii în falduri dantelate, trepte în cascade împietrite, jilțuri și mese sculptate măiestru de picurii de apă de-a lungul veacurilor, împodobesc încăperile. Aerul e dulce și egal, fără geruri și arșiță, vînturi sau ploi, așa cum de minune ar putea trăi neprimejduită Domnița-Opal, dacă mă voiește.»

«Desigur că voiește, încuviință tatăl, zărind obrăjorii copilei care se-mbujorară privind pe furiș la frumosul crai. Poți fi liniștit știind-o acolo unde nu-i nici cer, nici Soare, nici ger aspru, nici dogoare!»

Și se făcu nuntă mîndră, după care tinerii plecară în taina nopții, în împărăția grotelor subpămîntene. Ce-a mai urmat, v-o povestește mai departe Albastru-Crai.

— Acolo, depănă firul acesta, veni pe lume micuța Iris, minunata zînă bălale, cu degete trandafirii și fața ca un crin. Ea își trecu copilăria prin peșteri alergînd, pe nisipurile argintii, plutind pe lacuri adînci și verzi, în care înotau ciudați pești albi și răcușori străvezii, ori scăldîndu-se în înspumatele izvoare calde ce țîșneau din adîncuri, lăsînd prin scobituri cristale mari de ametist ca niște nuferi viorii sclipitori, așa, ca frate-meu Vioriu-Crai, ce vă va povesti mai departe:

— Dar iată că-ntr-o zi, urmă Irățîne-său, coborînd pe undele unui pîrîu, ajunse o dată cu el în locul unde acesta zbucnea afară la fața pămîntului, printr-o bortă ascunsă de tufișuri și stînci. Și deodată, Iris zări lumina și culorile ei uluitoare, dăruite florilor, cerului, copacilor, apelor. Întîi privirea păru a-i orbi neînvățată cu strălucirea, dar, încet-încet, se obișnui și rămase cu ochii vrăjiți de minunatele culori, necunoscute ei înainte, pînă ce înserarea le stinse rînd pe rînd.

De atunci, Iris, zi de zi, alerga la spărtura din stînci, să privească afară și, în zilele cu ploaie, se întorcea întristată în adîncuri. Părinții se mirau de schimbarea ei, văzînd-o că tînjește tot mai tăcută, dar copila nu îndrăzni a le spune nimic, știind cu ce strășnicie era oprită vederea Soarelui.

Dar zilele frumoase se întoarseră și Iris rise iar cerului albastru. Atunci Soarele tocmai cobora spre asfințit, și o rază pătrunse drept prin borta joasă, căzînd pe chipul ei. O clipă păru că Soarele încremenește pe boltă cu privirile ațintite pe minunatul chip, dar pămîntul, în rotirea lui, îi umbri locul și fața copilei necunoscute. Dar și Soarele, și Iris, se simțiră ca săgetați în inimile lor și, a doua zi, amîndoi așteptară tremurători clipa revederii. Iris izbucni afară din peșteră întinzînd brațele spre Soare și, ca în povești, două raze lungi o cuprinseră și o înălțară în slava de aur.

— Fie ca frate-meu, Violet-Crai, să vă isprăvească povestirea.

Acesta se înclină și urmă:

— Durerea bietei Opal de-a-și fi pierdut copila se ostoi abia cînd Iris îi trimise vorbă cît de fericită este în împărăția Soarelui și că va veni să-i vadă după orice zi cu ploaie, făurind minunată punte din cele șapte culori ale luminii, ca șapte trepte de la cer la pămînt, arcul strălucitorului curcubeu. Frumoasa Iris dărui Soarelui șapte feciori, fiecare din ei fiind sortit a împărăți cîte o culoare, și aceștia sîntem noi, craii curcubeului.

— Minunată povestea vieții voastre și minunate trebuie să fie și tărîmurile ce le stăpîniți. Sînt bucuros ca fetele mele să ajungă crăiesele acelor meleaguri și hotărăsc ca nunțile să le facem șapte zile la rînd, în fiecare zi în altă țară, altă strălucită nuntă domnească, încheie Craiul-apelor, spre bucuria tuturor.

Porunci a se încărca șapte rădvane cu lăzile de zestre, nuntașii și oaspeții, și pornind în iureș spre Curcubeu, intrară în minunatele culori ca într-o feerică lume. În primul ținut, al lui Roșu-Crai, străluceau toate nuanțele roșului, de la dulce trandafirliu, la înflăcăratul purpuriu. Toate florile lumii cu petale roșii: maci, trandafiri, garoafe, dalii, lalele, bujori și cîte altele necunoscute lor, îmbălsămau grădinile, pline cu tufișuri de zmeură, căpșuni, fragi și coacăze, copacii cu mere rumene, cireșe și rodii cu miez ca jeraticul umpleau livezile. Așezările aveau case de cărămidă smălțuită și acoperiș de țigle roșii, palatele din marmură roză, cu turle din granate vișinii, se oglindeau în ape limpezi, pline de pești roșii și corali. Flăcăi cu straie purpurii și fete cu văluri trandafirii îi întîmpinară cu mare bucurie, însoțindu-i cu cîntece și flori pînă la mesele încărcate cu colaci rumeni, clondire cu vin rubiniu, rozalii viței și purcei fripți și cîte alte bucate alese.

În jurul unui foc uriaș se învîrtea o horă veselă, cu nenumărate paiațe, pitici hazlii, bufoni caraghios sulemeniți, nuntași în costume și măști mucalite, ce cîntau cu foc.

«E meleagul veseliei,
E tărîmul dibăciei,
Țara făurarilor,
Și-a meșteșugarilor»

Sub cerul învăpăiat ca un amurg, multe ore a durat nunta lui Roșu-Crai cu voioasa Rozana cea cu părul ca arama, revărsat pe lunga-i rochie de mătase trandafirie.

A doua zi, după odihnă, cele șapte nunți, cu oaspeții lor, intrară în țara portocalie, unde lumina unduia cu dulci sclipiri

de bronz. După veselia și vuietul din Roșia împărăție, o blîndă liniște plutea peste întinderile noii țări. Fură întîmpinați de sfetnici sfătoși, învățați de seamă, condeieri vestiți, dascăli și grămătici. Ei îi purtară prin parfumate livezi de portocale, caise și piersici, prin vesele grădini cu cîte flori portocalii are pămîntul: brebenei, crăițe, călțunași, luminărele, crizanteme, prin castelul clădit în întregime din porfir, cu geamurile tăiate din opale străvezii, prin care lumina se cernea în ape portocalii. Ghirlande de crăițe și tulănele împodobeau mesele încărcate cu bucate de soi și cupe cu vin porfiriu. Tineri cu lungi veșminte țesute tot cu frunze colorate de toamnă, și fete cu șiraguri de flori înmiresmate în plete și la gît, ședeau pe trepte și cîntau însoțindu-se de alăute și harfe, în cinstea mirilor și nuntașilor.

Bătrînul-înțelept ridică paharul și spuse:

«E țara înțelepciunii
Ce izvodește toate.
Ea schimbă fața lumii,
Rod al gîndirii-naltei!»

Apoi muzica porni vioaie din strunele tinerilor și toți oaspeții se prinseră în dansuri vesele în jurul lui Portocaliu-Crai și-al preaînțeleptei domnițe Profira, gătită în rochia-i de brocart de culoarea bronzului și cunună de chihlimbare pe frunte.

A treia zi, nuntașii intrară în meleagul de aur al lui Galben-Crai. Străbătură lanuri nesfîrșite de grîu cu spic bogat, livezi cu pere, gutui și mere ca de ceară, grădini cu mii de flori, cu petale galbene, în care roiau neobositele albine aurii. Oameni harnici, cu veșminte ca șofranul, munceau pe cîmpii la secerat, la strînsul florii-soarelui și a rapiței gălbioare, la semănatul boabelor aurii de porumb. Dolofanii bostani și pepeni se pîrguiau în soarele cald.

În palatul cu totul și cu totul de aur, fete cu cosițe bălaie și cămăși cusute cu fir, aduceau bucatele și vinul auriu pe mesele împodobite cu sulfină, trandafiri, capriloi și mimoze înmiresmate.

Un țăran ieși înaintea nuntașilor cu o pîine aurie și sare pe ștergar, glăsuind:

«E țara hărniciei,
Și țara bogăției.
Căci orice muncă-ai face,
În aur se preface!»

Miril gustară din pîinea caldă muind în sare și-apoi ospățul porni cu vesele cîntece și hore.

Harnica Glafira își țesuse singură rochia de borangic, împodobind-o cu fluturi de aur, precum și marama străvezie prinsă cu salbă de galbeni pe frunte, spre mîndria și bucuria lui Galben-Crai..

A patra zi, tot alaiul porni spre tărîmul lui Verde-Crai. Dealuri și coline pline de codri deși, poiene cu pășuni și livezi aromind a fîn cosit, stăpîneau întinderile. Crîngurile erau pline de păsărele și fluturi, pădurile mișunau de vînat de preț, lacurile verzi, încărcate de pești și păsări de baltă. Mîndrii pădurari și vînători cu haine de postav verde și frumoase pene de fazan la pălării, păstorițe în costume muntenești brodate cu brazi, căprițe și flori, îi poftiră la mesele de sub cetini, în aerul înmiresmat de rășină. Toate neamurile de vînaturi, pregătite în fel și chip, se rînduiau pe talere de malahit verde. Băuturi aromate umpleau cupele de jad, faguri cu miere verzuie de brad sticleau pe tipsii. Mîndra Smaranda, înfășurată în catifea de mătase pictată de mîna ei cu ramuri și frunze verzi, cu vălul ca o pînză de păianjen sub cununa de smaralde, dansă fericită toată seara cu dragu-i Verde-Crai. Pe înălțimi se auzi sunet lung de bucium și-un glas strigă:

«E țara codrilor eterni,
E al păsturilor lăcaș,
Al îndrăzneților munteni
Și-al iscusiților arcași!»

Cu mare veselie porniră întrecerile de trîntă între ciobani și tragere la țintă a întîilor arcași. Fetele se întreceau și ele la mulsul oilor și băietanii la prinsul și legatul berbecilor din goană, stîrnind mult haz.

În zori, nunțile porniră spre cea de-a cincea țară, meleagul apelor albastre. Pîraie limpezi cădeau în sunătoare cascade, grăbind, printre albăstrele și cicori, spre rîurile ce se vărsau în marea de azur.

Pe o corabie sinilie cu pînzele umflate, marinari cu haine albastre pregăteau ospăț ales din cei mai gustoși pești, raci, scoici, trași în plase de vajnici pescari. Delfini blînzi și mari pești strălucitori înotau în jurul corăbiei cu salturi și tumbe hazlii. Fete bălaie, cu văluri subțiri de in brodate cu florile lui albastre, dansau ca niște ondine, înfășurîndu-se ca-n valuri în filfiitoarele veșminte, cîntînd:

«E țara mărilor de-azur,
Cu nopți de basm, dar și furtuni,
Ce sub cleștarul ei cel pur,
Ascunde-o lume de minuni!»

Într-adevăr, oaspeții, privind în adîncuri, vedeau o împărăție minunată, cu stînci făurite de corali ce se deschideau și închideau ca petalele a mii de flori, cu nenumărate neamuri de pești în cele mai neașteptate forme și culori, cu brațele unduitoare ale crinilor și stelelor-de-mare, cu drăgălașii răcușori și căluți de mare, meduze ca niște umbrele de cristal plutitoare și tufișuri nesfîrșite de alge și brădiș.

Gingașa Safira, cu rochia-i de mireasă ca horbota spumei de val și mărgăritarele scoicilor împletite șiraguri în cosițele ei, dansă în noaptea albastră sub luna opalină, ca într-un vis fermecat, cu frumosul Albastru-Crai. Abia cu zorii se stinse petrecerea și după odihnă, alaiul porni spre cea de-a șasea țară a lui Vioriu-Crai.

Încă de la porțile ei se zăreau falnici munții acoperiți de gheață ce scînteia răsfrîngînd lumina viorie a văzduhului. Sănii trase de cai vînăt-rotat, cu zurgălăi de argint, purtară nuntașii de-a lungul pîrtiilor pufoase. În marile palate cu pereți străvezii de cristal, îi întîmpină o lume minunată. Erau făuritorii tuturor artelor și peste tot vedeai lucruri fermecător alcătuite: tablouri de o frumusețe neasemuită; statui uriașe sau delicate sculpturi în metal, lemn și piatră; măiestrite țesături și broderii; se auzeau răsunînd cîntări sau stihuri fermecătoare; ascultai citiri din minunate cărți și artiști neîntrecuți înfățișară oaspeților vesele comedii ori drame; dansatori ce păreau aerieni zburau aproape, în vrăjite melodii.

De undeva, se auzi, ca un susur, o voce:

«Este al artelor lăcaș:
Pictură, proză, poezie,
Sculptura, muzică și dans,
Arhitectură, actorie!»

Masa bogată era împodobită cu sfioase brîndușe și viorele, toporași și merișor, primele flori de primăvară ce-și scot căpșoarele viorii din zăpadă.

Dibacea Viorica, mare meșteră în sculptură, cizelase din ametiste și argint minunate flori, fluturi și păsărele, cu care-și împodobise rochia de nuntă din mătase viorie și coronița de pe cap.

Și astfel, desfătați de cei mai de soi artiști ai tuturor artelor, nuntașii petrecură o seară de neuitat.

Ultima zi, bătură la porțile de platină ale Violetului. Acestea se deschiseră larg, în sunet maiestuos de trîmbițe. Un străjer de pe metereze strigă:

«În țara basmelor veniți
Toți cei viteji și buni,
Cei ce legendele iubiți
Și graiul din străbuni!»

De o parte și de alta a drumului se înșirau oșteni în zale, coifuri și paveze lucitoare, purtînd steaguri falnice. Toate ființele basmelor, împărați vestiți, mîndre crăiese, Feți-Frumoși și Cosînzene, pitici și zîne, animale năzdrăvane, zmei și cotoroanțe, toți erau rînduiți la masa cea mare, așteptînd nuntașii. Paji cu veșminte de mătase violetă serveau bucatele. Păcală, Tîndală, Haplea și Nastratin înveseleau mesenii cu zvoanele lor. Gingașe domnițe de prin povești aduseră întru «bun-venit» miresei, mari buchete de dalii, crizanteme, tufănele, gladiole și cîte multe flori violete sînt pe lume.

Visătoarea Violeta, în rochia-i scumpă de brocart cu mantie de hermină și cunună de agate șlefuite, îi fermecă pe toți cu povestirile-i neasemuite făurite de harul ei, spre încîntarea lui Violet-Crai.

Fiind săvîrșite cele șapte nunți, Crații-Curcubeului, cu miresele lor, urmau a pleca spre cetatea Soarelui pentru a înfățișa domnițele părinților lor, ce-i așteptau cu mare sărbătoare.

Fetele își luară rămas bun de la crai și crăiasă, încredințîndu-i că, în fiece zi, cînd s-o așterne curcubeul pe cer, după ploaie, vor coborî prin el în grădinile copilăriei să-i îmbrățișeze și să le arate odraslele ce le vor avea.

Apoi, suind pe o rază de lumină alături de soții lor, ajunseră cît ai bate din palme în Împărăția Soarelui. Preafrumoasa Iris, învăluită în văluri de raze colorate, le ieși înainte cu nespusă bucurie, purtîndu-i înaintea strălucitorului Astru.

Acesta îi îmbrățișă pe toți cu drag și le grăi:

— Pînă s-or odihni și găti crăiesele voastre de sărbătoare, voi dați o fugă prin haos de vestiți pe cei nouă frați ai mei ce hălăduiesc prin hăul fără margini, să vină la petrecere. De multă vreme ne-am rupt unii de alții și nu mai știu multe despre ei, căci s-au învăluit în trîmbe de nouri groși și praf, dîndu-mi ocol la mari depărtări. Zburați, deci, ca fulgerul luminii la fiecare planetă pe rînd de-i dați binețe și veste de marea sărbătoare.

Crații-Curcubeului sărutară dreapta Soarelui și suind pe «Năzdrăvanii-de-lumină», țîșniră în haos. Nici trei minute nu trecură și iată-i poposind pe fierbintele Mercur, cel mai mic și mai apropiat frate al Soarelui.

— Bine ați venit, soli ai fratelui meu, dar ce vînt vă aduce pe la mine?

— Iaca, luminăția-ta, ne-o trimis taica pentru a afla veşti de la tine şi a te pofti la cununiile noastre, zise Roşu-Crai.

— Atunci, dară, veniți de-mi vedeți impărăția, spuse Mercur, crăpînd pătura groasă de nouri ce-l învăluia.

Cei şapte fraţi rămaseră uluiţi de cele ce văzură.

În văpaia de căldură ce domnea dedesubt, vulcanii clocoteau, vărsînd aur şi argint ce curgeau în rîuri printre munţii înalţi de porfir şi negru granit. Cît vedeai cu ochii, întinderile purtau pietriş din rubine, safire, topaze, smaralde ce scăpărau sub lumina flăcărilor ce țîşneau din crăpături. Un iz greu de pucioasă şi fum umplea văzduhul şi nici o urmă de apă, de viaţă, nu se zărea nicăieri.

— Priviţi, spuse Mercur cu mîndrie, priviţi şi spuneţi Soarelui cîte bogăţii am strîns pe tărîmurile mele. Cascade de aur, grămezi de nestemate, munţi de porfir şi onix. Nimeni nu e mai bogat ca mine şi nimeni nu-mi poate vedea comorile sub pătura groasă de nouri sub care le-am ascuns.

— Bine, dar pe meleagurile tale nu e suflare de ființă, nici măcar o gînganie sau o floare! se miră Roşu-Crai.

— Viaţă, ființă?! Ce nevoie am de ele, cînd am atîtea avuţii numai pentru mine? Acestea-mi sînt de ajuns şi mă voi mîndri cu ele la petrecere.

Craii îşi luară rămas bun de la bogatul Mercur şi cu iuțeala luminii, cît ai clipi, «Năzdrăvanii» îi lăsară pe luminosul Lucefăr. Învăluit în sclipitoare mantie de argint, încununat cu nimb de nouri sidefii, acesta plutea visător prin negrele hăuri.

— Bine te-am găsit, mărite-Lucefăr, se închinară cei şapte fraţi. Am venit a te pofti la cununiile noastre şi a duce veşti de la tine părintelui nostru Soare.

Lucefărul îşi risipi din norii cei argintii şi zise:

— În împărăția mea domneşte frumuseţea şi visarea. Am făurit aci lucruri minunate. Veniţi să le priviţi şi veţi vedea că nu au pereche-n lume.

Într-adevăr, sub pleta nepătrunsă, fraţii văzură o lume de basm. Celăţi din coloane de bazalt izbucnite din fund de prăpăstii, cu vîrfuri pînă în slavă, spre care goneau herghelii de cai iuţi, alcătuiţi din nouri. Mări neslîrşite de argint viu îşi spărgeau valurile pe lespezi lustruite de alabastru şi cuarţ. Arbori uriaşi împietriţi, din verde-jad pe crengile cărora atîrnau nestemate, ca nişte fructe colorate, alcătuiau grădini fermecate. Castele albe şi roşii, făurite din pereţii de marmură cu turle

semețe, ridicați din măruntaiele adîncurilor de frămîntările scoarței.

Pe terasele înălțimilor, fuioare de aburi diafani păreau hore de zîne ce se destrămau și se închegau în incîntătoare chipuri și forme.

Lava azvîrlită din fundul vulcanilor cu bubuit și scîntei închipuia balauri de spaimă ce zburau scoțînd flăcări pe nări. Totul părea izvorît dintr-o carte de basme, ce vrăjea și înfiora în același timp, dar și aici, nici o urmă de viață, nicăieri.

— Iată cum îmi făuresc fermecatele mele povestiri și visări, șopti Luceafărul. Mergeți și spuneți Soarelui că negreșit voi veni la marea sărbătoare să încînt pe toți cu plăsmuirile mele.

Luîndu-și rămas bun, cei șapte frați porniră mai departe și iată-i trecînd acum deasupra unei planete albastre, ce lucea ca un safir sub soare. Era minunatul Pămînt pe care prea bine îl cunoșteau cu toții, cu mările, pădurile, ogoarele, livezile și munții lui, cu viața ce clocotea pretutindeni pe el, în ape, în văzduh și în codri, dar mai cu seamă, cu ființele omenești cu minți luminate și brațe neobosite ce rodniciseră și folosiseră toate darurile lui, cu dragoste și sîrg.

— Te așteptăm la marea sărbătoare, iubită Terra! îi strigară ei din zbor.

— Veni-voi cu darurile și frumusețile mele, hohoti Pămîntul voios.

De-aci, în cîteva minute «Năzdrăvanii» lor ajunseră pe suprafața lui Marte-cel-roșu, cel lipsit de nouri de ploaie, dar bîntuit de volburi de praf roșiatic, stîrnit de aprige vînturi. Vulcanii ridicaseră munți de amețitoare înălțimi, iar cînd focul din măruntaiele lui zbucnea afară, ghețurile de pe creste se topeau curgînd în sălbatice torente, înghițite iar în adîncuri de pustlurile reci. Totul era un deșert fără viață.

Deodată se auzi un bubuit înfricoșător și crail îl văzură pe grozavul Marte, îmbrăcat în zale și chivără, făurind din fierul topit ce curgea din cazanul unui vulcan, platoșe, lănci, buzdugane și armuri. Zărindu-i pe cei șapte frați, războinicul porni a rîde ca un tunet și-i pofti pe loc la o întrecere în luptă. Dar craii îi dădură binețe, povestindu-i de nunțile lor și poftirea Soarelui la marea petrecere.

— Apoi dacă acolo vor fi și întreceri de spadă sau ghioage, o să fie strașnic, chicoti, cutremurînd slăvile, vajnicul fierar.

Sprinteni, caii de lumină zburară mai departe, apropiindu-se de uriașa negură ce învăluia giganticul Jupiter Dintr-o dată, planeta se cutremură, norii cei groși se traseră într-o parte și falnicul Jupiter se ivi în toată semeția lui. O cingătoare de pla-

tină cu o uriașă palta roșie de rubin, strîngea, pe trupu-i uriaș, veșmintele-i sure. Glasul lui zgudui hăurile:

— Bine ați venit, fii ai Soarelui! Priviți la măreția mea, la împărăția mea necuprinsă! Sînt fratele Soarelui, egalul lui și vroi să devin la rîndu-mi al doilea soare, între aceste planete mărunte. Voi crește din ce în ce, mă voi încinge tot mai mult, pînă ce voi izbucni într-o văpaie mai strălucitoare ca a lui frățîne-miu, domnind peste hăuri ca un al doilea astru, încălzind și pe frații mei înghețați din depărtări, Uranus și Neptun! strigă Jupiter cu trufie. Veni-voi să împodobesc cu măreția mea sărbătoarea voastră, încheie el.

Craii îi mulțumiră cu adîncă plecăciune și fără zăbavă, își luară zborul de pe temutul Jupiter, coborînd pe inelul strălucitor care împodobea brîul lui Saturn, cea de-a șasea planetă. Bătrînul înțelept le deschise larg porțile marei lui împărății, înfățișîndu-le pe nenumăratii lui fii și fiice ce roiau în jurul lui, veseli și luminoși, în sprintene hore.

— Veni-vom bucuroși să sărbătorim nunțile voastre, strigară ei clincănindu-și voioși cristalele de gheață ca niște zurgălăi.

În zbor necurmat ce aduna minutele în ore, ajunseră la porțile întunecatului Uranus. Plutea atît de departe de Soare, încît acesta se vedea ca o mică luminiță în fundul hăurilor. Un frig năprasnic înghețase totul, încît și aerul, și norii se strînseseră în blocuri mari de gheață ca oțelul.

Cu suflu de ger, Uranus le strigă:

— Aci e împărăția veșnicei ierni. În întunericul nopților necurmate, mi-am ascuns minunile făurite de mine. Le luminați-le cu razele voastre, să le vedeți.

Într-adevăr, cei șapte frați rămaseră uluiți zărind uriașii munți de gheață ce se înălțau ca fantastice palate străvezii; mări încremenite pe care se spulbera neaua în văluri argintii, ca niște diafane silfe în gingașe zboruri; turțuri enormi ce păreau arbori de sticlă cu podoaba cristalelor de gheață ca niște ghirlande de flori; nesfîrșite draperii și cascade sculptate în tăria de diamant a ghețurilor și alte alte închipuiri minunate.

— Da, toate aceste frumusețî le voi înfățișa la sărbătoarea voastră, se mîndri cea de-a șaptea planetă.

Mulțumind lui Uranus, craii ajunseră într-un tîrziu și la îndepărtații Neptun și Pluto, de unde soarele nu se vedea mai mare decît celelalte stele din jurul lor.

— Deși e tare departe, veni-vom la chemarea puternicului nostru frate, ce ne ține uniți în jurul lui din veacul veacurilor, se auzi, ca un ecou din străfunduri, glasul celor două planete de gheață.

Cinci ore le trebuiseră celor şapte fraţi a străbate cu iuţeala razelor de luminá, de la Soare pînă la marginea împărăţiei lui, la ultimii săi fraţi, şi tot în atîta timp se întoarseră la strălucitorul lor părinte.

În ziua sorocită sărbătorii, sosiră din fundul abisurilor toţi nouă fraţii, la uriaşa masă rotundă a Soarelui, unde petrecură cu bună voie, în timp ce surorile lor, Cometele, cu diafane rochii de lumină şi plete lungi argintii fîlfîind în văzduhuri, zburau de la unul la altul, cu talere şi cupe de aur pline.

Toţi închinară în cinstea preafrumoaselor mirese şi a fiilor frumoasei Iris, urîndu-le viaţă veşnică întru bucurie şi rodnicie.

Şi nu trecu bine anul, şi cele şapte crăiese coborîră pe arcul curcubeului în grădinile părinteşti şi le înfăţişară cu mîndrie şapte flăcăiaşi minunaţi, fiecare strălucind în culoarea meleagului său: Rubin-Crai, Chihlimbar-Crai, Topaz-Crai, Smarald-Crai, Safir-Crai, Ametist-Crai şi Agat-Crai, ce umplură pămîntul de nestemate şi bogăţie.

http://cartilecopilarieimele.wordpress.com

LEI 10,50